

UNIVERZITA KARLOVA

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ČESKÉHO JAZYKA A TEORIE KOMUNIKACE

Český jazyk a literatura

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Marie Kolaříková

**Spisovatelka a její kritici. České reflexe tweetů J. K. Rowlingové o trans
lidech**

The Writer and Her Critics. Czech Reflections of J. K. Rowling's Tweets about Trans People

Praha, 2023 ..... Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Alena Andrlová Fidlerová, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 14. ledna 2024

Jméno a příjmení: Marie Kolaříková

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce Mgr. et Mgr. Aleně Andrlové Fidlerové, Ph.D. za její odborné vedení, trpělivost a cenné konzultace. Dále jsem velmi vděčná své kamarádce Saši Floriánové za její podporu a pomoc při korektuře závěrečné verze této práce.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje prezentaci konfliktu mezi spisovatelkou J. K. Rowlingovou a jejími kritiky na pěti z nejčtenějších českých internetových zpravodajských serverů, tj. na severech Novinky.cz, Lidovky.cz, Aktualne.cz, Echo24.cz a iDNES.cz. Práce se zabývá tím, jaké textové strategie jsou používány ke komunikaci o trans lidech a kontroverzi, která se jich týká. Používá metody vycházející z entometodologie, konkrétně členskou kategorizační analýzu (ČKA) a dialogickou mediální síť (DMS). Pomocí metody ČKA bylo zjištěno, že díky řazení spisovatelky a její kritiků do souborů členských kategorií byl předáván určitý obraz situace. Kontroverze byla zobrazována jako mezilidské drama mezi celebritami, újma na kariéře spisovatelky J. K. Rowlingové, cancelling, vnášení politiky do apolitické sféry umění a kultury, ale pouze výjimečně jako boj trans lidí za jejich práva. Při analýze textů metodou DMS bylo zjištěno, že servery se při rozvíjení dialogické sítě soustředí především na to, jak daná kauza ublížila životu a kariéře Rowlingové a jiným umělcům. Ve zprávách tak byli odsunuti do pozadí samotní trans lidé, jejichž životy a práva jsou tematizována pouze minimálně. Trans lidé se tak v textech stávají pouhým tématem, o kterém se baví druzí lidé, nejsou povětšinou zobrazováni jako populace lidí s vlastními zájmy a problémy nebo jako aktivní participant diskuze.

Klíčová slova

Analýza diskurzu, členská kategorizační analýza, J. K. Rowlingová, české zpravodajské servery, trans lidé, dialogická mediální síť

Abstract

This bachelor thesis focuses on the presentation of the conflict between the writer J.K. Rowling and her critics on five of the most widely read Czech online news portals, namely Novinky.cz, Lidovky.cz, Aktualne.cz, Echo24.cz, and iDNES.cz. The thesis examines the textual strategies used to communicate about trans individuals and the controversy surrounding them. The thesis employs methods derived from ethnomethodology, specifically Membership Categorization Analysis (MCA) and Media Dialogical Network (MDN). Using the MCA method, it was found that by categorizing the writer and her critics into collections of membership categories, a certain image of the situation was conveyed. The controversy was portrayed as interpersonal drama among celebrities, damage to J.K. Rowling's career, cancel culture, injecting politics into the apolitical sphere of art and culture, but only rarely as the struggle of trans people for their rights. In the analysis of texts using the MDN method, it was found that the portals, in developing the dialogic network, focus primarily on how the specific case harmed the life and career of Rowling and other artists. In the news, trans people were thus pushed into the background, with their lives and rights being only minimally addressed. Trans people in the texts become mere subjects discussed by others, mostly not depicted as a population with their own interests and problems, or as active participants in the discussion.

Key words

Discourse analysis, membership categorization analysis, J. K. Rowling, Czech news servers, trans people, media dialogical network

Obsah:

1.	Úvod.....	1
2.	Teoretická část.....	7
2.1.	Členská kategorizační práce (ČKA).....	7
2.1.1.	Úvod.....	7
2.1.2.	Kategorie.....	8
2.1.3.	Rysy kategorií, kategoriálně vázané vlastnosti a predikáty.....	11
2.1.4.	Soubor členských kategorií.....	14
2.2.	Dialogická mediální síť (DMS).....	17
2.2.1.	Úvod.....	17
2.2.2.	Typy sekvenčních struktur.....	19
2.2.3.	Typy zkoumaných materiálů.....	21
2.2.4.	Tematické organizování rozhovoru a problém kategorizace.....	22
2.2.5.	Role jednotlivých participantů.....	24
2.2.5.1.	Autoři replik.....	24
2.2.5.2.	Novináři.....	25
2.2.5.3.	Čtenáři.....	26
3.	Praktická část.....	28
3.1.	Výběr textů k rozboru.....	28
3.1.1.	Úvod.....	28
3.1.2.	Definice žánru „zpráva“.....	28
3.1.3.	Výběr nejčtenějších webů.....	31
3.1.4.	Vyhledávání zpráv v databázi Anopress.....	31
3.2.	Analýza kategorizace J. K. Rowlingové a jejích kritiků pomocí metody ČKA.....	35
3.2.1.	Úvod.....	35
3.2.2.	Metodologie.....	35
3.2.3.	Nalezené kategorie kritiků spisovatelky.....	38
3.2.4.	Novinky.cz.....	40
3.2.5.	Lidovky.cz.....	45
3.2.6.	Aktualne.cz.....	50
3.2.7.	Echo24.cz.....	52
3.2.8.	iDNES.cz.....	55
3.2.9.	Kategorizace kritiků jako trans lidí.....	61
3.3.	Diskuze k výsledkům získaným metodou ČKA.....	64
3.4.	Analýza dialogické mediální sítě.....	67
3.4.1.	Úvod.....	67
3.4.2.	Metodologie.....	67

3.4.3.	Novinky.cz	68
3.4.4.	Lidovky.cz	81
3.4.5.	Aktualne.cz	96
3.4.6.	Echo24.cz	104
3.4.7.	iDNES.cz	115
3.5.	Diskuze k výsledkům získaným metodou DMS.....	131
4.	Závěr.....	134
5.	Bibliografie.....	137
6.	Seznam příloh.....	149

1. Úvod

Česká společnost zažila v posledních letech zvyšování povědomí o životě a právech trans lidí. Této minoritě se dostalo pozornosti jak v médiích, tak v politice. Narážely na ni slogany o „pindících a pipinách“ na transparentech politických stran SPD¹ a Trikolora.² Na českých mainstreamových zpravodajských serverech byly publikovány rozhovory s trans ženou Lenkou Královou³ a bývalou trans ženou Danielem Blackem.⁴ V posledním roce se v médiích objevila zpráva o plánovaném zrušení povinné kastrace jako podmínky pro úřední změnu pohlaví.⁵ V době, kdy se minorita trans lidí stává celospolečenským tématem, je dobré se ptát, jak jsou kauzy s nimi spojené v médiích prezentované. Aktuálnost toho tématu nás tedy přivedla na otázku, jak byla na českých zpravodajských serverech prezentována jedna z celosvětově nejslavnějších kontroverzí s touto minoritou spojená, totiž kontroverze tweetů britské spisovatelky a autorky knih o Harrym Potterovi J. K. Rowlingové.

J. K. Rowlingová se v posledních letech stala hlavní aktérkou sporu spojeného s jejími komentáři o trans lidech. V letech 2017 – 2018 dala na platformě Twitter.cz několik lajků tweetům o trans lidech, včetně jednoho, který referoval k trans ženám jako k „mužům v šatech“ (*men in dresses*).⁶ V prosinci roku 2019 vyjádřila nesouhlas s propuštěním daňové odbornice Mayi Forstaterové z práce.⁷ Forstaterové nebyla

---

¹ TITLBACH. *Twitter.com*, 29. 9. 2021.

² KAČMÁR. *cnn.iprima.cz*, 27. 9. 2020.

³ KUPCOVÁ. *aktualne.cz*, 20. 8. 2023; VOPÁLENSKÁ a RYCHNOVSKÁ. *Plus.rozhlas.cz*, 14. 3. 2023.

⁴ MAHLEROVÁ. *iDNES.cz*, 30. 5. 2023.

⁵ KOŠLEROVÁ, *iROZHLAS.cz*, 30. 3. 2023.

⁶ ROMANO. *Vox.com*, 16. 5. 2023

⁷ ROWLINGOVÁ. *Twitter.com*, 19. 12. 2019.

prodloužena pracovní smlouva kvůli sérii tweetů, jež byly považovány za transfobní.⁸ V těchto tweetech mimo jiné označila trans ženy, jež chodí do prostorů určených pouze pro jedno pohlaví (převlékárny, vězení, univerzitní koleje), za hrozbu pro cis ženy,⁹ sdílela obrázek, na němž je trans žena reprezentována jako obtloustlá, chlupatá bytost, jež předvádí svůj penis vyděšeným cis ženám,¹⁰ a prohlásila, že to, co dělá z člověka ženu, je pohlaví, se kterým se narodí, nikoliv jeho identita.¹¹ Rowlingová ve své obhajobě Forstaterové prohlásila, že tato žena byla propuštěna za to, že „tvrdila, že pohlaví je skutečné“ (*for stating that sex is real*).¹² Větu „pohlaví je skutečné“ lze považovat za velmi zavádějící způsob, jak shrnout tweety Forstaterové, jež byly často útočné, zesměšňovaly trans ženy a odmítaly jejich identitu. Rowlingová parafrázuje slova Mayi Forstaterové, tak aby byly pro běžného čtenáře pochopitelnější – z tvrzení „Nevěřím, že byl pojem ‚žena‘ byl záležitostí identity, nebo ženských pocitů. Je to biologie“ (*I dont think being a woman/female is a matter of identity or womanly feelings. It is biology.*)¹³ se stává „pohlaví je skutečné“ (*sex is real*).¹⁴ Vyjádření, které explicitně odmítá identitu trans lidí, je transformováno ve zdánlivě neutrální konstatování obecně přijímaného faktu.

V červnu roku 2020 se tato kontroverze dostala do veřejného povědomí. Spisovatelka sdílela článek s názvem „Názor: jak vytvořit rovnější post-covidový svět pro lidi, kteří menstrují“. V tweetu kritizovala spojení „lidé, kteří menstrují“, jež

---

⁸ BBC.com, 19. 12. 2019.

⁹ FORSTATEROVÁ. Twitter.com, 3. 9. 2018.

¹⁰ FORSTATEROVÁ. Twitter.com, 25. 5. 2019.

¹¹ FORSTATEROVÁ. Twitter.com, 25. 9. 2018.

¹² ROWLINGOVÁ. Twitter.com, 19. 12. 2019.

¹³ FORSTATEROVÁ. Twitter.com, 25. 9. 2018.

¹⁴ ROWLINGOVÁ. Twitter.com, 19. 12. 2019.

podle ní nemístně nahrazuje slovo „žena“.¹⁵ Po sérii negativních reakcí napsala delší vysvětlení svých názorů, kde tvrdila, že podporuje práva trans lidí, ale má strach, že je v současné době vymazáván koncept biologického pohlaví a s ním i sdílená realita žen.¹⁶

O tři dny později vydala spisovatelka na svých stránkách rozsáhlou esej, ve které svoje postoje rozvedla. V eseji spisovatelka tvrdí, že současný aktivismus za práva trans lidí je nebezpečný, protože ohrožuje svobodu slova, dále pak protože přesvědčuje zranitelné náctileté dívky, že jejich psychické problémy by zmizely, kdyby prošly genderovou tranzicí a staly se muži, a protože dovoluje nebezpečným mužům dostat se do prostorů pro ženy. Esej čerpá do velké míry z osobních zkušeností spisovatelky. Rowlingová v ní promlouvá o misogynii, kterou jako mladá dospělá zažila, a spekuluje, zda kdyby bylo v jejím mládí větší povědomí o možnostech tranzice, nerozhodla by se stát trans mužem. V eseji je také rozebíráno sexuální napadení, jež spisovatelka zažila ve svém mládí, a domácí násilí, které zažívala od prvního manžela. Tyto zkušenosti jsou podkladem pro spisovatelčin strach z mužských těl v prostorech určeným pro ženy.¹⁷

Po publikování eseje byla spisovatelka mnoha trans lidmi obviněna ze šíření dezinformací a nebezpečných stereotypů. Bioložka a trans aktivistka Julia Serano prohlásila, že spisovatelka dává svými komentáři o prostorech pro osoby jednoho pohlaví najevo, že má strach pouze o bezpečí cis žen, nikoliv však trans žen, kterým hrozí mnohem větší nebezpečí, jsou-li nuceny chodit do pánských šaten a na pánské

---

¹⁵ ROWLINGOVÁ. *Twitter.com*, 6. 6. 2020.

¹⁶ ROWLINGOVÁ. *Twitter.com*, 7. 6. 2020.

¹⁷ ROWLINGOVÁ. *JKRowling.cz*, 10. 6. 2020.

toalety.¹⁸ Youtuberka Contrapoints prohlásila, že spisovatelka nenabízí mladým trans mužům pochopení, ale pouze projekci svých vlastních psychických problémů.¹⁹

Originální diskuze mezi spisovatelkou a jejími kritiky byla pro mnoho českých čtenářů nepřístupná. To je dáno za prvé jazykovou bariérou, neboť pokročilou znalost angličtiny má v České republice pouze 22% lidí,²⁰ a za druhé bariérou v podobě platformy, protože sociální síť Twitter.com používá pouze 13,3% Čechů.²¹ Způsob, jak byla kontroverze reflektována českými zpravodajskými servery, má tedy zásadní na to, jak je spisovatelka českou veřejností vnímána.

Tato bakalářská práce je věnována tomu, jak byla kontroverze prezentována českému čtenáři na nejčtenějších českých zpravodajských serverech. Práce se věnuje rozboru zpráv, nikoliv textů úvahového charakteru. Jejím cílem je zmapovat, jak byl daný konflikt prezentován v textech, které by teoreticky měly být neutrálním předáním informací o nejnovějších událostech.

Zkoumané zprávy pocházejí z časového rozmezí od 6. 6. 2020 do 31. 1. 2022. Spodní hranice odpovídá dnu, kdy J. K. Rowlingová publikovala svůj nejslavnější tweet o trans lidech.²² Horní hranice, jež byla vybrána tak, aby do zkoumaného období spadal přelom roků 2021 – 2022, kdy byla kontroverze hojně probírána ve veřejném diskurzu kvůli událostem jako vznik dokumentu *Harry Potter 20 let filmové magie – Návrat do*

---

¹⁸ SERANO. *Currentaffairs.com*, 22. 11. 2021.

¹⁹ CONTRAPOINTS. *Youtube.com*, 26. 1. 2021.

²⁰ BÁČOVÁ. *czso.cz*, 28. 2. 2018.

²¹ *MediaGuru.com*, 27. 2. 2023.

²² ROWLINGOVÁ. *Twitter.com*, 6. 6. 2020.

Bradavic, přejmenování sportu famrpál a odstranění jména Rowlingové z budovy střední školy Boswells.

K analýze zpráv jsme využili dvě různé metody, členskou kategorizační analýzu a dialogickou mediální síť. Pomocí členské kategorizační analýzy je zjišťováno, jak je na serverech vnímána spisovatelka a jak její kritici, jaké vlastnosti jsou oběma stranám přisuzovány a jak je prezentován vztah mezi nimi. Metoda nazvaná dialogická mediální síť je nástrojem pro výzkum toho, jak je prezentován rozhovor mezi spisovatelkou a jejími kritiky a jak je červnová diskuze na platformě Twitter.com v průběhu času umisťována do nových kontextů (událostí s kauzou spojených, afér jiných celebrit apod.).

Práce navazuje na český výzkum, jenž byl věnován zobrazování menšin v mediálním diskurzu. V roce 2003 publikovali Homoláč, Karhanová, Nekvapil a kol.²³ sborník studií věnovaný v České republice dlouhodobě kontroverzní romské minoritě. Tyto studie pracovaly s metodami spojenými s etnometodologií, konkrétně s konverzační analýzou, členskou kategorizační analýzou a s v této době vznikající metodou masmediální dialogické sítě. Studie nebyly věnovány rasovým předsudkům, nýbrž „[konkrétním textovým strategiím], které se užívají v komunikaci o Romech či s Romy“.²⁴ V této bakalářské práci jsme zvolili stejný přístup a metody k analýze způsobu, jakým české zpravodajské servery komunikují o politicky aktuální minoritě trans lidí. Práce se věnuje tomu, jak byla zobrazena na českých internetových serverech

---

²³ HOMOLÁČ, KARHANOVÁ, NEKVAPIL a kol. 2003.

jedna z největších současných kauz s touto minoritou spojená a jaké textové strategie byly užívány v předávání informací o této minoritě.

2. Teoretická část

2.1. Členská kategorizační práce (ČKA)

2.1.1. Úvod

Členská kategorizační analýza je metoda spojená s konverzační analýzou a etnometodologií.²⁵ Schegloff popisuje počátky členské kategorizační analýzy v šedesátých letech minulého století v raném sociologickém výzkumu Harveyho Sackse. Byla základem jeho disertační práce a je dostupná skrze přepisy jeho přednášek a dvě studie, jež Sacks publikoval na začátku sedmdesátých let.²⁶

ČKA je určena ke zkoumání toho, jak lidé ve svých každodenních promluvách řadí sebe a druhé do určitých společenských kategorií. Nekvapil upozorňuje, že jeden člověk může být kategorizován více způsoby, např. jako „[otec, Čech, sportovec, inženýr, liberál] aj.“ a výběr, do které kategorie bude v textu zařazen, má velký význam, protože je mu tak přisuzována určitá identita. Tyto společenské kategorie jsou tvořeny kategoriálními predikáty, tj. vlastnostmi, jež jsou pro danou kategorii typické.²⁷ Sacks si všímá, že kategorie nikdy neexistuje izolovaně, ale je vždy součástí souboru členských kategorií, totiž souboru, obsahuje všechny kategorie, do kterých jde podle určitého kritéria roztrždit danou skupinu lidí,²⁸ např. kategorie „otec“ je součástí souboru kategorií „členové rodiny“, kategorie „učitel“ je součástí souboru „zaměstnání“ atd.

---

²⁵ NEKVAPIL. Členská kategorizační analýza. *Czechency.cz*, 2017.

²⁶ SCHEGLOFF. 2007, s. 463-464.

²⁷ NEKVAPIL. Členská kategorizační analýza. *Czechency.cz*, 2017.

²⁸ SACKS. 1995, s. 40.

V této kapitole jsou mapována užívání základních konceptů metody ČKA v odborné literatuře. Kapitola 2.1.2. je věnována konceptu kategorie. V kapitole 2.1.3. jsou vysvětleny kategoriální predikáty. Kapitola 2.1.4. se zaměřuje na koncept zvaný soubor členských kategorií. Většina relevantní odborné literatury na toto téma je napsaná v angličtině. Bylo proto pro účely této práce nutné přeložit klíčové pojmy do češtiny. Nebyl-li nalezen zažitý český ekvivalent daného výrazu, pojem jsme přeložili a jako nově přeložený označili připsáním „přeložila MK“.

2.1.2. Kategorie

Zařazení člověka do určité kategorie není pouhým popisem. Vzhledem k tomu, že každý člověk součástí mnoha kategorií zároveň, je způsob, do jaké kategorie je v daném textu zařazen, klíčový pro to jak o něm budou druzí přemýšlet. Hagren jako příklad významu výběru kategorií uvádí situaci, kdy se rodiče pokoušejí řešit školní problémy svého dospívajícího syna, jemuž byla diagnostikována porucha autistického spektra. S chlapcem bude jednáno jinak, když bude kategorizován jako „mladistvý“ a jeho chování bude interpretováno jeho věkem, než když bude kategorizován jako „autista“ a jeho problémy budou přisuzovány jeho vývojové poruše.²⁹ Používání dané kategorie je významným nástrojem pro chápání světa a stává se podkladem pro řešení konkrétních problémů a situací.

Kategorie, jak je popisuje Sacks, mohou být definovány jak členy dané kategorie, tak lidmi zvenčí, typicky jsou spoluutvářeny obojím. Za radikální příklad prvního považuje kategorii tzv. „Hotrodders“, subkultury orientované na řízení rychlých aut. Podle Sackse sami její členové vytvářejí pravidla pro to, kdo se může nazývat

---

²⁹ HAGREN. 2020, s. 43.

„hotrodderem“ a jaké vlastnosti mu pak náleží. Za extrémní příklad kategorie, která je vytvářena lidmi, kteří do ní sami nepatří, považuje kategorii „teenagers“, která je vymezována dospělými. Dospělí jsou podle Sackse tím, kdo určuje, kdo je „teenager“ a jaké chování je pro tuto skupinu lidí typické³⁰

Při zařazování jedince do určité kategorie se mají mluvčí tendenci držet pravidla úspornosti. Podle Schlegoffa toto pravidlo znamená, že adekvátní referenci stačí použít jednu kategorii libovolného souboru. Užití více kategorií z různých souborů je možné, jedince lze kategorizovat jako „pětačtyřicetiletou ruskou balerínu“ a tím jej kategorizovat zároveň podle věku, národní příslušnosti i povolání, není to však však nutné a několikanásobná kategorizace může být nějakým způsobem příznaková.³¹ Podle Sackse může například to, že mluvčí někoho kategorizuje jako „Jen, moje dobrá kamarádka“, totiž zároveň jako „Jen“ i jako „moje dobrá kamarádka“, dávat posluchači najevo, že mluvčí nepočítá s tím, že by si posluchač pamatoval, kdo je Jen.³²

Věnuje-li se badatel analýze určitého textu pomocí metody ČKA, práce nepostupuje tak, že by badatel hledal v textu nějaké kategorie, které zná on sám předem, nýbrž tak, že hledá, jaké kategorie jsou vytvářeny v textu jako takovém. Watson považuje aplikování kategorií, jež používá sám badatel, na zkoumaný text, namísto analýzy toho, jaké kategorie jsou užity v textu, za jednu největších chyb, kterých se lze při práci s metodou ČKA dopustit. Aby se toho badatel vyvaroval, je podle něj užitečné odpoutat se od představy, že kategorie je entita podobná věci, a snažit se vnímat

---

³⁰ SACKS.1995, s. 169 – 174.

³¹ SCHEGLOFF. 2007, s. 471 – 474.

³² SACKS. 1995, s.: 447 – 448.

kategorizační proces jako čin, jemuž předcházejí a jež následují činy další. Pozornost má být věnována především funkcím kategorií, klíčové k jejich pochopení je, k jakému účelu je text užívá.³³

Kategorie, do níž je jedinec řazen, se může v rámci jednoho textu měnit. Jako příklad situace, kdy dochází ke změně kategorie, uvádí Fitzgerald rozhovor v rádiu se ženou, jež nesouhlasí se snížením věku souhlasu k homosexuálním aktivitám. Ta sama sebe kategorizuje nejprve implicitně jako „starostlivého rodiče“ a později explicitně jako „křesťanku“. Změna kategorie v textu probíhá za určitým účelem, žena se pokouší svojí identitou odůvodnit, proč zastává názory, které zastává. Sebekategorizace jí slouží jako podklad pro určité argumenty.³⁴

Nabízí se otázka, zda je jakýkoliv popis osoby způsob kategorizace. Podle Schegloffa se popis stává kategorizací v momentě, kdy jej tak mluvčí/autor textu použije. Kategorie podle něj je v textu spojena se svými vlastnostmi, mluvčí na ni aplikuje, co považuje za znalost selského rozumu. Jako příklad uvádí rozhovor, kdy je použito slovo „handicapovaný“ jako pouhý popis i jako kategorie. V prvním případě je slovo „handicapovaný“ použito bez dalšího rozvíjení, v druhém mluvčí na výraz „handicapovaní lidí“ navazuje tím, že se „snaží ještě víc“, přisuzuje mu tedy nějaké kategoriálně vázané predikáty.³⁵

---

³³ WATSON. 2015, s. 23 – 50.

³⁴ FITZGERALD. 2015.

³⁵ SCHEGLOFF. 2007, s. 477 – 479.

2.1.3. Rysy kategorií, kategoriálně vázané vlastnosti a predikáty

Podle Sackse je nutné si při práci s metodou ČKA uvědomit, že kategorie jsou vždy bohaté na inference. Členové dané společnosti na jejich základě přisuzují danému individuu vlastnosti, jež jsou s touto kategorií typicky spojovány, a podle nich pak s touto osobou jednají. Každý člen dané kategorie je považován za jejího zástupce a mohou mu být přisouzeny vlastnosti s danou kategorií spojené. Nemají-li být tyto vlastnosti individuu přisouzeny, je nutno použít adekvátní modifikátory a explicitně vyjádřit, že jedinec tyto vlastnosti nemá.³⁶ Důležitou částí výzkumu ČKA proto není pouze to, jak do jaké kategorie je jedinec zařazen, ale také jaké kvality jsou mu takovou kategorizací přisouzeny.

Vlastnosti a činnosti spojené s kategoriemi jsou sekcí, kde se odborná literatura terminologicky rozchází. V Sacksových přednáškách se objevuje pojem „kategoriálně vázané aktivity“ (anglicky „category-bound activities“), tj. činnosti, jež jsou spojovány s nějakou kategorií.³⁷ Později přichází Watson s pojmem „kategoriálně vázané predikáty“, který zaštiťuje nejen aktivity, ale také názory, hodnoty, vlastnosti aj. s danou kategorií spojené.³⁸ Raynolds a Fitzgerald používají pojem „rysy kategorií“ (anglicky „category features“, přeložila MK), jež má zcela synonymický význam s výrazem „kategoriálně vázané predikáty“.³⁹

---

³⁶ SACKS. 1995, s.: 40 – 41.

³⁷ SACKS. 1995, s. 175 – 182.

³⁸ WATSON. 1983, s. 31 – 52.

³⁹ RAYNOLDS a FITZGERALD. 2015, s. 99 – 100.

Podle toho, jak explicitně či implicitně je rys dané kategorie v konkrétním textu vyjádřen, zařazují ho Raynolds a Fitzgerald do jedné ze tří skupin:

1. Kategoriálně spojené (anglicky „category-tied“, přeložila MK): jejich přináležitost k dané kategorii není vnímána jako samozřejmá a musí s ní být v textu explicitně propojeny.
2. Kategoriálně vázané (anglicky „category-bound“): jejich přináležitost k dané kategorii je vnímána jako samozřejmá, a přesto je v textu explicitně vyjádřena.
3. Kategoriálně závislé (anglicky „category predicated“, přeložila MK): jejich náležitost k dané kategorii je vnímána jako samozřejmá a text je s ní propojuje pouze implicitně.⁴⁰

Podle Milburn a Hansen posunulo toto rozdělení Raymondse a Fitzgeralda metodologii ČKA k větší exaktnosti, jelikož klade důraz na to, jak rysy přisuzují kategoriím sami uživatelé, jak jsou rysy vytvořeny v konkrétním textu, a nestojí tudíž na badatelově intuici.⁴¹

Schlegoff tvrdí, že pokud je kategoriálně vázaná aktivita vykonána členem příslušné kategorie, je pak pozorovatelem/posluchačem interpretována jako aktivita příslušející dané kategorii. Tuto zásadu nazývá „posluchačova/pozorovatelova maxima“. Jako příklad této maximy uvádí to, že čte-li člověk v textu, že maminka zvedla brečící miminko, automaticky přisuzuje aktivitu „starat se o plačící miminko“ kategorii maminka, vnímá péči o plačící dítě jako něco, co maminky přirozeně dělají.

---

⁴⁰ RAYNOLDS a FITZGERALD. 2015, s. 99 – 100.

⁴¹ MILBURN a HANSEN. 2017, s. 7.

Vztah kategorií a jejich vlastností je v diskurzu oboustranný. Na jedné straně je explicitní přiřazení určité kategorie k původci určitého činu způsob, jak dané situaci rozumět, jak ji uchopit. Sacks popisuje, jak mohou kategorie vysvětlovat určité aktivity, např. vražda prezidenta může být vysvětlena tím, že její pachatel je komunista.⁴² Na straně druhé může být pouhé přisouzení aktivit jedinci způsob, jak jej kategorizovat. Hagren toto ilustruje na příkladu mediálního zpracování kontroverze jedné švédské youtuberky. V první zprávě, jež byla o incidentu napsána, není youtuberka explicitně kategorizována jako „rasistka“, text pouze tvrdí, že použila „n-slovo“ a zveřejnila rasistické video. Tyto dvě činnosti jsou nicméně natolik spojené s kategorií „rasista“, že youtuberka je jako rasistka čtenáři textu vnímána a navazující komentáře pak s kategorií „rasista“ různě polemizují.⁴³

Jaké rysy jsou kategorii typicky přiřazovány, je často nejvýraznější v textech, v nichž je člen určité kategorie zobrazen jako nerepresentativní. Případem toho může být situace, v nichž je jedinec zařazen, do dvou kategorií, jejichž rysy jsou prezentovány jako neslučitelné nebo si nějakým způsobem odporující. Hagren tomuto případu na základě Sackse říká „kontradikce“ (anglicky „puzzle“, přeložila MK) a uvádí příklad věty „Ona je žena, ale pracuje jako lékařka“. Z toho krátkého textu lze vyčíst, že její autor považuje rysy kategorií „žena“ a „lékař“ za nějakým způsobem protichůdné.

Podobně funguje i situace, kdy je jedinci přisuzována vlastnost, která je prezentována jako pro jeho kategorii atypická, nebo je mu naopak odpírána vlastnost, která je zobrazena jako kategoriálně vázaná. Toto lze ilustrovat na Homoláčově analýze

---

⁴² SACKS. 1995. s. 291.

⁴³ HAGREN. 2020, s. 49.

článku z MFD o vraždě Roma. Ve větě „Podle ředitele žďárské policie Jiřího Obra šlo o byt občana romského původu, který však ‚se zákonem neměl nikdy žádné problémy‘” je jedinec nejprve kategorizován jako „Rom“, následně je mu však odebrán rys „problémy se zákonem“. Na základě toho můžeme usoudit, že pro kategorii „Romové“ jsou podle tohoto mluvčího „problémy se zákonem“ rys kategoriálně vázaný.⁴⁴

2.1.4. Soubor členských kategorií

Sacks definuje „soubor členských kategorií“ jednoduše jako „skupinu kategorií“. Jeden soubor podle něj obsahuje všechny kategorie, jež jsou potřeba, aby na základě určitého kritéria šla rozdělit celá populace, na niž se daný soubor vztahuje.⁴⁵ Pojem „populace“ zde může mít velmi široký záběr (např. všichni lidé spadající do určité kultury),⁴⁶ či naopak velmi úzký, často ukotvený v konkrétní situaci (Sacks uvádí například např. soubor kategorií „terapeut“ a „pacient“ v rámci skupinové terapie).⁴⁷

Schlegoff tvrdí, že pokud kategorizováno více osob, jsou všechny kategorie vybírány ze stejného souboru kategorií jako kategorie přiřazena první osobě. Této zásadě říká „pravidlo stálosti“. Jako příklad užití pravidla stálosti uvádí to, že je-li jeden člověk na schůzi představen jako „sociolog“, tj. kategorizován na základě jeho povolání, bude kategorie, do které bude zařazen další představovaný host, také vybrána se souboru kategorií „povolání“. Kdyby byl další představovaný host namísto toho kategorizován

---

⁴⁴ HOMOLÁČ. 2003, s. 104.

⁴⁵ SACKS. 1995. s. 40.

⁴⁶ SACKS. 1995. s. 41.

⁴⁷ SACKS. 1995. s. 590 – 596.

jako „Kanaďan“, čímž by mu byla vybrána kategorie ze souboru „národnostní příslušnost“, vnímali by to posluchači jako narušení kontinuity.⁴⁸

Podobně jako jeden člověk může být zařazen do více kategorií, i jednu populaci lze rozčlenit na základě více souborů členských kategorií. Výběr souboru má stejný účel jako výběr kategorie: pomáhá těm, kdo kategorizují, uchopit realitu, vytvořit si k ní určitý postoj, který se stává podkladem pro jejich praktické jednání. Sacks uvádí příklad z korpusu rozhovorů, jež nahrál na skupinové terapii. Zde je on primárně kategorizován jako „pozorovatel“ a ostatní jako „pacienti“. Takové chápání situace bylo pacientům nepříjemné, cítili se odposlouchávání v soukromé situaci. Aby odlehčili situaci, začali mluvit do mikrofону po vzoru veřejných vystoupení. Tím změnili soubor kategorií, do něhož byli zařazeni, stali se „vystupujícími“ a ze Sackse učinili „diváka“.⁴⁹

Soubory kategorií jsou navzájem prostupné. Sacks popisuje, jak jedna kategorie může být součástí více souborů, např. kategorie „dítě“ je spolu s kategoriemi „matka“ a „otec“ součástí souboru „rodina“, ale také stejně jako „dospělý“ a „mladistvý“ patří do souboru „ fáze života“. Badatel si tak musí být vědom, že příslušnost kategorie do určitého souboru není pevně daná a je nutné si všimnout, do jakého souboru kategorií řadí danou kategorii konkrétní zkoumaný text.⁵⁰

Hagren vytýká následující čtveřici vztahů, jež kategorie jednoho vztahu formují v interakci:

1. Standardní relační pár, např. „manžel“ a „manželka“.

---

⁴⁸ SCHEGLOFF. 2007, s. 471 – 474.

⁴⁹ SACKS. 1995. s. 593.

⁵⁰ SACKS. 1995. s. 241.

2. Kontrastující pár, např. „muž“ a „žena“ v kontextu diskuse o genderu.
3. Hierarchická organizace: „učitel“ a „student“.
4. Tým: „útočník“ a „brankář“.⁵¹

Kategorie jednoho souboru mohou být navzájem propustné. Toho si všímá například Havlík ve svém studiu diskurzivních prostředků křesťanských kazatelů. Ty vytvářejí standardní relační pár „my-křesťané“ a „oni-nekřesťané“. Mezi kategoriemi však není pevná hranice. Kazatelé vytvářejí kategorii „současného člověka“, jemuž přiřazují různé vlastnosti neslučitelné s křesťanstvím. „Současným člověkem“ jsou pak nazýváni primárně „oni“, sekundárně však i „my, křesťané“.⁵²

---

⁵¹ HAGREN. 2020, s. 44 – 45.

⁵² HAVLÍK. 2009, s. 83 – 99.

2.2. Dialogická mediální síť (DMS)

2.2.1. Úvod

DMS je metoda navazující na konverzační analýzu a metodologii vytvořenou Harvey Sacksem. Sacks si při studiu každodenních rozhovorů všiml, že konverzace je organizována pomocí mj. systému výběru další akce (*next-action selection system*). Tím je myšleno, že konverzace se skládá z vhodných kompletní promluv (*adequate complete utterance*), které Sacks definuje jejich funkcí, pomocí vhodné kompletní promluvy jedinec něco vykonává, někoho zdraví, na něco se ptá atd. Funkce výpovědi omezuje, jaké výpovědi mohou po sobě bezprostředně následovat. Na pozdrav lze reagovat pouze pozdravem, na otázku odpovědí.⁵³ DMS na toto navazuje aplikací tohoto principu na výpovědi, které vznikají s časovým a prostorovým odstupem, jedná se především o výpovědi politických aktérů v masmédiích. Nekvapil a Leudar píší:

„Dialogickou sítí rozumíme takový způsob komunikování, kdy příspěvky („repliky“) jednotlivých aktérů, např. politiků nebo novinářů, jsou působením masmédií distribuovány v různém prostoru a čase.“⁵⁴

V ukázce si lze všimnout, že Nekvapil a Leudar používají jiný pojem než „vhodná kompletní promluva“, totiž „replika“, ale jejich užívání tohoto pojmu je v podstatě synonymické se Sacksovým termínem.

Repliky v masmédiích mají často funkci, která přesahuje jejich bezprostřední kontext. Na repliku může funkčně navazovat replika, která vznikne na jiném místě a s časovým odstupem. Homoláč píše:

---

⁵³ SACKS. 1992, s. 42 – 43.

⁵⁴ NEKVAPIL a LEUDAR. 2002, s. 483.

„Pojem [DMS] postihuje skutečnost, že jednotlivé mediální příspěvky na sebe často reagují (např. novinové články citují z televizních diskusí a naopak), a že na příspěvky jednotlivých aktérů lze tedy nahlížet podobně jako na repliky v jakémkoli jiném dialogu a analyzovat je pomocí metod konverzační analýzy.“⁵⁵

Z tohoto postřehu tedy vychází koncept DMS, pojem, který má v pojetí Nekvapila a Leudara dvojí význam:

„We thought of DNs in two ways and still do: One as a concept describing actual empirical phenomena in human social interactions; the other as a research tool for investigating a particular family of social interactions and political life forms“

„Přemýšleli jsme a dosud přemýšlíme o DMS dvěma způsoby: zaprvé jako o konceptu popisujícím skutečné empirické fenomény v lidských sociálních interakcích; za druhé jako o výzkumném nástroji pro zkoumání konkrétní skupiny sociálních interakcí a forem politického života.“⁵⁶ (přeložila MK)

Tato kapitola bakalářské práce se bude věnovat tomu, jak DMS jak metoda přebírá a přizpůsobuje si koncepty konverzační analýzy. Kapitola 2.2.2. bude věnována tomu, jak DMS pracuje s konceptem sekvenčních struktur a kapitola 2.2.3. tomu, jak s konceptem tématu. Následovat bude kapitola 2.2.4. rozebírající, jaký typ médií DMS zkoumá. Kapitola 2.2.5. se pak bude zabývat tím, jak DMS pracuje rolemi participantů masmediální komunikaci, totiž s rolemi autorů replik, novinářů, jež tyto repliky předávají čtenářům, a rolemi čtenářů samotných.

---

⁵⁵ HOMOLÁČ. *Czechency.cz*, 2017.

⁵⁶ NEKVAPIL a LEUDAR. 2022, s. 10.

2.2.2. Typy sekvenčních struktur

Metoda DMS od konverzační analýzy přebírá koncept sekvenčních struktur, totiž struktur replik, u kterých se na základě jejich funkce předpokládá, že budou za sebou následovat.⁵⁷ Nekvapil a Leudar považují za nejdůležitější sekvenční struktury DMS párové sekvence a opravné sekvence.⁵⁸ Párové sekvence Nekvapil definuje jako: „Dvojice takových jednání (nejčastěji výpovědí), které jsou natolik jedním celkem, že uvedení první výpovědi v rozhovoru vyžaduje specifickou výpověď druhou, např. „otázka – odpověď“, „pozdrav – pozdrav“, „žádost – vyhovění/odmítnutí žádosti“.⁵⁹ Opravné sekvence jsou podle Nekvapila „[j]ednání či nějaká dílčí aktivita umožňující mluvčím odstraňovat v rozhovoru různé široce chápané problémy (např. přeroknutí, přeslechnutí, ale i uvedení nedostatečného množství informací, nepřesnost, faktická chyba, resp. pocit dopuštění se faktické chyby apod.).“⁶⁰

Nekvapil a Leudar uvádí jako typické příklady sekvenčních struktur, jež se objevují v DMS:

1. **Prohlášení – odsouzení, zděšení:** autoři jako příklad uvádí článek z *Daily Mirror*, který zasazuje prohlášení M. McGuinnessa, zástupce irské politické strany Sinn Féin, že vláda Spojeného království tajně pracuje pro sjednocení Irska, do kontextu s reakcí ministra pro Severní Irsko, který to odsoudil jako „očividný nesmysl“, a se zděšením členů jeho vlastní strany.

---

⁵⁷ NEKVAPIL. Konverzační analýza. *Czechency.cz*, 2017.

⁵⁸ NEKVAPIL a LEUDAR. 2002, s. 483.

⁵⁹ NEKVAPIL. Párová sekvence. *Czechency.cz*, 2017.

⁶⁰ NEKVAPIL. Opravná sekvence. *Czechency.cz*, 2017.

2. **Žádost – odmítnutí:** Příkladem zde stojí žádost předsedy Demokratické strany Sudety J. Blühmela o zrušení tzv. Benešových dekretů a odmítnutí této žádosti premiérem
3. **Přivolávání (podpory) – odpověď:** Jako příklad uvádějí Nekvapil a Leudar citaci z televizní debaty následovanou anketou. V citaci se náměstek prokurátora České republiky dovolává podpory pro tzv. migrační zákon starostů obcí. V anketě pak zástupci měst podporu pro zákon odmítají.
4. **Výzva – odezva (resp. žádná odezva):** Tato sekvenční struktura je vysvětlena na případu, který zahrnuje apel na vládu, aby řešila konkrétní situaci, jenž zazněl v televizní debatě, a odezvu zástupců vlády popsanou o dva dny později v MF Dnes.
5. **Opravy:** Nekvapil a Leudar rozlišují opravy iniciované samotným mluvčím a ty iniciované druhou osobou. Jako příklad prvního uvádí J. Blühmela, který použil v televizní debatě slovo „Sudety“ a ihned sám sebe opravil vysvětlením, proč tento výraz používá. Druhý typ oprav ilustrují na příkladu, kdy se novinář Lidových novin ptá Blühmela na jeho problematické tvrzení z předchozí debaty, a Blühmel toto tvrzení pomocí vysvětlení opravuje.⁶¹

Na párové sekvence typicky navazují další repliky mluvčích. Leudar, Hays a kol. si všímají, že na sekvenci prohlášení odsouzení typicky navazuje, jako další sekvenční tah

---

⁶¹ NEKVAPIL a LEUDAR. 2003, s. 483 – 497.

obhajoba (*defence*).⁶² Podobně Nekvapil a Leudar popisují sekvenční struktury, kde na párovou sekvenci žádost – odmítnutí navazuje jako další replika obhajoba žádosti.⁶³

2.2.3. Typy zkoumaných materiálů

DMS se nejčastěji věnuje dvěma typům komunikátů: novinovým zprávám o politice a televizním debatám. U novinových zpráv jsou jako repliky nejčastěji vnímány citované, či parafrázované repliky mluvčích, které novináři v textu čtenářům předávají. V těchto typech textů jsou repliky vyjmuty ze svého bezprostředního kontextu a zasazeny novináři do širšího sociopolitického kontextu.⁶⁴ Oproti tomu v textu televizních debat mohou být repliky zasazeny jak do jejich bezprostředního kontextu, jedná-li se o repliky pronesené účastníky debaty, tak do kontextu nového, jedná-li se o repliky, jež byly proneseny před začátkem debaty a jsou nyní citovány či parafrázovány moderátorem, či účastníkem debaty.⁶⁵

Dalším významným materiálem jsou projevy politiků. Zde je celý projev chápán v původním kontextu jako jedna replika. Odkazuje-li se mluvčí projevu pak citací či parafrází k jiným replikám, je to vnímáno jako replika zasazená do kontextu nového.⁶⁶

DMS se také věnuje rozboru běžné mluvy, pokud je jejím obsahem komentování masmediálních příspěvků. Nekvapil a Leudar se věnovali rozboru dialogu dvou čtenářů novin, kteří diskutovali o obsahu článků. Leudar, Hayes a kol. rozebírali vyprávění

---

⁶² LEUDAR, HAYES a kol. 2008, s. 200.

⁶³ NEKVAPIL a LEUDAR. 2003, s. 161 – 192.

⁶⁴ Viz: NEKVAPIL a LEUDAR. 1998, s. 30 – 52.; HOMOLÁČ a KARHANOVÁ. 2003, s. 35 – 6.; NEKVAPIL a LEUDAR. 2003, s. 161 – 192.; LEUDAR, HAYES a kol. 2008, s. 194 – 199.

⁶⁵ Viz: NEKVAPIL a LEUDAR. 2003, s. 176 – 182.; NEKVAPIL a LEUDAR. 1998, s. 30 – 52.

⁶⁶ NEKVAPIL a LEUDAR. 2010, s. 619 – 642.

uprchlíků ve Velké Británii, kteří se vymezovali vůči tomu, jak byli zobrazováni v médiích. Tyto repliky byly neveřejné, čímž byly vyřazeny z DMS jako ze masmediální interakce. Běžná mluva může navazovat na již existující medializované repliky, stojí ale mimo oči zprostředkujících novinářů a masmédia ji nepředávají dál.

2.2.4. Tematické organizování rozhovoru a problém kategorizace

Téma konverzace je považováno za jeden z nejvýznamnějších okruhů zájmu konverzační analýzy. Podle Nekvapila je koherence jeden ze základních zdrojů koherence v konverzaci „tematické organizování rozhovoru, tj. o jakých tématech jeho účastníci budou/mají/chtějí hovořit (určitému tématu se např. někdy vyhnou a místo něho do rozhovoru zavedou téma jiné; změna tématu může např. znamenat, že určitý návrh byl odmítnut atd.)“.⁶⁷

Téma a způsob, jak je formulováno, je jedním ze zdrojů koherence i případě DMS. Nekvapil a Leudar píší: „[J]ak je zřejmé, sítě jsou koherentní tematicky [...]. Soudržnost jednotlivých sítí však není dána jen společným tématem, ale i tím, že jejich aktéři sdílejí stejné a podobné výrazy a způsoby argumentování.“⁶⁸ Sami pak ilustrují, jak soudržnost sítí může být opřena o podobnou argumentaci, na studii o veřejné debatě o teroristických útocích 11. 9. 2001. V této diskuzi nejsou jednotlivé příspěvky spojeny pouze společným tématem, ale i argumentací. Mluvčí zobrazují tuto událost jako začátek nové historické éry a popisují, jaká v ní bude role Spojených států a Spojeného království.⁶⁹

---

⁶⁷ NEKVAPIL. Konverzační analýza. *Czechency.cz*, 2017.

⁶⁸ NEKVAPIL a LEUDAR. 1998, s. 30.

⁶⁹ NEKVAPIL a LEUDAR. 2010, s. 619 – 642.

Konverzační analýza velmi často spolupracuje s ČKA. Zájmem propojení těchto vědeckých disciplín může být typicky to, jaké rysy jsou přisuzovány entitám, o kterých mluvčí konverzuje. Nekvapil, že jedním z hlavních témat konverzační analýzy je „problém kategorizace, tj. jak se hovoří, resp. má hovořit, o věcech, dějích, institucích, osobách“.⁷⁰ Na tento trend konverzační analýzy navazuje DMS a je také vytváří metodologické spojení s ČKA.

Využití kombinace DMS a ČKA k výzkumu toho, jak se ve veřejné diskuzi vyvíjí prezentace určité entity, je poměrně běžná. Příkladem tohoto propojení metod je např. studie Nekvapila a Leudara zabývající se kategorizováním Romů a návrhu migračního zákona proti nim namířeného v debatě krátce po vzniku České republiky,⁷¹ článek Leudara, Hayes a kol. věnovaný kategorizaci uprchlíků v tisku Spojeného království⁷² či text Homoláče a Karhanové věnovaný vytváření identity materiálu Pithartovy vlády, který předjímal problémy spojené s potenciálním rozpadem československého státu, v novinových zprávách a rozhovorech.⁷³

DMS nabízí ČKA flexibilitu a schopnost zachytit kategorizační práci v proudu diskuze. Nekvapil a Leudar tvrdí: „Sociální identita nemá primárně statický charakter, nýbrž je to proces permanentní produkce, resp. reprodukce. Politickou identitu nějakého sociálního útvaru, totiž ‚sociální kategorie‘ (organizace, strany, hnutí) pak lze chápat jako ‚interaktivní vyjednávání‘ o tom, jaké kategoriálně vázané aktivity, rysy nebo

---

⁷⁰ NEKVAPIL. Konverzační analýza. *Czechency.cz*, 2017.

⁷¹ NEKVAPIL a LEUDAR. 2003, s. 161 – 192.

⁷² LEUDAR, HAYES a kol. 2008, s. 192 – 200.

⁷³ HOMOLÁČ a KARHANOVÁ. 2003, s. 35 – 62.

dispozice k jednání konstituují příslušnou sociální kategorii.⁷⁴ DMS dává ČKA možnost zachytit, jak interaktivní vyjednávání probíhá, vnímat kategorie jako něco vytvořeného společenských dialogem, něco neustále vytvářeného a přetvářeného.

2.2.5. Role jednotlivých participantů

V DMS jakožto fenoménu sociální interakce lze obecně spatřit tři typy participantů. Prvními jsou autoři replik dialogu, druhými novináři, již tyto repliky pomocí masmédií reprodukuje a šíří ve veřejném prostoru, a třetími čtenáři, kteří jsou recipienty replik a mediálních příspěvků, které je šíří. Tato podkapitola se bude věnovat tomu, jak jsou tyto participanté studováni pomocí DMS jako vědecké metody a jaká role na vytvoření diskurzu je jim přisuzována.

2.2.5.1. Autoři replik

Nejvíce pozornosti je ve studiích využívajících metodu DMS věnováno autorům replik. Výzkum se věnuje především tomu, jak oni sami pracují s tématem diskuze, jak formulují argumenty a jak pomocí kategorizační práce vytvářejí identitu různých osob a jiných entit. Příkladem toho mohou být studie Nekvapila a Leudara věnované tomu, jak autoři replik vytváří identitu Demokratické strany Sudety,⁷⁵ či jaký význam přisuzují teroristickým útokům 9. 11. 2001,⁷⁶ dále pak text Homoláče a Karhanové věnovaný tomu, jak autoři replik diskutují o existenci a identitě dokumentu, jenž předjímal rozpad Československa.⁷⁷

---

⁷⁴ NEKVAPIL a LEUDAR. 1998, s. 30.

⁷⁵ NEKVAPIL a LEUDAR. 1998, s. 30 – 52.

⁷⁶ NEKVAPIL a LEUDAR. 2010, s. 619 – 642.

⁷⁷ HOMOLÁČ a KARHANOVÁ. 2003, s. 35 – 62.

2.2.5.2. Novináři

Novináři mají v DMS jako fenoménu sociální interakce několik rolí. Jednou z nich je vytváření spojení mezi autory replik, které udržuje dialog v chodu. Homoláč tvrdí: „[...] propojení jednotlivých částí sekvence je často zprostředkováno médii (např. televizní moderátor vyzve hosta, aby komentoval nějaký výrok, který zazněl v některém z předchozích vysílání daného pořadu n. se objevil v jiném médiu)“⁷⁸ Nutnost novináře pro udržování diskuze mezi autory replik vnímají i Nekvapil a Leudar: „[...] novinář organizuje síť do koherentního celku, činí tak ve veřejném prostoru, a tak poskytuje možnost pro to, aby se rozvíjela.“⁷⁹ Replikování textu pak podle Nekvapila a Leudara není neutrálním informováním o události, je aktivním posouváním politické diskuze: „Sám článek je ovšem také dialogickou událostí, a to v tom smyslu, že v ní vystupuje produktor, [...], a jeho sdělení určené široké veřejnosti [...]. Článek jakožto aktuální dialogická událost v rozvíjející se dialogické síti však není orientován jen k minulosti (referováním o uplynulých dialogických událostech), je orientován i k budoucnosti: může podnítit další dialogické události včetně masmediálních.“⁸⁰

Další významná role novináře spočívá v interpretaci replik DMS. Nekvapil a Leudar ve studii, jež srovnává repliky z televizní debaty s následným informováním o těchto replikách v novinách, konstatují, že: „identifikovali sekvenční strukturu podobnou takovým, jaké lze nalézt v běžném rozhovoru, že však aktivity prohlášení a odsouzení jsou zprostředkovány mediální technikou a personálem.“⁸¹ Novináři jsou ti,

---

⁷⁸ HOMOLÁČ. *Czechency.cz*, 2017.

⁷⁹ NEKVAPIL a LEUDAR. 2002, s. 486.

⁸⁰ NEKVAPIL a LEUDAR. 1998, s. 32.

⁸¹ NEKVAPIL a LEUDAR. 2002, s. 489.

kdo interpretují funkci replik v dialogu, tuto interpretaci pak v textu zachycují pomocí sloves a podstatných jmen mluvení a předávají ji svým čtenářům.

Leudar v jedné ze svých studií zachází v chápání role novináře ještě dál a přisuzuje mu roli spoluautora repliky:

„Reporting of talk is rarely ‘just reporting’. It seems almost always to involve co-authoring by the original speaker and ‘the reporter’.“

„Zprostředkování řeči zřídka zůstává ‚pouhým zprostředkováním‘. Vypadá to, že skoro vždycky vede k spoluautorství původního mluvčího a ‚zprostředkovatele‘.“⁸² (přeložila MK)

Způsoby, jak se může novinář podílet na autorství repliky, pak podle Leudara zahrnují vynechání části repliky, spojení více replik v jednu, zdůraznění části repliky, např. pomocí kurzívy, stylistické, lexikální a sémantické úpravy repliky, parafráze repliky, ale také zasazení repliky do určitého kontextu, ať už do kontextu společenského a politického dění, či do kontextu jiných replik.⁸³

2.2.5.3. Čtenáři

Studie využívající metodu DMS se také věnují pozici čtenáře masmédií, jemuž jsou repliky předávány. Nekvapil a Leudar rozebírají nahraný dialog dvou čtenářů novin, již společně o článcích a replikách v nich obsažených diskutují, přebírají argumentaci některých autorů replik a vůči jiným se naopak vymezují. Na základě toho charakterizují čtenáře následujícím způsobem: „Mluvčí [...] svými promluvami samozřejmě neaspiruje na rozvíjení uvedené dialogické sítě [...]. Mluví ke svým

---

⁸² LEUDAR. 2022, s. 10.

⁸³ LEUDAR. 2022, s. 14 – 23.

přátelům a v rozhovoru s nimi komentuje události v masmediální dialogické síti. To je také typická pozice každodenního mluvčího vzhledem k dialogickým sítím“.⁸⁴

Nekvapil a Leudar také spatřují spojitost mezi tím, jak uprchlíci ve Spojeném království popisují své životní příběhy, a tím, jak jsou tito lidé zobrazeni v médiích:

„All refugees/asylum seekers’ narratives sought to establish an authentic personal identity, and the sequential structure ‘hostility theme – defence’ was implicit (hostility themes do not have to be explicitly voiced, they seem omnirelevant).“

„Všechny příběhy uprchlíků/uchazečů o azyl se snažily vytvořit autentickou osobní identitu, a sekvenční struktura ‚motiv nepřátelství - obrana‘ byla implicitní (témata nepřátelství nemusí být explicitně vyjádřena, zdají se být všudypřítomná).“⁸⁵ (přeložila MK)

Uprchlíci jsou zde stavěni do role konzumentů masmédií, a jsou tedy obeznámeni s tím, jaká identita je pro ně v médiích vytvářena, a snaží se vůči ní vymezit. Čtenář v textech pracujících s metodou DMS masmediální diskurz vnímá, je jím ovlivněn. Sám v něm neparticipuje, to ale neznamená, že je vůči němu ze zásady pasivní nebo pasivně přijímající – naopak, může se vůči němu různým způsobem vymezovat a bránit se vůči němu.

---

⁸⁴ NEKVAPIL a LEUDAR. 2003, s. 176.

⁸⁵ LEUDAR, HAYES a kol. 2008, s. 216.

3. Praktická část

3.1. Výběr textů k rozboru

3.1.1. Úvod

Tato bakalářské práce se věnuje rozboru zpráv, jež byly publikovány na nejčtenějších českých zpravodajských serverech v časovém období od 6. 6. 2020 do 31. 1. 2022. Tato část bakalářské práce popisuje, jak probíhal výběr textů k rozboru. V kapitole 3.1.2. je definován žánr „zpráva“. Dále je pak v kapitole 3.1.3. popsán výběr nejčtenějších českých zpravodajských serverů. Následuje kapitola 3.1.4., v níž je rozebráno shromažďování zpráv tematizujících tweety J. K. Rowlingové z vybraných serverů.

3.1.2. Definice žánru „zpráva“

Tato bakalářská práce rozebírá pouze ty texty, jež jde zařadit do žánru „zpráva“, nikoliv tedy komentáře, sloupky a jiné texty názorového charakteru. V základní odborné literatuře věnující se stylistice a textovým žánrům je žurnalistický styl typicky rozdělen na zpravodajský, analytický a beletristický podtyp.⁸⁶ Zpráva je považována za základní žánr zpravodajského stylu, komentář stylu analytického.⁸⁷

Zpravodajský styl je definován svojí věcností, objektivitou, absencí hodnotících prvků a faktografickou nasyceností. Naproti tomu analytický styl vymezuje subjektivní pohled jeho autora, argumentace a vyjádření názorů k určité události.⁸⁸ Jazyk zpravodajského stylu by měl být neutrální, spisovný a značně zautomatizovaný, jak na úrovni lexika, tak syntaxe, analytický styl naopak předpokládá individuální charakter

---

⁸⁶ MINÁŘOVÁ. *CzechEncy.cz*, 2017.

⁸⁷ HOFFMANNOVÁ, a kol. 2016, s. 266 – 267.

⁸⁸ ČECHOVÁ. 1997, s. 196 – 197.

autorova jazyka, pracuje se zde s větší mírou aktualizace.⁸⁹ V časovém horizontu typicky zpráva informuje o události bezprostředně, předcházejíc tak komentář hodnotící dané dění s větším či menším časovým odstupem.⁹⁰

Jak poznamenává i sama základní literatura o stylistice, v současnosti je hranice zpravodajského a analytického stylu nejasná a měnivá.⁹¹ To je problém, jemuž bylo nutno se postavit i při výběru textů k analýze v této bakalářské práci. Články na zpravodajských serverech předávající informace o aktuálním dění měly tendenci do sebe začleňovat metaforické expresivní výrazy, např. „souboj literárních titánů“,⁹² „přilít olej do ohně“⁹³ či „rozhořel se spor“,⁹⁴ často se záměrem přenést na čtenáře vyostřenost konfliktu mezi spisovatelkou a jejími kritiky. Texty také užívaly hodnotící adjektiva a adverbia (např. „militantní aktivista“,⁹⁵ „proti [Rowlingové se] ostře se postavili“)⁹⁶ a interpretace výroků jak spisovatelky, tak jejích kritiků (např. „neoblíbila si nové politicky korektní pojmy“,⁹⁷ „J. K. Rowlingovou popudila fráze“,⁹⁸ „herní fórum zvolilo drastické kroky, aby zabránilo popularizaci hry“).⁹⁹

Kvůli tomuto míšení analytického a zpravodajského stylu nebylo možné k analýze použít texty, které čistě naplňují žánr „zpráva“, žádný z textů, jež byl vybrán

---

⁸⁹ MINÁŘOVÁ. 2011, s. 172 – 176.

⁹⁰ ČECHOVÁ, a kol. 2008, s. 262 – 268.

⁹¹ HOFFMANNOVÁ, a kol. 2016, s. 266.

⁹² TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 1. 7. 2020.

⁹³ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 1. 10. 2020.

⁹⁴ *Echo24.cz*, 5. 7. 2020.

⁹⁵ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

⁹⁶ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 4. 7. 2020.

⁹⁷ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

⁹⁸ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

⁹⁹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 2. 3. 2021.

k zařazení do korpusu, neměl prvky pouze zpravodajského stylu. Byly tedy vybrány články, v nichž tento žánr dominuje. To bylo určováno na základě následujících kritérií:

- *Aktuálnost*: Text vznikl bezprostředně po události, již tematizuje.
- *Zaměřenost na jednu událost*: Text se věnuje primárně jedné události, jsou-li v něm zmíněny události jiné, jsou použity k doplnění kontextu. Tímto jsou zprávy odděleny od poloúvahových textů, jež užívají události, jako argumenty pro určitou tezi.
- *Nízká míra úvahových či interpretačních pasáží v poměru k pasážím informačním*: Většina zařazených textů by se dala dle Hoffmanové a kol. klasifikovat jako „rozšířená zpráva“, zpráva s pasážemi, jež událost hodnotí, nebo zařazují do kontextu.¹⁰⁰ Tyto úvahové pasáže nicméně textům nedominují a pouze je doplňují.
- *Nízká míra příznakových obrátů v poměru k obrátům bezpříznakovým*: Příznakové obraty (hodnotící adjektiva a adverbia, expresivní výrazy) slouží k aktualizaci textu, nejsou jádrem jeho vyjadřování.

Na samé hranici zpravodajského a analytického žánru stojí texty Ondřeje Martinů z bonusweb.iDNES.CZ. Jsou věnované bojkotům počítačové hry Hogwards Legacy, ke kterým jednoznačně zaujímají postoj, ať už skrze příznakové obraty (např. „oheň je stále na střeše“),¹⁰¹ či úvahové pasáže („My v redakci výroky autorky Harryho Pottera neřešíme a na hru se převážně

---

¹⁰⁰ HOFFMANNOVÁ, a kol. 2016, s. 282.

¹⁰¹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

těšíme“).¹⁰² Poslední ukázka je dokonce i ojedinělý případ, kdy úvahová pasáž přechází z třetí do první osoby. Tyto texty jsou nicméně vždy soustředěny na jednu událost kulturního dění. Jejich primární funkcí je o ní informovat, analýza a hodnocení je v nich až sekundární, úvahové pasáže často slouží k popsání kauzálních vztahů. Z těchto důvodů jsou považovány za rozšířené zprávy a zařazeny do korpusu textů k analýze.

3.1.3. Výběr nejčtenějších webů

Pro orientaci v nejčtenějších zpravodajských serverech byla použita data z projektu NetMonitor společnosti Gemius, S.A., který poskytuje informace o návštěvnosti internetu.¹⁰³ V rozhraní „GAR“ v podhledu kategorie bylo z uzlu „zpravodajství“ extrahováno dvacet nejnavštěvovanějších severů za každý měsíc v období červen 2020 – leden 2022 (viz přílohu 1). V seznamu za každý měsíc se objevilo následujících patnáct serverů: novinky.cz, seznamzpravy.cz, deník.cz, idnes.cz, aktualne.cz, blesk.cz, nova.cz, irozhlas.cz, reflex.cz, echo24.cz, ceskatelevize.cz, drbna.cz, ceskenoviny.cz, forum24.cz a lidovky.cz. Ty byly proto vybrány jako nejčtenější weby.

3.1.4. Vyhledávání zpráv v databázi Anopress

Do vyhledávače databáze Anopress byl zadán dotaz „Rowlingová OR Rowling“. Zprávy byly vyhledávány v období 6. 6. 2020 – 31. 1. 2022. Jako zdroj byla použita skupina „internet“, oblast „zpravodajství a publicistika“. Vzhledem k tomu, že daný dotaz vyhledal veškeré zprávy o spisovatelce, byly vybírány pouze ty texty, jež se

---

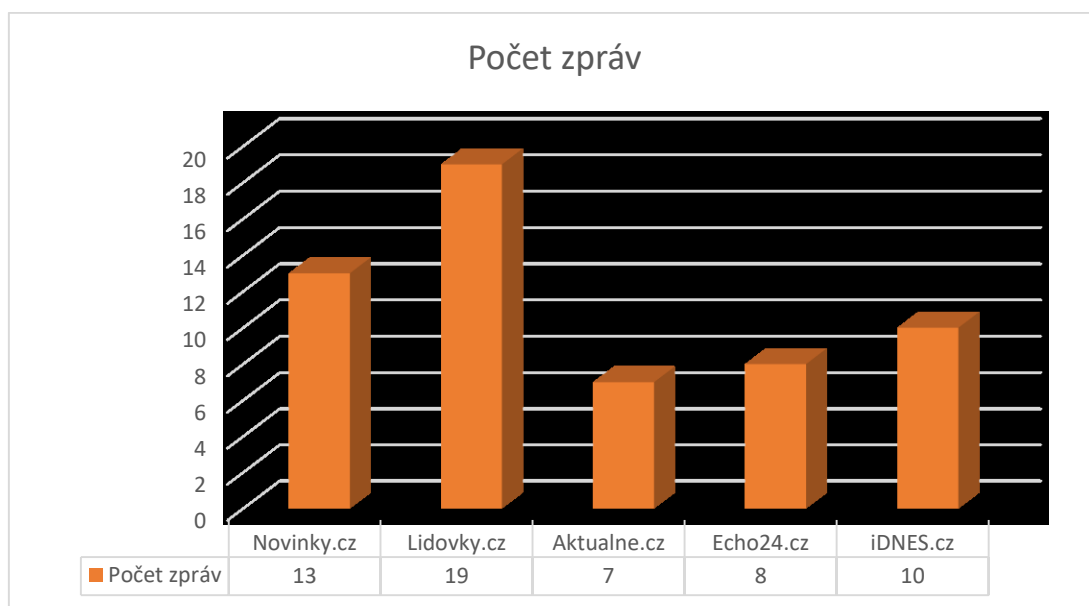
¹⁰² MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

¹⁰³ *SPIR*, 2016.

věnovaly tématice tweetů o trans lidech. Do analýzy byly zahrnuty jak články, pro než byly tweety hlavním tématem, tak ty, jež je zmiňovaly okrajově. Servery byly prohledávány jednotlivě za účelem zjistit, zda jsou jejich texty vhodné pro připravovanou analýzu, tj. zda se tématu dlouhodobě a intenzivně věnovaly a jejich texty odpovídají žánru zprávy.

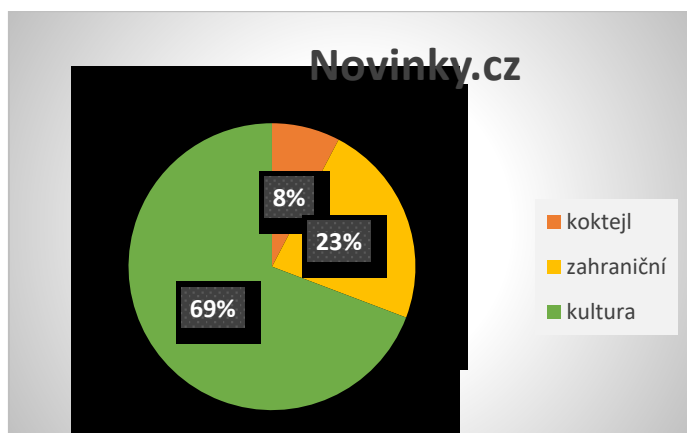
Z původních 15 nejčtenějších serverů bylo 10 vyřazeno, jelikož neodpovídaly požadavkům výzkumu. Servery ceskenoviny.cz a nova.cz nepsaly o daném konfliktu vůbec. Dále byly vyřazeny z výzkumu servery, které se věnovaly situaci pouze okrajově. Deník.cz, ceskatelevize.cz, blesk.cz, forum24.cz a irozhlas.cz napsaly každý o kontroverzních tweetech spisovatelky pouze jeden text odpovídající žánru zprávy, seznamzpravy.cz tři. Drbna.cz zmínila tweety J. K. Rowlingové ve dvou člancích věnovaných jiným tématům. Reflex.cz nenapsal o situaci ani jeden text, který by nebyl úvahového rázu.

K analýze bylo vybráno pět zpravodajských serverů, jež napsaly o situaci na Twitteru alespoň pět textů, které lze charakterizovat jako zprávu: Echo24.cz, Novinky.cz, Aktualne.cz, Lidovky.cz a iDnes.cz. Z těch bylo sesbíráno celkem 57 zpráv, osm z echo24.cz, třináct z novinky.cz, devatenáct z lidovky.cz, deset z iDNES.CZ a sedm z aktuálně.cz.

Graf 1 – počet zpráv o spisovatelčinyh tweetech na jednotlivých serverech

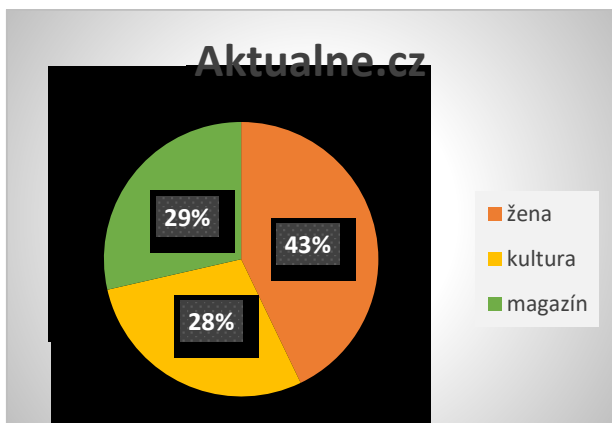
Na serveru novinky.cz byly články rozděleny do rubrik *Kultura* (devět zpráv), *Koktejl* (jedna zpráva) a *Zahraniční* (tři zprávy). Tématu se v každé rubrice věnoval jiný autor, tj. Stanislav Dvořák za *Kulturu*, Jakub Štěpánek za *Koktejl* a Daniel Drake za *Zahraniční*.

Graf 2 – Poměr počtu zpráv mezi jednotlivými rubrikami serveru Novinky.cz

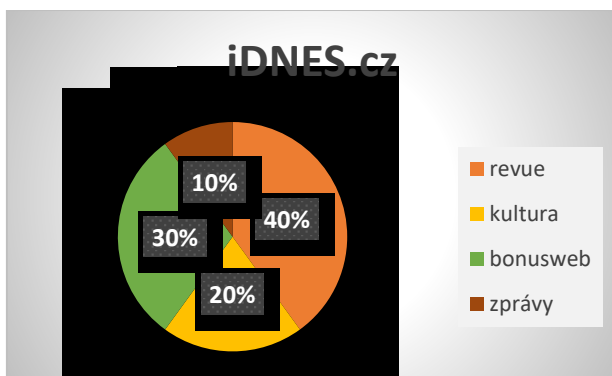
Všechny zprávy vydané na lidovky.cz spadají pod rubriku *Kultura* a všechny mají stejného autora, Jaroslava Totuška. Aktualne.cz vydalo dva články v rubrice *Žena*, dva v *Kultura* a dva v *Magazín*. Jméno autora nebylo uvedeno ani u jednoho z nich.

Graf 2 – Poměr počtu zpráv mezi jednotlivými rubrikami serveru Aktualne.cz

Všechny zprávy vydány na echo24.cz se objevily v rubrice *Svět*. Každý článek má jiného autora, u dvou není autor uveden. Server iDNES.CZ zařadil čtyři zprávy pod rubriku *Revue*, dvě pod *Kultura*, tři pod *Bonusweb* a jeden pod *Zprávy*. Autorem všech textů vydaných na *Bonusweb* je Ondřej Martinů, první dva texty v rubrice *Revue* napsal Rastislav Zárodňanský, mimo to se autoři textů neopakují. V případě tří článků je jako autor článku jmenována Česká tisková kancelář.

Graf 3 – Poměr počtu zpráv mezi jednotlivými rubrikami serveru iDNES.cz

3.2. Analýza kategorizace J. K. Rowlingové a jejích kritiků pomocí metody ČKA

3.2.1. Úvod

V této části jsou vybrané zprávy analyzovány pomocí metody ČKA. V kapitole 3.2.2. je popsáno, jak přesně byla tato metoda adaptována pro tento výzkum. V kapitole 3.2.3. jsou vyjmenovány nalezené kategorie, do kterých jsou zařazováni kritici spisovatelky. V kapitolách 3.2.4. – 3.2.8. jsou analyzovány jednotlivé servery. V kapitole 3.2.9. je rozebráno, jak texty napříč ne/pracují s kategorií „trans lidé“. Je okomentováno, jaká role je trans lidem v zobrazení událostí spojených s tweety J. K. Rowlingové přisuzována. Kapitola poukazuje na to, které aspekty konfliktu jsou posunuty do popředí, a které naopak upozaděné. V citovaných úryvcích zpráv jsme tučně zdůraznili důležité pasáže pro rychlejší orientaci čtenáře.

3.2.2. Metodologie

Podle Watsona jsou kategorie vytvářeny textem, badatel má proto za úkol odpoutat se od toho, jaké kategorie používá on sám, a všimnout si, jak jsou lidé a entity kategorizováni ve zkoumaném textu.¹⁰⁴ Z tohoto důvodu se tato kapitola věnuje pouze těm kategoriím, jež používají zkoumané zprávy českých internetových serverů. Cílem práce je zjistit, jaké kategorie pro spisovatelku a její kritiky vytvořily české zpravodajské servery, nikoliv to, zda servery používají kategorie používané v jiných textech.

Kategorizace J. K. Rowlingové je v této kapitole zkoumána pouze kvalitativně pomocí close-readingu. Rowlingová je v textech kategorizována dvěma způsoby.

---

¹⁰⁴ WATSON. 2015, s. 23 – 50.

Nejčastěji skrze svou literární kariéru jako „spisovatelka“,¹⁰⁵ „autorka Harryho Pottera“¹⁰⁶ apod. Dále je zařazována do kategorie „politicky angažovaná osoba“ a to jako „[spisovatelka], která se často zastává různých sexuálních menšin“,¹⁰⁷ „autorka známá velmi liberálními názory“¹⁰⁸ atd. Pozorným čtením bylo zjišťováno, jaké rysy jsou těmto dvěma kategoriím přisuzovány.

Zkoumání kategorií, do kterých jsou řazeni kritici Rowlingové, je kombinací kvalitativních a kvantitativních metod. V textu byly vyhledány všechny případy, kdy jsou spisovatelčini kritici nějakým způsobem kategorizováni. Bylo zjištěno, že se v textech objevuje pět kategorií, do kterých jsou kritici nejčastěji kategorizováni, totiž „politicky angažovaní“, „fanoušci“, snaha o vynechání či neutralizaci kategorie, „spolutvůrci značky Harryho Pottera“ a „kolegové z literárního průmyslu“ (více v kapitole 3.2.3.). K těmto kategoriím byla připojena méně užívaná kategorie trans lidé a skupina málo užívaných kategorií označena jako „jiné“. Bylo spočítáno, kolikrát se která kategorie objevuje na daném serveru a tato data byla zanesena do grafů. Každému serveru byl vytvořen graf poměru jednotlivých kategorií. Kvalitativními metodami pak bylo zjišťováno, jaké rysy jsou daným kategoriím přisuzovány.

Výzkum kategorizace kritiků spisovatelky je inspirován prací Martina Havlíka „Diskurzní praktiky křesťanských kazatelů při konstituování standardního relačního páru ‚my‘ – ‚oni‘“. V Havlíkově studii jsou „oni“ kategorizováni jako „nevěřící“ a jako „sektáři“. Tyto dvě kategorie nejsou pojmenováním pro totéž, referují k různým

---

¹⁰⁵ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁰⁶ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁰⁷ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁰⁸ MAL. *Echo24.cz*, 10. 6. 2020.

skupinám osob. Havlíkova studie se nezabývá dvěma způsoby, jak kategorizovat stejnou entitu, ale jak kategorie pomáhají zaměřit se na ten aspekt reality, který považuje mluvčí za relevantní. Zároveň jej zajímá, jak kategorizace „těch druhých“ proměňuje kategorizaci „nás“, jak kategorizace jedné strany konfliktu mění kategorizaci strany druhé.¹⁰⁹

Podobně jako Havlík i tato kapitola vnímá výběr kategorie, do které jsou zařazeni kritici J. K. Rowlingové, nikoliv jako výběr ze synonym, výběr ze série výrazů, které odkazují ke stejné skupině lidí, nýbrž jako mechanismus, jakým servery vybírají, kdo je v diskuzi důležitý, a o kom je důležité mluvit. Jednotlivé kategorie se mohou překrývat, ale nereferují nutně ke stejné skupině lidí. Havlíkovou prací se tato kapitola inspiruje i v tom, jak zkoumá soubory kategorií, do kterých jsou spisovatelka a její kritici zařazeni. Kapitola vnímá způsob, jak je kategorizována Rowlingová a jak její kritici jako vzájemně propojený, pozornost je věnována vztahu té kategorie, do níž je zařazena spisovatelka, a té, do níž jsou zařazeni její kritici.

Při zkoumání vztahu mezi spisovatelčinou kategorií a kategorií jejích kritiků byl zájem věnován tomu, zda Rowlingová v daném médiu patří do skupiny lidí, jež ji kritizuje, či nikoliv, tedy zda se jedná o in-group kritiku, či out-group kritiku. Jako in-group kritika je vždy brána kritika od „kolegů z literárního průmyslu“, „spolutvůrců značky Harry Potter“ a „fanoušků“. Ti totiž vytvářejí spolu s kategorií „spisovatelka“ logické soubory členských kategorií, tj. „lidé v literárním průmyslu“, „spolutvůrci značky Harry Potter“ a relační pár „fanoušek-umělec“. Kritika „politicky

---

¹⁰⁹ HAVLÍK. 2009, s. 83 – 99.

angažovaných“ může být jak in-group, tak out-group na základě toho, je-li Rowlingová také kategorizována jako „politicky angažovaná“.

3.2.3. Nalezené kategorie kritiků spisovatelky

Při pečlivém čtení zpráv byly nalezeny následující kategorie kritiků spisovatelky:

- „Politicky angažovaní“: sem byla zařazena jak vágní pojmenování pro velké množství lidí, kteří kritizují autorku na sociálních sítích, např. „aktivisté“¹¹⁰ či „progresivisté“,¹¹¹ tak konkrétní instituce např. „americká nezisková organizace GLAAD zabývající se reprezentací sexuálních menšin“.¹¹²
- „Fanoušci“: sem byly zařazeny případy, kdy byli kritici spisovatelky kategorizováni přímo slovem „fanoušci“.¹¹³ Byli-li kritici spisovatelky kategorizováni jako „fanouškovské servery“,¹¹⁴ byla tato kategorie v grafech započtena jak do „fanoušků“, tak do „spolutvůrců značky Harryho Pottera“.
- Snaha o vynechání či neutralizaci: Sem byly zařazeny případy, kdy je použita kategorie založená na vztahu k médiu, např. „uživatel“¹¹⁵ v kontextu twitterové diskuze či „lidé na sociálních sítích“,¹¹⁶ dále pak případy, kdy je kategorizace kritiků vynechána, např. „její komentáře se setkaly s podrážděnými reakcemi“,¹¹⁷ „to jí přineslo spoustu kritiky“¹¹⁸ či „na sociálních sítích se ihned objevilo mnoho

---

¹¹⁰ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 7. 10. 2021.

¹¹¹ KAP. *Echo24.cz*, 22. 7. 2021.

¹¹² TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

¹¹³ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

¹¹⁴ *Echo24.cz*, 3. 7. 2020.

¹¹⁵ DVOŘÁK. *Novinky.cz*. 23. 11. 2020.

¹¹⁶ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 24. 11. 2020.

¹¹⁷ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹¹⁸ *Aktualne.cz*, 25. 11. 2021.

reakcí“.¹¹⁹ Dále byly do této kategorie zařazeny všechny výrazy, které dané osoby kategorizují na základě jejich kritické aktivity, např. „kritici“¹²⁰ či „těm, kteří ji na sociálních sítích osočovali z transfobie“.¹²¹

- „Spolutvůrci značky Harryho Pottera“: sem byli zařazeni tvůrci filmové adaptace, fanouškovské weby a členové famfrpálových asociací.
- „Trans lidé“: sem byli zařazeni všichni lidé, u kterých daná zpráva explicitně zmínila, že jsou transgender.
- „Kolegové z literárního průmyslu“: sem byli zařazeni spisovatelé a zaměstnanci různých nakladatelství.
- Jiné: Do této skupiny byly zařazeny konkrétní osoby či skupiny osob, které nemají žádný v textu explicitně zmíněný vztah k J. K. Rowlingové, ani k trans lidem mimo fakt, že spisovatelku kritizovali za její tweety o trans lidech. Byla sem zařazena kategorie „celebrity, které nemají žádný vztah k J. K. Rowlingové mimo to, že ji kritizují za její tweety o trans lidech“. Dále sem byla přidána kategorie „žáci, kteří zařídili, aby bylo jméno J. K. Rowlingové z názvu školní koleje střední školy múzických umění Boswell“.

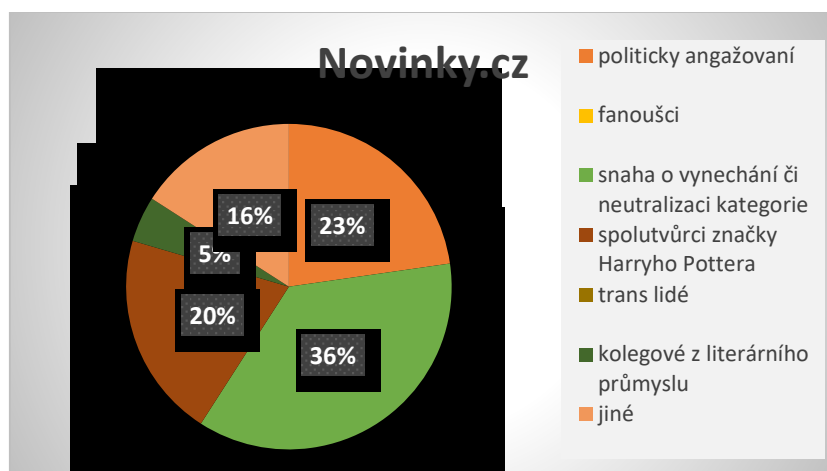
¹¹⁹ *Aktualne.cz*, 9. 6. 2020.

¹²⁰ *Aktualne.cz*, 4. 3. 2021.

¹²¹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 11. 6. 2020.

3.2.4. Novinky.cz

Graf 5 – poměr jednotlivých způsobů, jak jsou kategorizováni spisovatelčini kritici, na serveru Novinky.cz

Počet užití jednotlivých kategorií v absolutních číslech

	Novinky.cz
politicky angažovaní	10
fanoušci	0
snaha o vynechání či neutralizaci kategorie	16
spoluvůrci značky Harryho Pottera	9
trans lidé	0
kolegové z literárního průmyslu	2
jiné	7
celkem	44

Rowlingová je, jak bylo řečeno, nejvíce kategorizována skrze svou literární činnost jako „spisovatelka“¹²² či „britská autorka“.¹²³ To především proto, že z tohoto kontextu ji většina čtenářů zpráv zná. Kategorie „spisovatelka“ může mít nicméně celou řadu dalších funkcí. V případě severu novinky.cz lze vnímat k této kategorii vázaný rys „citlivost k jazyku“. To lze spatřit již v první zprávě, jež byla o tweetech J. K. Rowlingové napsána:

¹²² DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹²³ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

„Autorka Harryho Pottera J. K. Rowlingová je jako **spisovatelka citlivá na jazyk a neoblíbila si nové politicky korektní pojmy**. Její komentáře na Twitteru se ale setkaly s podrážděnými reakcemi. Označují je za ‚transfobní‘.“¹²⁴

Rowlingová se v této ukázce zde nemá zájem o politické problémy, ale o jazykové.

Napříč zprávami na serveru Novinky.cz Rowlingová není zobrazena jako transfobní, dokonce nemá o trans lidi zájem. Irituje ji pouze specifické užívání jazyka:

„Její výroky ovšem neměly s nenávistí nic společného. **Pokusila se udělat vtip o politicky korektním jazyce, konkrétně o spojení ‚lidé, kteří menstruuji‘**.“¹²⁵

„Autorka Harryho Pottera J. K. Rowlingová prožila svou transgenderovou kauzu letos v červnu. Vznikla jen proto, že **se smála korektnímu pojmu ‚lidé, kteří menstruuji‘**.“¹²⁶

„Autorku zjevně **pobavila použitá terminologie**. ‚Lidé, kteří menstruuji. Jsem si jistá, že bývalo slovo pro tyhle lidi: Pomozte mi. Wumben? Wimpund? Woomud?‘ napsala do komentáře s narážkou na anglické slovo woman (žena).“¹²⁷

Jazyk, který J. K. Rowlingové vadí, je podle článků na Novinky.cz nový, a především je součástí vnímané ideologie politické korektnosti:

„**neoblíbila si nové politicky korektní pojmy**“¹²⁸

---

¹²⁴ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹²⁵ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 17. 7. 2020.

¹²⁶ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

¹²⁷ DRAKE. *Novinky.cz*, 17. 1. 2022.

¹²⁸ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

„slavné J. K. Rowlingové skoro zničilo kariéru, když se na internetu ozvala, že se považuje za ženu a ne ‚člověka, který menstruuje‘, což je výraz z **politicky korektního newspeaku**“.¹²⁹

Zprávy prezentují „citlivost k jazyku“ jako pojem synonymický s lingvistickým konzervatismem, odporem k jazyku, který není zažitý, a proto je vnímán jako ideologický.

V opozici vůči „spisovatelce“ stojí v textech kritici spadající do kategorie politicky angažovaní: „cancel culture“¹³⁰, „aktivisté“¹³¹, „lidskoprávní aktivisté“¹³², „LGBT aktivisté“¹³³ atd. Dle grafu tato kategorie tvoří necelou čtvrtinu všech kritiků zmíněných v textu. Rowlingová, kterou mají články skrze kategoriální rys „citlivost k jazyku“ tendenci značně depolitizovat, se zde stává se svými kritiky souborem členských „kategorií lidí s jinými přístupy k tématu trans lidí“. „Spisovatelka“ a „politicky angažovaní“ tu vytváří kontrastující pár „lidé s lingvistickým pohledem na dané téma“ a „lidé s politickým pohledem na dané téma“. Rowlingová jednoznačně není vnímána jako součást této skupiny svých kritiků, ona a politicky angažovaní mají zcela jiné zájmy. Jedná se tedy o případ out-group kritiky.

In-group kritika se pak J. K. Rowlingové v textech dostává především od „spoluvůrců značky Harry Potter“, a to jednak od famfrpálových asociací, např. „Mary Kimballová, výkonná ředitelka americké famfrpálové ligy US Quidditch (USQ)“¹³⁴

---

¹²⁹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 1. 3. 2021.

¹³⁰ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 1. 3. 2021.

¹³¹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 7. 10. 2021.

¹³² DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 21. 12. 2021.

¹³³ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 29. 12. 2021.

¹³⁴ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 21. 12. 2021.

nebo „pořadatelé amerických soutěží ve sportu famfrpál“¹³⁵, dále pak od tvůrců filmové adaptace, např. „Řada herců z filmové ságy o kouzelníkovi s jizvou na čele“¹³⁶, „další herec z Harryho Pottera“.¹³⁷ Zatímco kritika politicky angažovaných se objevuje v textech napříč celým zkoumaným časovým obdobím, kritika spolutvůrců se objevuje pouze v článcích napsaných v prosinci 2021 a lednu 2022, a to v souvislosti se dvěma událostmi: přejmenováním sportovní disciplíny famfrpálu a natočením HBO dokumentu *Harry Potter 20 let filmové magie: Návrat do Bradavic*, na němž se J. K. Rowlingová nepodílela.

V souboru „tvůrci značky Harry Potter“ je J. K. Rowlingová vnímána jako původce a ostatní jako lidé, jejichž kariéra je na ní závislá. To lze vidět explicitně v následujícím úryvku:

„[Rupert Grint] popsal pro deník *The Times* svůj vztah se spisovatelkou, **které fakticky vděčí za svou kariéru**“.¹³⁸

Kariérní vztah Grinta a Rowlingové není zobrazen jako reciproční. Grint a Rowlingová se nestali společně úspěšnými skrze práci na Harry Potterovi, Grint se stal úspěšným díky Rowlingové. Výraz, že autorce „vděčí“ za svou kariéru, implikuje, že jeho současná kritika spisovatelky je projev nevděku za příležitosti, které mu Rowlingová poskytla.

Vztah závislosti na Rowlingové mají také v následujícím úryvku famfrpálové asociace:

---

¹³⁵ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 29. 12. 2021.

¹³⁶ DRAKE. *Novinky.cz*, 31. 12. 2021.

¹³⁷ ŠTĚPÁNEK. *Novinky.cz*, 30. 12. 2021.

¹³⁸ DRAKE. *Novinky.cz*, 23. 1. 2022.

*„famfrpálové asociace v USA plánují kvůli jejím názorům dokonce přejmenovat sport, který **autorka sama** vymyslela“¹³⁹*

Zde opět není vztah spisovatelky a famfrpálových asociací vnímán jako spolupráce, spoluvytvoření nového sportu, nýbrž jako závislost asociací na Rowlingové. Zájmeno „sama“, zde pasuje Rowlingovou do pozice jediného tvůrce sportu.

Nakonec lze tento vztah spatřit v následujícím úryvku:

*„Od té doby Rowlingová upadla u mnohých v nemilost, což dokazuje i fakt, že v novém pořadu, kde se fanoušci čaroděje s jizvou na čele dozvědí vše o tom, jak se Potter natácel, **sama autorka této postavy nevystoupí.** Chybět naopak nebudou herci Daniel Radcliffe (Harry Potter), Rupert Grint (Ron Weasley) či Emma Watsonová (Hermiona Grangerová), **kteří před 20 lety společně odstartovali kariéru na filmových plátnech.***

Také oni v minulosti postoje spisovatelky kritizovali, nebo aspoň dávali najevo, že je nesdílejí.“¹⁴⁰

Zde je v souboru členských kategorií „tvůrci značky Harry Potter“ přisouzena Rowlingové role původce fikčního světa, je to autorka této postavy. Herci jsou naopak chápáni jako ti, kdo začali ve filmech o Harry Potterovi svou kariéru, díky dílu spisovatelky se stali úspěšnými. Nepozvání Rowlingové k natáčení dokumentu zde prezentováno jako alespoň částečně způsobené herci, kteří „postoje spisovatelky kritizovali, nebo aspoň dávali najevo, že je nesdílejí“, pak může být chápáno jako forma nevděku.

---

¹³⁹ DRAKE. *Novinky.cz*, 4. 1. 2022.

¹⁴⁰ ŠTĚPÁNEK. *Novinky.cz*, 30. 12. 2021.

Mimo soubor „tvůrci značky Harry Potter“ je pak kritika Rowlingové zobrazena jako nevděk i v článku pojednávajícím o škole, jež odstranila z názvu své kolejie jméno spisovatelky:

„Ve školním zpravodaji byly jako důvody uvedeny autorčiny názory na transsexuály. Její názory na tuto problematiku nejsou v souladu s naším školním řádem a přesvědčením školy, s dovětkem, že škola má být místem, kde lidé mohou svobodně být sami sebou.“

Žena, o které se říká, že naučila děti opět číst, je kritizována za údajně transfobní názory [...]¹⁴¹

Spisovatelka a děti zde tvoří standardní relační pár „spisovatel-čtenáři“, který je zároveň posunutý do roviny „učitel-žáci“. Není pouze autorkou knihy, již děti přečetly, je člověkem, kdo děti zájmu o literaturu naučil. Když jsou nyní škola a děti školního věku jejími kritiky, lze to vnímat jako formu nevděku poté, co díky jejímu dílu našly děti vztah ke čtení.

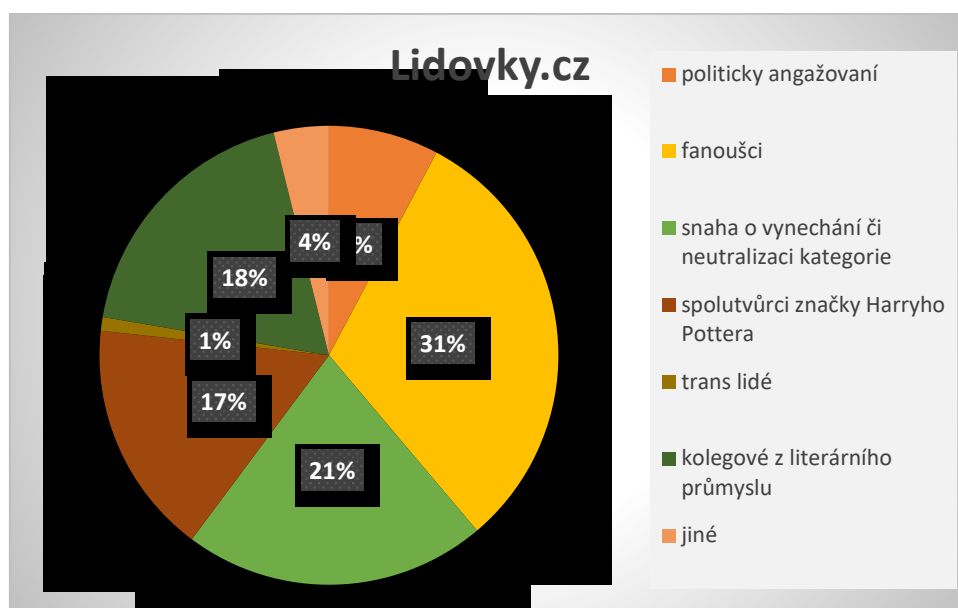
3.2.5. Lidovky.cz

Lidovky.cz jsou jediný server, kde všechny texty na téma tweety J. K. Rowlingové o trans lidech zpracoval jeden redaktor, tj. Jaroslav Totušek. Toto je možný důvod, proč je zde udržována napříč časem nejvíce konzistentní interpretace událostí. Jedná se také o médium, jež věnovalo situaci nejvíce pozornosti, zabývalo se jí v devatenácti zprávách.

---

¹⁴¹ DRAKE. *Novinky.cz*, 4. 1. 2022.

Graf 6 – poměr jednotlivých způsobů, jak jsou kategorizováni spisovatelčini kritici, na serveru Lidovky.cz

Počet užití jednotlivých kategorií v absolutních číslech

	Lidovky.cz
politicky angažovaní	8
fanoušci	32
snaha o vynechání či neutralizaci kategorie	22
spolutvůrci značky Harryho Pottera	17
trans lidé	1
kolegové z literárního průmyslu	19
jiné	4
celkem	103

Na serveru Lidovky.cz se Rowlingové dostává dvojí kategorizace – skrze její literární kariéru, tj. „spisovatelka“, „autorka knižní ságy o Harry Potterovi“, i skrze její politické přesvědčení „[spisovatelka], která se často zastává různých sexuálních menšin“.¹⁴² Podobné dvojí kategorizace se zde dostává i jejím kritikům. V textech se opakovaně objevuje tento na první pohled nesrozumitelný odstavec:

„Fanoušci spisovatelce dali na sociálních sítích rychle najevo svůj názor. „J. K. Rowlingová se stále ztotožňuje s ideologií, jež záměrně zkresluje fakta o genderové

¹⁴² TOTUŠEK. Lidovky.cz, 8. 6. 2020.

identitě a transsexuálních jedincích. V roce 2020 pro to neexistuje žádná výmluva, ‘ napsala na svůj Twitter americká nezisková organizace GLAAD zabývající se reprezentací sexuálních menšin. ‘¹⁴³

V následujícím úryvku jsou kritikem spisovatelky „fanoušci“, ale jako příklad je uvedena právnická osoba, nezisková organizace, která spadá do kategorie „politicky angažovaní“. Toto napětí lze vysvětlit skrze splynutí literární a politické osobnosti Rowlingové. Fanoušek J. K. Rowlingové není v těchto textech ten, kdo rád čte její knihy, ale ten, kdo s ní sdílí zájem o práva sexuálních menšin.

Politická kategorizace J. K. Rowlingové je na tomto serveru vždy spojena s kontradikcí:

„Spisovatelce, která se často zastává různých sexuálních menšin, překvapivě vadila genderově neutrální věta“.¹⁴⁴

Pro kategorii „někoho, kdo se zastává sexuálních menšin“ je zde kategoriálně predikovaný rys „nevadí mu genderově neutrální věta“. Tweet, kterým J. K. Rowlingová začala svůj spor o trans lidech, je vnímán jako něco pro ni neobvyklého, odklon od jejich očekávaných politických názorů. A protože fanoušci jsou s ní ve zprávách spojeni především politickými názory, stává se spisovatelka terčem jejich kritiky.

Pokud bychom považovali v standardním relačním páru „umělec-fanoušci“ za kategoriálně vázaný predikát fanouška „kladný vztah k umělci“ či „podpora umělce“, v textech jim tyto vlastnosti prisouzeny nejsou. Fanoušci mají pouze ochranný vztah k trans lidem a jsou útoční vůči spisovatelce, jejíž vyjádření považují za nevhodná:

---

¹⁴³ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020, 23. 6. 2020, 1. 7. 2020

¹⁴⁴ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020, 23. 6. 2020, 1. 7. 2020.

„Britskou spisovatelku J. K. Rowlingovou popudila fráze ‚lidé, kteří menstruuji‘ a rozhodla se napsat svůj názor. **Fanoušci na internetu ji začali kritizovat za údajnou transfobii.**“¹⁴⁵

„Tím si [J. K. Rowlingová] vysloužila ostré reakce na sociálních sítích. **Fanoušci si totiž její komentář vyložili jako cílený útok proti genderfluidním lidem (osobám s proměnlivou genderovou identitou, pozn. aut.) a transsexuálům.**“¹⁴⁶

„Dlouho se spekulovalo o zapojení spisovatelky J. K. Rowlingové, autorky knižní předlohy. Ta je dnes **velkou částí fanoušků vnímána negativně kvůli svým postojům ke komunitě translidí.**“¹⁴⁷

Kategorie „politicky angažovaní“ a „fanoušci“ jsou v těchto zprávách prakticky zaměnitelné. Příkladem toho může být první zpráva, která byla o události napsána. V jejím nadpise stojí:

„**Menstruuji transsexuálové? Autorka Harry Potter Rowlingová čelí hněvu aktivistů kvůli komentáři na Twitteru.**“

Kritici Rowlingové jsou tu kategorizováni jako aktivisté, tj. „politicky angažovaní“. V prvním odstavci zprávy nicméně kategorizace kritiků přechází volně v kategorii „fanoušci“:

---

¹⁴⁵ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁴⁶ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 9. 6. 2020.

¹⁴⁷ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 17. 12. 2021.

„Britskou spisovatelku J. K. Rowlingovou popudila fráze ‚lidé, kteří menstruuji‘ a rozhodla se napsat svůj názor. **Fanoušci** na internetu ji začali kritizovat za údajnou transfobii.“

Text vnímá fanoušky a aktivisty jako skupinu těch samých lidí, oba výrazy mají ve zprávě stejného referenta.

Interpretace událostí, již čtenář ze zpráv serveru Lidovky.cz získá, je ta, že J. K. Rowlingová se svým zastáváním se sexuálních menšin obklopila fanoušky, s nimiž sdílela politické názory. Ti se nyní, když vyjádřila nesouhlas s částí sdílené ideologie, proti ní obrátili. Kritika Rowlingové je jednoznačně in-group.

Lidovky.cz dávají velký prostor kritice „kolegů z literárního průmyslu“, jedná se o jediné médium, jež této kategorii věnuje více pozornosti než „spolutvůrcům značky Harry Potter“. Těm texty přisuzují moc a rovné postavení s J. K. Rowlingovou. Jako ukázkou lze použít zprávu s nadpisem:

„*Souboj literárních titánů. Rowlingová se kvůli výrokům proti translidem rozkmotřila s Kingem*“¹⁴⁸

Slovní spojení „literární titáni“ charakterizuje J. K. Rowlingovou i Stephana Kinga jako vlivné osobnosti literárního průmyslu a zároveň jako osobnosti stejně velkého významu. King před konfliktem s Rowlingovou je popsán jako její mocný spojenec:

„*Mocného spojence* našla Rowlingová v americkém spisovateli Stephenu Kingovi, autorovi napínavých příběhů jako jsou *To, Řbitov zvířátek* nebo *Zelená míle*“¹⁴⁹

---

¹⁴⁸ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 1. 7. 2020.

¹⁴⁹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 1. 7. 2020.

Podobným způsobem lze interpretovat charakterizaci spisovatelek Sary Collinsové, Malorie Blackmanové a Joanne Harrisové jako „prominentní jména z branže“,¹⁵⁰ či Margaret Atwoodové, Neila Gaimana atd. jako „opravdu velká jména literárního světa“.¹⁵¹

3.2.6. Aktualne.cz

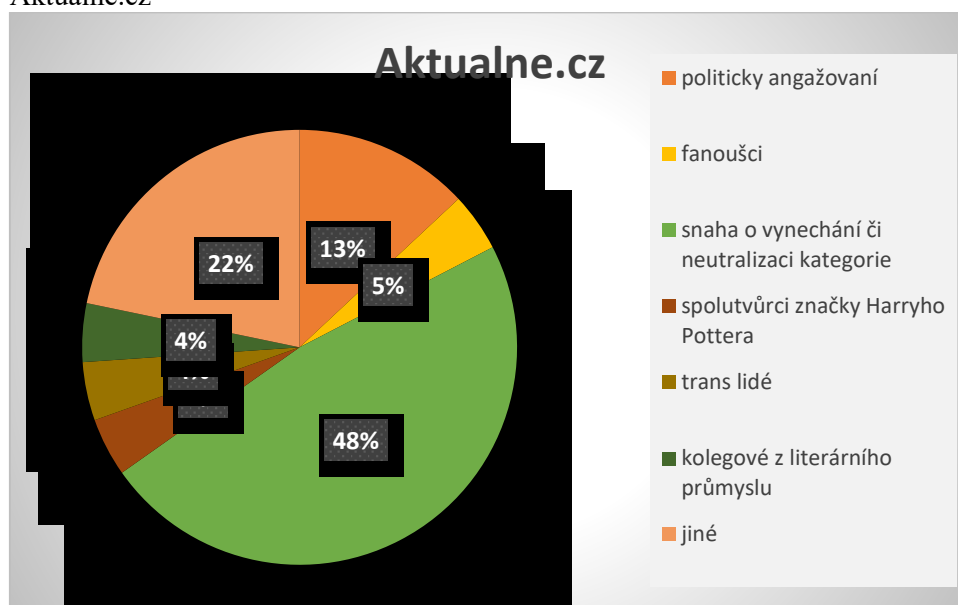
Aktualne.cz je server, jenž ze všech zkoumaných médií věnoval kauze tweetů J. K. Rowlingové nejméně pozornosti. Napsal o ní pouze sedm zpráv, ty jsou navíc rozděleny do tří různých rubrik. Jednotná interpretace událostí prostupující napříč zprávami nebyla pomocí metody ČKA v tomto médiu nalezena.

---

¹⁵⁰ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 1. 10. 2020.

¹⁵¹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 12. 10. 2020.

Graf 7 – poměr jednotlivých způsobů, jak jsou kategorizováni spisovatelčini kritici, na serveru Aktualne.cz

Počet užití jednotlivých kategorií v absolutních číslech

	Aktualne.cz
politicky angažovaní	3
Fanoušci	1
snaha o vynechání či neutralizaci kategorie	11
spoluvůrci značky Harryho Pottera	1
trans lidé	1
kolegové z literárního průmyslu	1
Jiné	5
Celkem	23

Jediná tendence, již lze spatřit v zprávách tohoto serveru, je snaha o neutrální kategorizaci kritiků J. K. Rowlingové. V grafu tvoří téměř polovinu všech kategorizací. Například v následující zprávě, vydané krátce po začátku kontroverze, vidíme, že kritici Rowlingové jsou nazýváni buď „uživatelka“ a „diskutující“, tj. výrazy neutrálními vzhledem k platformě Twitter, nebo je jejich pojmenování nahrazeno dějovým substantivem „reakce“:

„Jak informoval britský list The Independent, na sociální síti se ihned objevilo mnoho reakcí, které spisovatelku osočovaly z transfobie a upozorňovaly, že ženy nejsou jedinými osobami, které menstruuji.“

*„Trans muži, kteří ještě neprošli pohlavní přeměnou, také menstruuji,“ napsal jeden z **diskutujících**. „Nebinární lidé, kteří se necítí ani jako muži, ani jako ženy, mohou taky menstruuovat. Já jsem naopak 37letá žena s dělohou a menstruaci jsem neměla už deset let. Ženy přece nedefinuje jejich perioda,“ vyjádřila se k tématu jiná **uživatelka**.“¹⁵²*

Další metodou neutralizace je elipsa členu náležejícího do valenčního rámce. Tím je například vynechaný podmět:

*„**Hrozí mi vraždou**.“ J. K. Rowlingová čelí výhrůžkám za názory na transgender osoby“,¹⁵³*

případně příslovečné určení původu:

*„Britská spisovatelka J. K. Rowlingová si na Twitteru postěžovala, že po svých kontroverzních vyjádřeních v debatě o pohlavích **dostává nesčetné hrozby smrti**“.¹⁵⁴*

Nejužívanější kategorie vedle „neutrální“ je „politicky angažovaná“:

*„Esej Rowlingové nicméně vyvolala další kritiku. Od té doby je terčem pravidelných útoků ze strany **aktivistů za práva transgenderových osob** a v listopadu oznámila, že čelila výhrůžkám smrti.“¹⁵⁵*

3.2.7. Echo24.cz

Echo24.cz je druhým se serverů, jež kategorizují Rowlingovou dvojitým způsobem, tj. skrze její politickou a literární činnost. Rowlingová je v jejich textech „Autorka známá velmi liberálními názory“¹⁵⁶ a „spisovatelka, která je jinak známá

---

¹⁵² *Aktualne.cz*, 9. 6. 2020.

¹⁵³ *Aktualne.cz*, 25. 12. 2021.

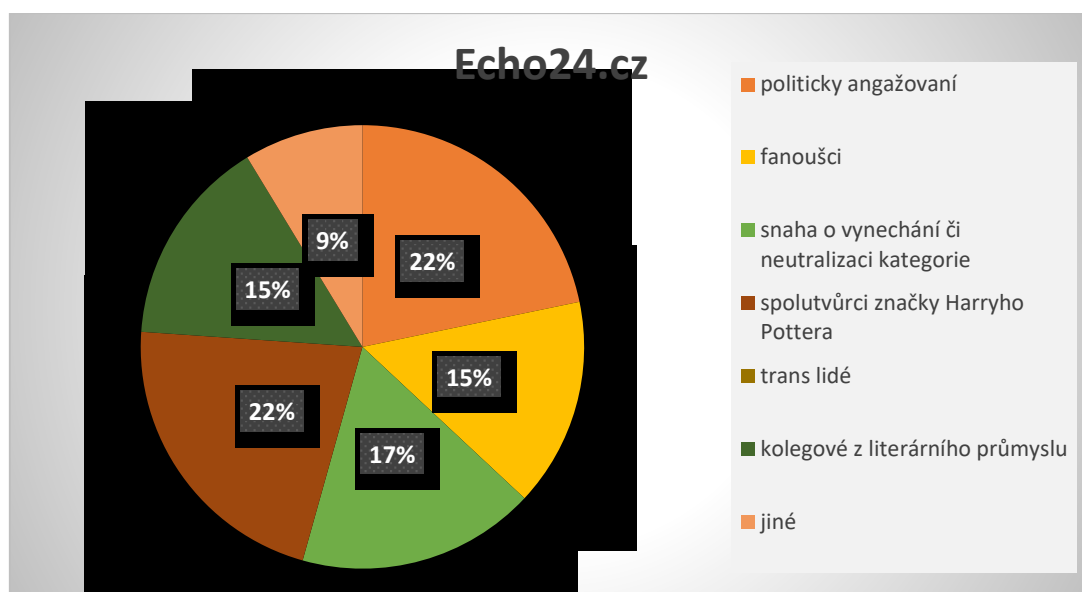
¹⁵⁴ *Aktualne.cz*, 25. 12. 2021.

¹⁵⁵ *Aktualne.cz*, 5. 1. 2022.

¹⁵⁶ MAL. *Echo24.cz*, 10. 6. 2020.

svými levicovými názory“.¹⁵⁷ „Politicky angažovaní“ (22% kategorizace jejích kritiků v grafu), zde nazývaní celou řadou pojmů, např. „progresivisté“,¹⁵⁸ „trans aktivisté“,¹⁵⁹ či „levicoví aktivisté“,¹⁶⁰ jsou proto skupina, do níž ona sama patří. Jedná se tedy o in-group kritiku.

Graf 8 – poměr jednotlivých způsobů, jak jsou kategorizováni spisovatelčini kritici, na serveru Echo24.cz

Počet užití jednotlivých kategorií v absolutních číslech

Kategorie	Echo24.cz
politicky angažovaní	10
fanoušci	7
snaha o vynechání či neutralizaci kategorie	8
spolutvůrci značky Harryho Pottera	10
trans lidé	0
kolegové z literárního průmyslu	7
jiné	4
celkem	46

Podobně jako na serveru Lidovky.cz je zde kategorizace J. K. Rowlingové spojena s kontradikcí:

¹⁵⁷ KAP. *Echo24.cz*, 22. 7. 2021.

¹⁵⁸ KAP. *Echo24.cz*, 22. 7. 2021.

¹⁵⁹ KAP. *Echo24.cz*, 22. 7. 2021.

¹⁶⁰ LNV. *Echo24.cz*, 31. 12. 2021.

„Autorka knih o Harry Potterovi J. K. Rowlingová se stala terčem výhrůžek ze strany trans aktivistů. Stalo se tak poté, co vyjádřila jisté obavy ohledně transsexuálních žen a toho, že jejich identita není na první pohled evidentní. Lidé mi na sítích vyhrožovali smrtí, oznámila spisovatelka, která je jinak známá svými levicovými názory. Ale pro progresivisty není už dost revoluční.“¹⁶¹

V tomto úryvku je za kategoriální predikát kategorie „člověk s levicovými názory“ považována vlastnost, že jedinec nemá „obavy ohledně transsexuálních žen a toho, že jejich identita není na první pohled evidentní“.¹⁶² Podobně jako v lidovky.cz je Rowlingová prezentována jako někdo, kdo do momentu, kdy tweetoval o trans lidech, měl dobré vztahy s politicky definovanými, ale nyní o ně přišel.

Další často užívané kategorie kritiků J. K. Rowlingové jsou „kolegové z literárního průmyslu“ (15 % z celkového počtu, viz graf) a „spolutvůrci značky Harry Potter“ (22 % z celkového počtu, viz graf). Spisovatelce v textu oponují např. „hlavní představitelé série Harry Potter, která vychází z jejích knih, Daniel Radcliffe, Emma Watson a Rupert Grint“,¹⁶³ „čtyři autoři z její literární agentury“¹⁶⁴ či „spisovatel Stephen King“.¹⁶⁵ Jedinci spadající do těchto dvou kategorií jsou v jeden moment ztotožnění s politicky angažovanými:

„Spisovatelku kritizovali také z pozic ultralevice, například hlavní představitelé série Harry Potter či spisovatel Stephen King,“¹⁶⁶

---

¹⁶¹ KAP. *Echo24.cz*, 22. 7. 2021.

¹⁶² KAP. *Echo24.cz*, 22. 7. 2021.

¹⁶³ *Echo24.cz*, 22. 6. 2020.

¹⁶⁴ JKR. *Echo24.cz*, 22. 12. 2021.

¹⁶⁵ *Echo24.cz*, 3. 7. 2020.

¹⁶⁶ *Echo24.cz*, 3. 7. 2020.

King a herci filmové adaptace Harry Potter jsou zde kategorizováni jednak skrze jejich umělecké profese, a jednak je jim pak přisouzena dočasná kategorie ultralevice.

Poslední velkou skupinou kritiků jsou v člancích fanoušci (15 % z celkového počtu, viz graf). Ti se zde objevují nejvíce v textu o odebrání fotografií Rowlingové z fanouškovských severů:

„Dva největší fanouškovské servery Harryho Pottera se rozhodly ze svých stránek smazat fotografie autorky knižní ságy a odkazy na její stránky. Jedná se [!] pokračování sporu Rowlingové o genderu, který se rozhořel v reakci na její texty na sociálních sítích, s lidmi, kteří s její kritikou nesouhlasí. Nyní se proti autorce ohradily i fanoušci, píše The Independent.

Dvě největší fanouškovské stránky Harryho Pottera The Leaky Cauldron a Mugglenet vydaly společné prohlášení, ve kterém odsoudily postoje spisovatelky J. K. Rowlingové. [...] Obě fanouškovské stránky se tak rozhodly, že již nebudou používat fotografie Rowlingové, nebudou odkazovat na stránky autorky a již nebudou informovat o jiných úspěších autorky mimo svět Harryho Pottera.“¹⁶⁷

3.2.8. iDNES.cz

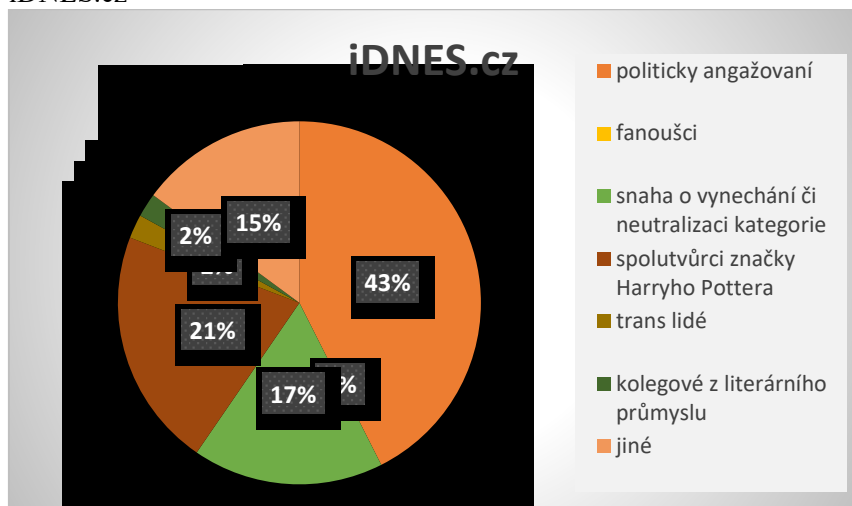
Na severu iDNES.cz jsou zprávy tematizující tweety J. K. Rowlingové rozděleny mezi více rubrik a autorů, na základě čehož je také rozdělena kategorizace jejích kritiků. V rubrice Bonusweb, kde je autorem všech článků Ondřej Martinů a všechny se zabývají bojkotem hry Hogwarts Legacy, spisovatelku nejvíce kritizují politicky angažovaní,

---

¹⁶⁷ Echo24.cz, 3. 7. 2020.

např. „aktivisté“,¹⁶⁸ „bojovníci za politickou korektnost“.¹⁶⁹ V ostatních rubrikách dominují „spolutvůrci značky Harry Potter“.

Graf 9 – poměr jednotlivých způsobů, jak jsou kategorizováni spisovatelčini kritici, na serveru iDNES.cz

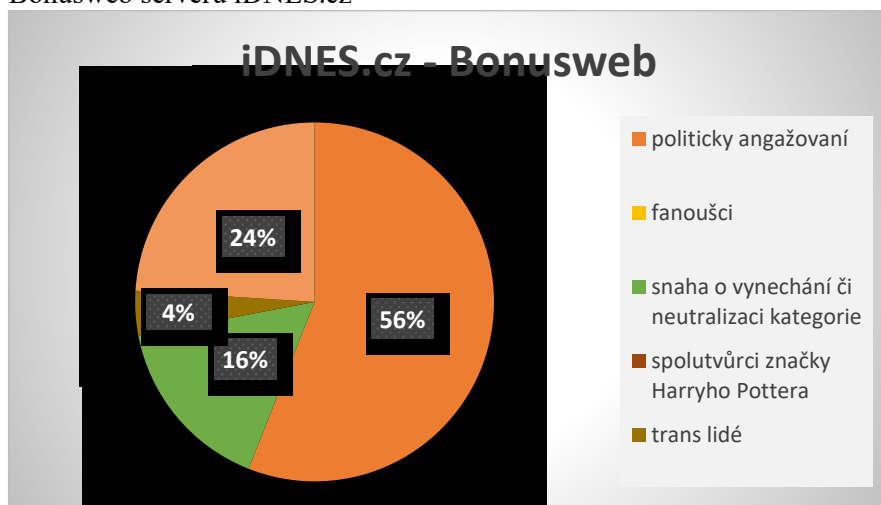
Počet užití jednotlivých kategorií v absolutních číslech

	iDnes.cz
politicky angažovaní	20
fanoušci	0
snaha o vynechání či neutralizaci kategorie	8
spolutvůrci značky Harryho Pottera	10
trans lidé	1
kolegové z literárního průmyslu	1
jiné	7
celkem	47

¹⁶⁸ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 2. 3. 2021.

¹⁶⁹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

Graf 10 – poměr jednotlivých způsobů, jak jsou kategorizováni spisovatelčini kritici, v rubrice Bonusweb serveru iDNES.cz

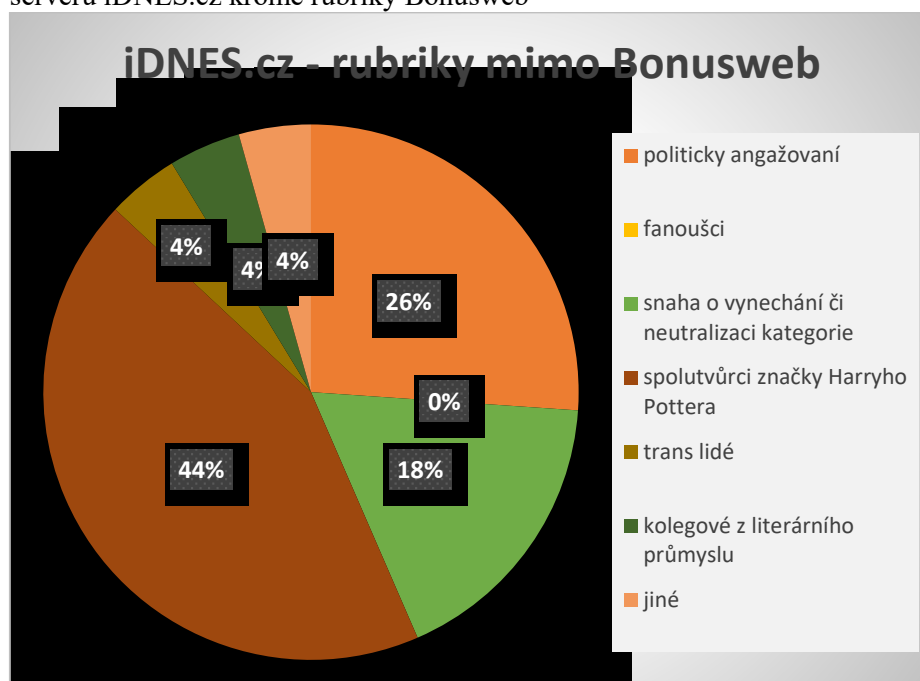

Počet užití jednotlivých kategorií v absolutních číslech

	iDNES.cz - Bonusweb
politicky angažovaní	14
fanoušci	0
snaha o vynechání či neutralizaci kategorie	4
spolutvůrci značky Harryho Pottera	0
trans lidé	1
kolegové z literárního průmyslu	0
jiné	6
celkem	25

Graf 6 – poměr jednotlivých způsobů, jak jsou kategorizováni spisovatelčini kritici, ve všech rubrikách serveru iDNES.cz kromě rubriky Bonusweb

Počet užití jednotlivých kategorií v absolutních číslech

	iDNES.cz - rubriky mimo bonusweb
politicky angažovaní	6
fanoušci	0
snaha o vynechání či neutralizaci kategorie	4
spoluvůrci značky Harryho Pottera	10
trans lidé	1
kolegové z literárního průmyslu	1
jiné	1
celkem	23

Rowlingová je v rubrice Bonusweb kategorizována pouze jako „spisovatelka“, kritika politicky angažovaných je tedy out-group. Jako „politicky angažovaní“ je v jednom případě kategorizováno i fórum zaměřené primárně na sdílení koníčku jeho uživatelů. V nadpisu zprávy je sice napsáno, že diskuse o hře zakázali aktivisté:

„Hra ze světa Harry Potter dráždí **aktivisty**, zakázali o ní i diskutovat“,¹⁷⁰

nicméně v textu článku se později čtenář dozvídá, že hru zakázalo fórum ResetEra:

¹⁷⁰ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 2. 3. 2021.

„Proslulé herní fórum Resetera zakázalo všem svým uživatelům (v roce 2018 web překročil počet 40 000 diskutérů) vytvářet nové propagační diskuze o hře Hogwarts Legacy.“¹⁷¹

Kategorizace Resetery jako „politicky angažovaní“ zde není nijak vysvětleno. Jediné, co tuto kategorizaci odůvodňuje, je to, že fórum kritizovalo tweety J. K. Rowlingové.

Bonusweb dále používá „politicky angažované“ v souboru členských kategorií „lidé, co diskutují o bojkotu hry“. Jako druhou kontrastující kategorii setu používají „racionální ohlasy, a sice že bojkotem hry utrpí nevinní vývojáři, kteří mají tvorbu tohoto titulu jako svou obživu a za výroky J. K. Rowlingové zkrátka nemohou“.¹⁷² Tím přisuzují „politicky angažovaným“ jako kategoriálně predikovaný rys iracionalitu.

Ostatní tři rubriky kategorizují kritiky J. K. Rowlingové většinou jako spolutvůrce značky Harry Potter, např. „herci Emma Watsonová a Eddie Radmayne“,¹⁷³ „řada celebrit, mimo jiné představitel Harryho Pottera“.¹⁷⁴ Dále pak používají kategorii politicky angažovaných. Těmi jsou např. „trans aktivisté“,¹⁷⁵ „lidskoprávní aktivisté“.¹⁷⁶

Ve dvou člancích rubriky Revue je pomocí parafráze webu Rowlingové přebrán soubor členských kategorií „lidé, již se zajímají o trans témata“, skrze který je charakterizována Rowlingová a „politicky angažovaní“. V něm je Rowlingová kategorizována jako „člověk v tomto tématu vzdělaný a otevřený novým pohledům“:

---

¹⁷¹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 2. 3. 2021.

¹⁷² MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

¹⁷³ ZAR. *iDNES.cz*, 11. 6. 2020.

¹⁷⁴ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

¹⁷⁵ BERG a SUB. *iDNES.cz*, 30. 1. 2022.

¹⁷⁶ *iDNES.cz*, 21. 12. 2021.

„Spisovatelka před rokem na svých stránkách uvedla, že už delší dobu zkoumá problematiku genderové identity. Potkala se s transsexuály, četla různé knihy, blogy a články od nich, stejně tak od genderových specialistů, intersexuálů, psychologů, sociálních pracovníků a lékařů.“¹⁷⁷

Citovaný text je výčtem kategoriálně vázaných predikátů této kategorie: „zkoumání genderové identity“, „setkávání s trans lidmi“ atd. Oproti tomu její kritici jsou kategorizováni jako „lidé dogmatictí a neotevření novým pohledům“:

„Rowlingová od té doby čelila výhrůžkám a nadávkám aktivistů, kteří podle ní nejsou ochotni naslouchat odlišným názorům.“¹⁷⁸

Jak v rubrice Bonusweb, tak Revue se objevuje moment, kdy jsou kategorie „lidé, kteří Rowlingovou kritizují“ a „fanoušci“ od sebe odděleny. Na Bonuswebu se objevuje následující text:

„Na situaci je poměrně úsměvné, že text na takto významném herním webu píše právě transsexuální muž, který by takové prvky ve hře chtěl, ovšem přiznává, že **není fanoušek Harryho Pottera** a hru hrát nechce.“¹⁷⁹

V případě trans muže, jenž kritizuje Rowlingovou, je zdůrazněno, že není fanouškem její tvorby. V textu na Revue je zase článek o výhrůžkách smrti, jež spisovatelka dostává, uvozen větou:

„Britská spisovatelka J. K. Rowlingová dostává nejen dopisy od fanoušků, ale také obálky, v nichž jí odesílatelé hrozí smrtí.“¹⁸⁰

---

¹⁷⁷ ZAR. *iDNES.cz*, 11. 6. 2020.; *iDNES.cz*, 22. 11. 2021.

¹⁷⁸ ZAR. *iDNES.cz*, 11. 6. 2020.; *iDNES.cz*, 22. 11. 2021.

¹⁷⁹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

¹⁸⁰ *iDNES.cz*, 22. 11. 2021.

Zde je vytvořen soubor kategorií „lidé, již píšou Rowlingové dopisy“. V něm jsou pak odděleny kontrastující kategorie „fanoušci“ a „lidé, kteří Rowlingové hrozí smrtí“.

3.2.9. Kategorizace kritiků jako trans lidí

Jak si lze všimnout v předchozích podkapitolách, byla do grafů kategorizace kritiků J. K. Rowlingové zaznamenána i kategorie „trans lidí“. Tu nám připadalo nejvhodnější okomentovat jako celek v samostatné podkapitole. Trend kategorizace kritiků jako trans lidí je totiž napříč všemi zkoumanými zpravodajskými servery stejný – kritici nejsou kategorizováni jako trans lidé, nebo jsou pouze okrajově. V celém korpusu textů jsou pouze tři případy, kdy jsou kritici J. K. Rowlingové kategorizováni jako „trans lidé“:

„Transsexuální televizní kritička Emily VanDerWerffová napsala: ‚Jestli to znamená válku mezi Rowlingovou a všemi transsexuály na celém světě, tak myslím, že jsme to vyhráli.‘“¹⁸¹

*„Na vlnu kritiky, která se na ni vzápětí ze strany **trans komunity** snesla, spisovatelka reagovala esejí, v níž se označila za ‚transexkluzivní radikální feministku‘.“¹⁸²*

*„Na situaci je poměrně úsměvné, že text na takto významném herním webu píše právě **transsexuální muž**, který by takové prvky ve hře chtěl, ovšem přiznává, že není fanoušek Harryho Pottera a hru hrát nechce.“¹⁸³*

Kategorie „trans/nebinární člověk“ je naopak jednou v korpusu zpráv přiřazena spojenci spisovatelky. Na serveru Aktualne.cz vyšla zpráva, v níž je člověk, který se

---

¹⁸¹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁸² *Aktualne.cz*, 4. 3. 2021.

¹⁸³ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

spisovatelky zastává, kategorizován jako „[k]omička Eddie Izzardová, která sama sebe popisuje jako člověka s genderovou fluiditou“.¹⁸⁴ Zpráva dává hlas člověku, jenž je explicitně kategorizován jako někdo spadající do skupiny lidí, ke které se Rowlingová vyjadřuje, a nechává tohoto člověka říci, že spisovatelka podle jeho názoru není transfobní a její kritici by měli být o něco smířlivější.

Mimo tyto čtyři situace nejsou trans lidé v textech zobrazení jako subjekty v konfliktu, nýbrž jako objekty diskuse. Výrazy označující trans lidi se v textech objevují v citacích či parafrázích toho, co řekla některá strana konfliktu, např.:

*„Někteří diskutéri [Rowlingovou] však označili za transfobní a uvedli, že **„nebinární lidé a ,translidé‘ přece taky menstruuji.**“¹⁸⁵*

*„Na životech **non-binárních lidí** záleží, **transženy** jsou normální ženy, **transmuži** normální muži, pravidla **translidí** jsou lidská práva,‘ uvádí se v dopisu [kritizujícím Rowlingovou].“¹⁸⁶*

*„Po velké kritice [Rowlingová] publikovala obsáhlé vysvětlení svých názorů, ve kterém se mimo jiné svěřila, že v mládí čelila sexuálnímu a domácímu násilí. **„Znám a miluji translidí, ale vymazání pojmu pohlaví zbavuje mnohé z nich možnosti smysluplně diskutovat o svém životě,‘ prohlásila.**“¹⁸⁷*

---

¹⁸⁴ Aktualne.cz, 5. 1. 2021.

¹⁸⁵ DVOŘÁK, Novinky.cz, 8. 6. 2020.

¹⁸⁶ TOTUŠEK. Lidovky.cz, 1. 10. 2020.

¹⁸⁷ DVOŘÁK. Novinky.cz, 21. 12. 2021.

„Zahraniční média kritizují pořad k 20. výročí prvního filmu o Harrym Potterovi, kde nevystupuje autorka J. K. Rowlingová. HBO Max ho uvede 1. ledna. Spekuluje se, že autorka nebyla pozvána kvůli svým výrokům o **transsexuálech**.“¹⁸⁸

„Rowlingová se v minulosti opakovaně vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění **transgenderových žen** se ženami, které se narodily s ženskými pohlavními orgány“.¹⁸⁹

---

¹⁸⁸ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 30. 12. 2021.

¹⁸⁹ *Aktualne.cz*, 5. 1. 2022.

3.3. Diskuze k výsledkům získaným metodou ČKA

Viděli jsme, že J. K. Rowlingová je na severech kategorizována především jako spisovatelka a tvůrkyně knih o Harrym Potterovi. Dále jí pak J. K. byla způsobem, jakým byla kategorizována, přisuzována různá míra politické angažovanosti. Spisovatelka byla zobrazována jak jako člověk bez zájmu o politiku (Novinky.cz,) tak i jako někdo velmi politicky angažovaný (Lidovky.cz, Echo24.cz).

Způsob, jak je spisovatelka kategorizována, je vždy doplněn určitou kategorizací jejích kritiků. Soubor kategorií, ze kterého jsou kategorie pro spisovatelku a kritiky vybírány, se tak stává mediálním obrazem dané situace. Byl-li použit soubor „tvůrci značky Harryho Pottera“ či „lidé pracující v literárním průmyslu“ je daná situace prezentována jako mezilidské drama mezi celebritami, či jako újma na kariéře J. K. Rowlingové. Když je spisovatelka kategorizována jako apolitická osoba se zájmem o jazyk a její oponenti jako „politicky angažovaní“, jak tomu je na serveru Novinky.cz, situace je zobrazena jako vyostřená debata mezi lidmi s odlišnými názory. Je-li Rowlingová kategorizována jako „spisovatelka“ a její oponenti jako „politicky angažovaní“ jako např. v rubrice Bonusweb serveru iDNES.cz, je situace pojata jako vnášení politiky do apolitické oblasti zábavy a umění. Na dvou serverech je situace zobrazena jako cancelling, tj. veřejné gesto, kdy lidé, již dosud podporovali nějakou celebritu, dávají najevo, že ji podporovat přestávají kvůli jejím nepřijatelným názorům či činům, typicky pomocí bojkotů produktů s touto celebritou spojených.¹⁹⁰ Tak tomu je v obou případech, kdy je J. K. Rowlingová kategorizována jako „politicky angažovaná“. Spisovatelčiny tweety o trans lidech jsou zobrazeny jako něco stojícího v kontrastu

---

¹⁹⁰ „What it means to get canceled.“ In: *Merriam-Webster Dictionary*.

s jejími dosavadními politickými názory, proto jsou lidé, kteří ji kritizují, chápáni nikoliv jako lidé z druhé strany politického spektra, ale jako spisovatelčini dosavadní spojenci. Tak tomu je v případě serveru Echo24.cz, který kategorizuje spisovatelku i její kritiky jako politicky angažované, a v případě serveru Lidovky.cz, který Rowlingovou a její kritiky řadí do standardního relačního páru „spisovatel – fanoušci“ a do centra jejich vztahu staví stejné politické názory.

Jeden soubor členských kategorií, do něhož média typicky nezařazují spisovatelku a její kritiky, je soubor „menšina“ – „člověk, k menšině nepřátelský“. Trans lidé napříč zpravodajskými severy nejsou zobrazeni jako aktéři situace či jako lidé s vlastními postoji a požadavky, ale jako téma, o němž probíhá debata. Trans lidé jsou takto dehumanizováni, v zobrazení událostí je potlačen jejich hlas a úhel pohledu. Minorita, která stojí v centru kontroverze, je opomíjena. Konflikt mezi spisovatelkou a jejím kritikou je tak prezentován mnoha způsoby, ale jen v několika případech jako boj menšiny za vlastní práva.

Ve své práci o pozitivní analýze diskurzu Martin zdůrazňuje, že k narušení hegemonie moci je nutné dát minoritám znevýhodněným na základě pohlaví, rasy, genderové identity či jiného relevantního sociálního faktoru prostor být aktivními participanty ve veřejném diskurzu. Za jednu z hlavních strategií společenské změny prováděné skrze diskurz považuje to, že do textů, které minoritu tematizují, bude zapojen i hlas této minority. Jako příklad takovéto inkorporace uvádí australskou vládní zprávu tematizující násilné odebrání dětí původním obyvatelům Austrálie. Text multimodálně kombinuje úřední jazyk s popisy Aboridžinců, kteří sami byli odebranými dětmi. Neosobní jazyk byrokracie je zde v neustálém napětí s osobní zkušeností rasové

minority. Aboridžinci nejsou pouhým předmětem diskurzu, jsou jeho spoluvůrci.¹⁹¹ Zkoumané zpravodajské servery jsou pravým opakem této australské zprávy, co se zapojení minorit týče. Ve zprávách jsou trans lidé pouhými objekty a jako objekty nemají nárok na zájem a empatii čtenářů.

---

¹⁹¹ Martin. 2004, s. 184 – 188.

3.4. Analýza dialogické mediální sítě

3.4.1. Úvod

Tato kapitola bakalářské práce se věnuje rozboru dialogické sítě navázané na tweety J. K. Rowlingové, respektive tomu, jak byla prezentována ve zprávách českých internetových serverů. V kapitole 3.4.2. je vysvětleno, jak byla metoda DMS upravena pro účely této práce. Kapitoly 3.4.3. – 3.4.7. jsou věnovány analýze dialogických sítí na jednotlivých seveřech. Zprávy byly pro přehlednost kráceny a v citovaných úryvcích zpráv jsme tučně zdůraznili důležité pasáže pro snazší orientaci čtenáře.

3.4.2. Metodologie

Metoda DMS typicky považuje novináře za zprostředkovatele dialogu, a to ve dvojitým slova smyslu. První rolí novináře je propojovat aktéry diskuze, zprostředkovávat mezi nimi jednotlivé repliky.¹⁹² Dále pak novinář činí dialog přístupným veřejnosti, organizuje polyfonii do srozumitelné sítě, předává čtenářům novin stav diskuze.¹⁹³ Novinář má tedy značný vliv na to, jak jsou repliky předány veřejnosti a jak je vytvořen veřejný obraz jejich autorů.

Novináři, kteří zpracovávali diskuzi mezi Rowlingovou a jejími kritiky pro české zpravodajské servery, neměli roli zprostředkovatelů mezi aktéry diskuze, neboť je od nich dělila jazyková bariéra. Jejich význam nespočíval v rozvíjení dialogu mezi spisovatelkou a lidmi, kteří kritizovali její tweety, ale v tom, jak byl dialog předán českému čtenáři. Analýza v této kapitole se proto soustředí na to, jakým způsobem je

---

¹⁹² HOMOLÁČ. *Czechency.cz*, 2017.

¹⁹³ NEKVAPIL a LEUDAR. 2002, s. 489.

novináři dialogická síť ve zprávách vytvářena. Text se bude zabývat následujícími otázkami:

- Jakým způsobem je v textu zobrazována počáteční párová sekvence prohlášení J. K. Rowlingové – odsouzení od jejích kritiků?
- Jakými dalšími replikami a událostmi se rozhodli novináři dialogickou sít zapojit? Jakým způsobem je prezentují?
- Do kontextu jakých dalších replik je původní párová sekvence prohlášení – odsouzení zapojena?

3.4.3. Novinky.cz

Server Novinky.cz má tendenci odebírat spisovatelčinu tweetu politický záměr a chápat jej jen jako vtip o jazyce. Kritici spisovatelky jsou zobrazeni jako agresivní a jejich činy jsou interpretovány jako útok na spisovatelku, nikoliv jako například snaha o ochranu trans lidí. Server zapojuje spisovatelčiny tweety do různých typů dialogických sítí. Většina článků na tomto webu je věnována kritice Rowlingové a důsledkům, jaké měly její komentáře o trans lidech na její život a kariéru.. Dále pak je jedna zpráva věnována komiku Chappellovi a jeho podpoře Rowlingové a jedna zpráva Johnu Cleesovi a jeho odmítnutí spisovatelčiny tweety komentovat. Jak Chappelle, tak Cleese jsou ve zprávách prezentováni jako ohrožení útokem aktivistů, kteří je podle zpráv vnímají jako transfobní. Jedna zpráva dává komentáře J. K. Rowlingové do kontextu varování Kazua Ishiguro o cancel culture, kde je situace spisovatelky zobrazena jako případ problému, o kterém Ishiguro mluví.

První článek tematizující tweety J. K. Rowlingové o trans lidech obsahuje následující dialogickou síť:

„Spisovatelka J.K. Rowlingová **okomentovala** **článek** nazvaný ‚Názor: Jak stvořit spravedlivější post-covidový svět pro lidi, kteří menstruuji‘. Autorku **téma zjevně pobavilo a trochu si dělala legraci**, když napsala: ‚Lidé, kteří menstruuji. Jsem si jistá, že bývalo takové slovo pro tyhle lidi: Pomozte mi. Wumben? Wimpund? Woomud?‘ Některí diskutéri **ji však označili za transfobní a uvedli**, že ‚nebinární‘ lidé a ‚translidé‘ přece taky menstruuji. Spisovatelka to nepřešla mlčky a opět **reagovala vysvětlením**, že pohlaví reálně existuje a nejde je jen tak vymazat. ‚Jestliže pohlaví není skutečné, prožívaná realita žen je celosvětově vymazána. Znam translidi a miluju je, ale vymazání myšlenky pohlaví odstraňuje schopnost mnohých lidí smysluplně mluvit o svých životech. Říkat pravdu není nenávistné,‘ oponovala spisovatelka.

‚Uznávám právo každé trans-osoby žít si tak, jak je to pro ni autentické a pohodlné. Pochodovala bych s vámi, kdyby vás někdo diskriminoval na základě toho, že jste trans. Ale současně platí, že můj život byl určen tím, že jsem žena. Nemyslím si, že je nenávistné to říkat.‘¹⁹⁴

První částí dialogu je článek s názvem ‚Názor: Jak stvořit spravedlivější post-covidový svět pro lidi, kteří menstruuji‘¹⁹⁵. Na něj navazuje spisovatelčin komentář narážející na slovní spojení ‚lidé, kteří menstruuji‘.¹⁹⁶ Komentář a reakce spisovatelčiných kritiků, některých diskutérů, lze považovat za párovou sekvenci prohlášení – odsouzení. Spisovatelka pomocí ironie prohlašuje, že lidem, kteří

---

¹⁹⁴ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁹⁵ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁹⁶ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

menstruují, by se mělo říkat ženy, a někteří diskutéři ji odsuzují jako transfobní, protože podle nich menstrují i nebinární a trans lidé.

Dalším tahem v síti je pak oprava iniciovaná kritikou, a to vysvětlení spisovatelky, proč tuto narážku udělala. Jako její důvody je v článku prezentováno to, že biologické pohlaví „reálně existuje“¹⁹⁷ a koncept biologického pohlaví jí umožňuje mluvit o svých zkušenostech. Rowlingová implikuje, že její oponenti se pokoušejí zpochybnit existenci pohlaví, a s tím i existenci kategorie „žena“. Kategorie „žena“ je zde reprezentována jako biologicky daná, „prožívaná realita žen“¹⁹⁸ je vytvořena na základě pohlaví, tj. na základě tělesných vlastností. V návaznosti na předchozí tweet Rowlingové lze usoudit, že spisovatelka chce, aby menstruace, vlastnost lidského těla, automaticky znamenala, že daný člověk je kategorizován jako „žena“. Spisovatelka se ve své obhajobě zároveň pokouší bránit před tvrzením, že je transfobní, a prezentuje se jako spojenec trans lidí, říká, že „[zná] translidí a [miluje] je“¹⁹⁹ a že by „[pochodovala] s [nimi], kdyby [je] někdo diskriminoval na základě toho, že [jsou] trans.“²⁰⁰

Autor článku zobrazuje původní prohlášení spisovatelky jako vtip. Tweet je interpretován tak, že „[autorku] téma [článku] zjevně pobavilo a trochu si dělala legraci“.²⁰¹ Tweet není zobrazen jako seriózní příspěvek do diskuze, Rowlingová se na začátku dialogu podle něj nepokouší předat svoje názory, pouze si dělá legraci

---

¹⁹⁷ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁹⁸ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

¹⁹⁹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

²⁰⁰ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

²⁰¹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 8. 6. 2020.

z konkrétního užití jazyka. Tendence zobrazovat tento tweet Rowlingové jako vtip, jako něco, co nebylo myšleno vážně, se pak objevuje napříč články:

„Její výroky ovšem neměly s nenávisť nic společného. Pokusila se udělat **vtip o politicky korektním jazyce**, konkrétně o spojení ‚lidé, kteří menstruuji‘.“²⁰²

„Autorka Harryho Pottera J. K. Rowlingová prožila svou transgenderovou kauzu letos v červnu. Vznikla jen proto, že **se smála korektnímu pojmu** ‚lidé, kteří menstruuji‘.“²⁰³

„Šestapadesátiletá Rowlingová čelí obviněním z transfobie poté, co v červnu 2020 sdílela na sociálních sítích článek nazvaný ‚Názor: Jak stvořit spravedlivější post-covidový svět pro lidi, kteří menstruuji‘.

Autorku **téma zjevně pobavilo**. ‚Lidé, kteří menstruuji. Jsem si jistá, že bývalo takové slovo pro tyhle lidi: Pomozte mi. Wumben? Wimpund? Woomud?‘ napsala do komentáře s narážkou na anglické slovo woman (žena).“²⁰⁴

„Autorku zjevně **pobavila použitá terminologie**. ‚Lidé, kteří menstruuji. Jsem si jistá, že bývalo slovo pro tyhle lidi: Pomozte mi. Wumben? Wimpund? Woomud?‘ napsala do komentáře s narážkou na anglické slovo woman (žena).“²⁰⁵

Sérii kritických hlasů, které se v reakci na spisovatelčin tweet ozvaly, pak autor prvního článku sjednocuje do jedné parafráze. Pomocí spojky „však“ vytváří v textu odporovací vztah s předchozí větou. Tím prezentuje reakci diskutérů, kteří označili Rowlingovou za transfobní a explicitně uvedli do diskuze téma trans a nebinárních lidí,

---

²⁰² DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 17. 7. 2020.

²⁰³ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

²⁰⁴ ŠTĚPÁNEK. *Novinky.cz*, 30. 12. 2021.

²⁰⁵ DRAKE. *Novinky.cz*, 4. 1. 2022.

jako něco nečekaného. Text naznačuje, že trans lidé nebyli tématem původního tweetu Rowlingové, ale vnesli je do diskuze až její oponenti.

V následujících zprávách pak server Novinky.cz rozvíjí tuto dialogickou síť tak, že na původní párovou sekvenci prohlášení – odsouzení navazuje popisem důsledků, které měl tento konflikt na život a kariéru. Zprávy tematizují například pokles prodeje knih spisovatelky:

*„Zatímco americký knižní trh v červnu prudce rostl, nápadně horší výsledky mají knihy britské autorky J. K. Rowlingové. Média to dávají do souvislosti s **vyjádřeními**, která byla následně **označena za transfobní**.“²⁰⁶*

V tomto úryvku vytváří autor zprávy sekvenční strukturu prohlášení – odsouzení – další následky: Rowlingová publikuje vyjádření, ty pak její kritici odsoudí jako transfobní a důsledkem toho je, že se spisovatelčiny knihy prodávají hůře.

*„Famfrpál se v USA přejmenuje, protože Rowlingová **má nesprávné názory**. Představitelé dvou amerických soutěží ve famfrpálu plánují změnit název oblíbeného sportu kouzelnického učně Harryho Pottera. Jedním z důvodů jsou **vyjádření** jeho autorky J. K. Rowlingové, která v minulosti **uvedla, že pohlaví reálně existuje a nelze srovnávat transsexuály s biologickými ženami**“.²⁰⁷*

V úryvku je vytvářena sekvenční struktura prohlášení – důsledek. Nadpis zprávy pomocí slovního spojení „**má nesprávné názory**“ naznačuje, že spisovatelka je omezována na svobodě osobního přesvědčení a změna názvu je trestem namířeným proti

---

²⁰⁶ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 17. 7. 2020.

²⁰⁷ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 21. 12. 2021.

ní. V úvodním odstavci jsou pak její vyjádření o trans lidech uvedena jako důvod pro změnu názvu.

Jako důsledek tweetů o trans lidech je interpretována i absence spisovatelky v HBO dokumentu o natáčení filmové adaptace Harryho Pottera:

*„Herci slaví 20 let Harryho Pottera. **Rowlingovou nepozvali***

[...]

J. K. Rowlingová, žena, která Harryho Pottera vymyslela, v pořadu nevystoupí. Sama to odmítla komentovat a společnost Warner Bros., která filmy natáčela, rovněž nemá komentář.

*Může to souviset s jejími **komentáři o transsexuálech**. Spisovatelka **uvedla, že pohlaví reálně existuje a nelze srovnávat transsexuály s biologickými ženami**. Mezi LGBT aktivisty pak **upadla v nemilost**.“²⁰⁸*

Úryvek vytváří sekvenční strukturu prohlášení („[komentáře] o transsexuálech“²⁰⁹) – odsouzení („upadla v nemilost“²¹⁰) – důsledek. V úryvku je absence spisovatelky v dokumentu spojena s jejími prohlášeními o trans lidech. Nadpis článku pak tvrdí, že ji nepozvali herci, čímž staví spisovatelku opět do pasivní role člověka, který je mezi svými kolegy ostrakizován za svoje názory.

Zprávy prezentují kritiku od herců filmové série jako útok na spisovatelku:

*„Do Rowlingové si kvůli **sexuálním menšinám rýpl** další herec z Harryho Pottera*

[...]

---

²⁰⁸ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 29. 12. 2021.

²⁰⁹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 29. 12. 2021.

²¹⁰ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 29. 12. 2021.

Předmětem zájmu je v poslední době také autorka knižní předlohy J. K. Rowlingová, u ní to ovšem nesouvisí s čarodějnickým učněm, ale s **vyjádřeními k tématu sexuálních menšin**. Naposledy si do ní **rýpl** i jeden z ‚potterovských‘ herců Chris Rankin. Rankin, který v šesti filmech o Harrym Potterovi ztvárnil postavu otravného nebelvírského prefekta Percyho Weasleyho, postoj Rowlingové k transgender osobám označil za „škodlivý“. „Hodně spolupracuji s organizacemi, které se zaměřují na podporu LGBTQ+ komunity. Navíc mnoho členů mé vlastní rodiny k této komunitě patří, takže je asi jasné, na které straně barikády stojím,“ uvedl pro *Eastern Daily Press* britský herec. „Když transsexuál řekne, že je muž nebo žena, měli bychom se podle toho k němu chovat,“ myslí si herec, který se tak přidal ke kritikům postojů spisovatelky.²¹¹

Článek připomíná dřívější prohlášení Rowlingové („[vyjádření] k tématu sexuálních menšin“²¹²) a navazuje na ně další replikou, totiž kritikou herce Chrise Rankina. V úryvku je možné si všimnout, že Rankinova prohlášení nejsou vnímána jako podpora trans lidem, ale jako útok na spisovatelku, článek popisuje jako „rýpnutí“ do Rowlingové.

Na severu je dále zpráva věnovaná odstranění jména Rowlingové z názvu školní skupiny:

„Škola odstranila z názvu jméno Rowlingové kvůli jejímu **názoru, že existují pohlaví** Střední škola muzických umění Boswells v anglickém Chelmsfordu **se rozhodla přidat k trendu takzvaného ‚rušení‘** spisovatelky J. K. Rowlingové. Na základě četných žádostí

---

²¹¹ ŠTĚPÁNEK. *Novinky.cz*, 30. 12. 2021.

²¹² ŠTĚPÁNEK. *Novinky.cz*, 30. 12. 2021.

*od žáků a zaměstnanců přejmenovala jednu ze svých školních skupin, aby již nenesla jméno autorky ságy o Harrym Potterovi. Na vině jsou její údajně transfobní názory.*²¹³

Zde je opět dialogická síť započata prohlášení Rowlingové („[názor], že existují pohlaví“²¹⁴, „údajně transfobní názory“²¹⁵) a navazuje na něj důsledek, totiž odstranění jména spisovatelky z názvu školní skupiny. Toto rozhodnutí školy je ve zprávě prezentováno jako útok na spisovatelku, nikoliv jako například projev solidarity s trans lidmi, škola se tím přidala „k trendu takzvaného ‚rušení‘ spisovatelky J. K. Rowlingové“.²¹⁶

Server také věnoval zprávu tématu zveřejnění spisovatelčiny adresy:
*„Skotská policie uvedla, že **nebude podnikat žádné kroky** proti třem aktivistům za práva translidí, kteří loni v listopadu protestovali před domem spisovatelky J.K.Rowlingové v Edinburghu. Autorka ságy o Harrym Potterovi si stěžovala na to, že aktivisté skrze fotografie zveřejněné na Twitteru účelově **odtajnili adresu jejího bydliště**. Důvodem mají být její **údajně nenávistné názory vůči lidem s odlišnou sexuální identitou**, píše BBC.*²¹⁷

Zde je prohlášení („údajně nenávistné názory vůči lidem s odlišnou sexuální identitou“²¹⁸) následováno v dialogické síti důsledkem (zveřejnění adresy aktivisty). Na zveřejnění adresy reaguje spisovatelka stížností. Zpráva neříká explicitně, že spisovatelka podala na své kritiky trestní oznámení, ale propojení její stížnosti s reakcí policie tuto interpretaci události zprávy nabízí. Spisovatelčina stížnost může být proto čtena jako

---

²¹³ DRAKE. *Novinky.cz*, 4. 1. 2022.

²¹⁴ DRAKE. *Novinky.cz*, 4. 1. 2022.

²¹⁵ DRAKE. *Novinky.cz*, 4. 1. 2022.

²¹⁶ DRAKE. *Novinky.cz*, 4. 1. 2022.

²¹⁷ DRAKE. *Novinky.cz*, 17. 1. 2022.

²¹⁸ DRAKE. *Novinky.cz*, 17. 1. 2022.

replika výzvy a následují odpověď policie („uvedla, že nebude podnikat žádné kroky“) jako replika odmítnutí. Ve zprávě není zahrnuto vysvětlení policie, proč nepovažuje zveřejnění adresy spisovatelky za nezákonné, díky čemuž může jejich rozhodnutí působit podezřele, jako by policie byla na straně kritiků spisovatelky.

Dialogická síť je kromě důsledků pro Rowlingovou rozvíjena také obhajobami Rowlingové jinými celebritami. Příkladem toho je následující ukázka:

*„Vtipkoval o translidech, hájil Rowlingovou. Komik Chappelle je **nový nepřítel aktivistů** Zahraniční média si všímají vlny kritiky ze strany různých aktivistů, která míří na amerického komika Dava Chappelle. V humoristickém pořadu *The Closer* na Netflixu vtipkoval o transsexuálech.*

*Dave Chappelle podle médií také **obhajoval autorku Harryho Pottera J. K. Rowlingovou, která je podle aktivistů údajně také transfobní, nebo rappera, který si říká DaBaby.***

Organizace GLAAD uvedla, že Chappelle se stal ‚synonymem pro zesměšňování translidí a dalších marginalizovaných skupin obyvatel‘.

Také spolek NBJC, The National Black Justice Coalition, odsoudil hercův humor a dokonce žádá Netflix, aby celý pořad smazal. Podle jejich názoru vtipy souvisí i s násilím.

*‚Podpora transfobie podporuje násilí. Netflix by měl okamžitě stáhnout pořad *The Closer* a omluvit se přímo transgender komunitě,‘ tvrdí aktivisté. Sám Chappelle ani Netflix na kritiku nijak nereagovali. Showrunnerka (něco mezi scenáristkou a producentkou) Jaclyn Moorová prohlásila, že*

se společností Netflix skončila: ‚Nebudu s nimi pracovat, dokud budou vydávat tak bezostyšně a nebezpečně transfobní obsah a vydělávat na něm.‘²¹⁹

Tvrzení, že Rowlingová „je podle aktivistů údajně také transfobní“²²⁰ odkazuje k párové sekvenci prohlášení – odsouzení z předchozích zpráv, je naznačeno, že spisovatelka něco řekla a to bylo aktivisty odsouzeno jako transfobní. V ukázce na to dialogická síť navazuje Chappellovou obhajobou Rowlingové a odsouzením Chappella aktivisty, které je v textu reprezentováno sérií citací aktivistických organizací. Odsuzování aktivisty je zobrazeno jako útok na Chappella, nikoliv obhajoba trans lidí, nadpis článku klade důraz na to, že Chappell se stal „[novým nepřítelem] aktivistů“²²¹.

Dialogická síť spojená s Rowlingovou a trans lidmi je na severu Novinky.cz také použita k vytvoření paralely s podobnou kontroverzí Johna Cleese:

*„Komik John Cleese, který byl zvyklý dělat nekorektní vtipy v pořadech Monty Pythonů, se může stát **druhou J. K. Rowlingovou**. Velmi podobně jako u slavné spisovatelky vedla jeho prohlášení na sociální síti k obvinění z transfobie. Když ho jeden uživatel **žádal o názor na J. K. Rowlingovou**, Cleese uvedl, že se o to moc nezajímá.*

‚Obávám se, že se tak moc nezajímám o trans lidi. Doufám, že jsou šťastní a lidé se k nim chovají mile. Právě teď se víc zajímám o hrozby demokracii v Americe, přebujelou korupci ve Velké Británii...‘

*Když byl následně **obviněn z transfobických vyjádření**, ještě **přidal vtip**, že hluboko uvnitř chce být vlastně ‚kambodžskou policistkou‘. Tím to ale ještě zhoršil. **Militantní***

---

²¹⁹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 7. 10. 2021.

²²⁰ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 7. 10. 2021.

²²¹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 7. 10. 2021.

aktivisté na něj zaútočili. Jeden uživatel mu napsal, že byl vždy jeho fanouškem, ale nelíbí se mu ,podpora takové anti-transgender harpyje, jako je Rowlingová‘. [...]

Lidé, kteří menstruuji

*Autorka Harryho Pottera J. K. Rowlingová prožila svou transgenderovou kauzu letos v červnu. Vznikla jen proto, že se **smála korektnímu pojmu ,lidé, kteří menstruuji‘.***

,Lidé, kteří menstruuji. Jsem si jistá, že bývalo takové slovo pro tyhle lidi: Pomozte mi. Wumben? Wimpund? Woomud?‘

*Někteří diskutéři **ji označili za transfobní a uvedli, že ,nebinární‘ lidé a ,translidé‘ přece taky menstruuji. Spisovatelka reagovala vysvětlením, že pohlaví reálně existuje a nejde je jen tak vymazat.***

Vyvolala tím vlnu nenávisti a zahraniční média v červenci informovala i o tom, že knihy britské autorky se teď v Americe méně prodávají.“²²²

V úryvku jsou vytvořeny dvě paralelní dialogické sítě. Dialogická síť Rowlingové má stejnou strukturu jako v první zprávě o jejích tweetech, tj. prohlášení – odsouzení – oprava, doplněnou pouze dalšími důsledky pro spisovatelku („[vlna] nenávisti“, ²²³ pokles prodeje knih). Kritici spisovatelky jsou zobrazeni jako přehnaně reagující, ve větě „[kauza] Vznikla jen proto, že se smála korektnímu pojmu ,lidé, kteří menstruuji“ je použita částice „jen“ k vyjádření toho, že autorovy připadá příčina dané kauzy malicherná.

---

²²² DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

²²³ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

Dialogická síť okolo Cleese začíná otázkou uživatele twitteru na Cleesův názor na Rowlingovou. Ve zprávě není vysvětleno, proč daný uživatel klade právě tuto otázku. Další replikou je Cleesova odpověď, respektive odmítnutí odpovědi, Cleese názor uživateli nedává, pouze tvrdí, „že se o to moc nezajímá“.²²⁴ Navazuje další replika Cleesových kritiků, odsouzení, Cleese je v textu obviněn z transfobie. Toto propojení replik naznačuje, že pro Cleesovy kritiky je pouhý nezájem o spisovatelčiny kontroverze projevem transfobie. Cleese na toto navazuje jako další replikou, vtipem, a jeho kritici reagují dalším odsouzením. V druhém odsouzení jsou Cleesevi kritici zobrazení jako velmi agresivní, jsou kategorizováni jako „militantní aktivisté“²²⁵ a jejich odsouzení jako „útok“.

Mezi těmito dvěma dialogickými sítěmi je vytvořena paralela. Cleese se podle autora zprávy může stát „druhou J. K. Rowlingovou“,²²⁶ protože je podobně jako ona obviněn z transfobie. Cleesovi kritici jsou v textu stejní lidé, jako kritici Rowlingové, odsuzují jej za „[podporu] takové anti-transgender harpyje, jako je Rowlingová“.²²⁷ Touto paralelou předává zpráva čtenáři dvě implikace. Tou první je, že na internetu existuje dav lidí, který ničí útočí na celebrity kvůli dojmu, že dané celebrita je transobní. Tou druhou je, že tito lidé ohrožují humor, na Cleese i Rowlingovou je v textu útočeno kvůli tomu, že říkají vtipy, nebo se „[smějí] korektnímu pojmu“.²²⁸

---

²²⁴ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

²²⁵ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

²²⁶ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

²²⁷ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

²²⁸ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 23. 11. 2020.

Prohlášení J. K. Rowlingové jsou taky zapojena do prohlášení Kazua Ishigura o nebezpečí cancel culture jako příklad situace, kde byla tímto kulturním jevem zasažena celebrita.

*„Držitel Nobelovy ceny za literaturu Kazuo Ishiguro vnímá, že v kultuře dnes vládne atmosféra strachu. Mladí autoři se podle něj bojí, aby je nezničila **cancel culture** (vylučování lidí z oboru kvůli nekorektním názorům).*

[...]

*Že cancel culture není žádný umělý strašák, dokazují aféry v Hollywoodu, ale i mezi spisovateli. Například Julii Burchillové zrušilo nakladatelství smlouvu na knihu kvůli jejím internetovým poznámkám o islámu, **slavné J. K. Rowlingové skoro zničilo kariéru, když se na internetu ozvala, že se považuje za ženu a ne „člověka, který menstruuje“**, což je výraz z politicky korektního newspeaku. MeToo zase ohrozilo vydání vzpomínek Woodyho Allena. Jedno nakladatelství zrušilo již připravené vydání, ale po čase vyšlo jinde.“²²⁹*

Ishigurovo prohlášení je uvedeno slovesem „vnímat“, čímž je jeho tvrzení přisouzena větší míra reálnosti, než kdyby bylo uvedeno například slovesem „věřit“ či „tvrdit“. Zpráva je pak zakončena potvrzením jeho teze pomocí uvedení příkladu celebrit, které podle autora zprávy byly cancel culture zasaženy. Zpráva se tak čtenáře snaží přesvědčit, že celebrity jsou omezovány na svobodě názorů, že jim hrozí „[vyloučení] z oboru kvůli nekorektním názorům“.²³⁰

---

²²⁹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 1. 3. 2020.

²³⁰ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 1. 3. 2020.

Situace okolo spisovatelky J. K. Rowlingové je pak v textu prezentována jako sekvenční struktura prohlášení („ozvala, že se považuje za ženu a ne „člověka, který menstruuje“²³¹) – důsledek („skoro zničilo kariéru“²³²). Slovní spojení „skoro zničit kariéru“ je vágní, není jasné, k čemu jím autor referuje, zároveň je však velmi expresivní, zobrazuje kritiky Rowlingové jako mocné, schopné zničit slavnému člověku kariéru, a spisovatelku jako křehkou a snadno ohrožitelnou.

3.4.4. Lidovky.cz

Lidovky.cz navazuje na prohlášení Rowlingové replikami odsouzení a důsledky pro spisovatelku. Server má v některých zprávách tendenci ujišťovat čtenáře, že kritici spisovatelky jsou schopni jí nijak ublížit. Server věnuje prostor lidem, kteří spisovatelku podporují, autorka je zobrazena spíše jako kontroverzní, než jako zatracovaná. Lidovky.cz věnují prostor jak lidem, jejichž kariéře ublížilo, že spisovatelku podpořili, tak lidem, kterým se důsledkům podařilo uniknout. Spisovatelka je v diskuzi zobrazena jako aktivní participant, proti svým kritikům se vymezuje a dokonce je i provokuje. Spisovatelka je také použita jako příklad, kdy byl jedinec zasažen kulturou rušení, ve zprávě o varování Rowana Atkinsona před tímto problémem. Konflikt spisovatelky a herce Eddieho Redmayna je použit jako pozadí k dalším Redmaynovým prohlášení o trans lidech.

První zpráva na severu Lidovky.cz, která tematizuje kontroverzi kolem tweetů J. K. Rowlingové, rozvíjí dialogickou síť následujícím způsobem:

---

²³¹ DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 1. 3. 2020.

²³² DVOŘÁK. *Novinky.cz*, 1. 3. 2020.

„Britskou spisovatelku J. K. Rowlingovou **popudila fráze** ‚lidé, kteří menstruuji‘ a rozhodla se napsat svůj názor. Fanoušci na internetu ji začali **kritizovat za údajnou transfobii**. Rowlingová se kvůli svým názorům do roztržek s internetovou komunitou již několikrát dostala.

‚Lidé, kteří mají menstruaci. Přisahal bych, že se jim nějak říká. Někdo mi s tím pomozte. Žany? Žumy? Žedy? ‘ **okomentovala spisovatelka názorový článek** na webu *Devex.com*.

Spisovatelce, která se často zastává různých sexuálních menšin, překvapivě **vadila genderově neutrální věta**, jež je navíc v samotném článku dále vysvětlena: ‚Přes 1,8 miliardy žen, **transsexuálních mužů a nonbinárních jedinců po celém světě zažívá menstruace**. Pandemie na tom nic nezměnila.‘

[...]

Fanoušci spisovatelce dali na sociálních sítích rychle najevo svůj názor. ‚**J. K. Rowlingová se stále ztotožňuje s ideologií, jež záměrně zkresluje fakta o genderové identitě a transsexuálních jedincích. V roce 2020 pro to neexistuje žádná výmluva,**‘ napsala na svůj Twitter americká nezisková organizace GLAAD zabývající se reprezentací sexuálních menšin.

Transsexuální televizní kritička Emily VanDerWerffová napsala: ‚**Jestli to znamená válku mezi Rowlingovou a všemi transsexuály na celém světě, tak myslím, že jsme to vyhráli.**‘

‚Tahle doba je těžká i bez tebe, bohaté bílé ženské, která na Twitter dává transfóbni příspěvky. Transsexuálové o tvoje blbosti vážně nestojí. **Dopřej nám laskavost a zmlkni. Tvrdit, že jsi zklamání, by zdaleka nevystihovalo naše pocity,**‘ nešetří kritikou modelka

„Pokud pohlaví neexistuje, tak neexistuje ani nic jako přitažlivost mezi pohlavími. Pokud pohlaví neexistuje, tak je každodenní realita žen vymazána. Zním a vážím si transsexuálů, ale vymazat myšlenku rozdílných pohlaví nás zbavuje možnosti smysluplně hovořit o jejich životech. Mluvit pravdu neznamená nenávidět,‘
odpověděla Rowlingová.“²³³

První replikou dialogu je článek obsahující slovní spojení „lidé, kteří menstrují“. Na něj navazuje prohlášení Rowlingové, kde dává skrze ironii najevo, že si myslí, že by se této skupině lidí mělo říkat ženy. Dalším tahem je odsouzení spisovatelčina prohlášení, zde reprezentováno sérií citací tweetů neziskové organizace. Sít' je pak v článku ukončena replikou J. K. Rowlingové, obhajobou iniciovanou druhými, kde spisovatelka rozvádí své původní tvrzení a vysvětluje, co se jí pokoušela sdělit.

Reakce Rowlingové na článek o „lidech, kteří menstrují“ je v textu zobrazena jako reakce na inkluzi trans lidí. Zpráva informuje čtenáře, že fráze, kterou Rowlingová kritizuje, je v článku vysvětlena, je řečeno, že slovní spojení je vybráno tak, aby zahrnovalo i trans a nebinární lidi. Následující prohlášení Rowlingové, že by se namísto „lidé, kteří menstrují“ mělo používat „ženy“, nemůže být proto chápána jako nevinné podivení nad neobvyklým užitím jazyka, nýbrž jako záměrný příspěvek do diskuze o trans lidech. Spisovatelčinu jednání je ve zprávě motivované vztekem, svůj tweet publikovala, protože ji dané slovní spojení „[popudilo]“.²³⁴

---

²³³ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

²³⁴ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

Ačkoliv zpráva zobrazuje prohlášení Rowlingové jako něco, co tematizuje trans lidi, prohlášení není podáváno jako přímo transfobní. V následujících replikách odsouzení kritizují jejich autoři Rowlingovou za „údajnou transfobii“.²³⁵ Adjektivum „údajný“ vytváří ve větě epistemickou modalitu, nechává nejistotu v otázce, zde bylo prohlášení zamýšleno jako útok na trans lidi, či nikoliv.

Ve všech citovaných tweetech, které autor článku vybral jako ukázky kritiky Rowlingové, je tematizována Rowlingová a tweety jsou vůči ní útočné. Nezisková organizace GLAAD jí v tweetu přisuzuje nepřijatelnou ideologii. Televizní kritička Emily VanDerWerffová vyjadřuje optimismus nad tím, že trans lidé v konfliktu s Rowlingovou zvítězí, Rowlingová je implicitně stavěna do pozice nepřítele trans lidí a je jí přisuzována menší síla v případném střetu. Modelka Munroe Bergdorfová spisovatelku oslovuje, vyzývá ji, aby nešířila transfobii, a vyjadřuje zklamání z jejího chování. Ve zprávě není citován ani jeden tweet, který by vysvětloval, proč je Rowlingová nazývána transfobní, nebo nabízel protiargumenty proti jejímu prohlášení, že by se lidem, kteří menstruuji, mělo říkat ženy. V protikladu s tím následující obhajoba Rowlingové projevuje formální úctu trans lidem („znám a vážím si transsexuálů“²³⁶) a neosobně diskutuje o roli biologického pohlaví v chápání lidské reality.

Další replikou v dialogické síti je reakce Daniela Radcliffa:

*„Menstruuji transsexuálové? **Představitel Harryho Pottera se postavil proti Rowlingové***

[...]

---

²³⁵ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

²³⁶ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 8. 6. 2020.

*,Transsexuální ženy jsou ženy,‘ napsal Radcliffe v reakci na blog neziskové LGBTQ organizace The Trevor Project. **,Chápu, že to bude většina médií líčit jako boj mezi mnou a J. K. Rowlingovou, ale o tom to opravdu není. To teď není důležité,‘** vysvětluje herec, proč se po příspěvku spisovatelky rozhodl promluvit. **,Podle organizace The Trevor Project má až 78 % transsexuálních a nonbinárních jedinců zkušenost s diskriminací kvůli jejich pohlavní identifikaci. Je jasné, že musíme udělat mnohem více proto, abychom je podpořili. Nesmíme zneplatňovat jejich pohlaví a způsobovat jim další bolest,‘** pokračuje Radcliffe. *,Čtenářům, kteří mají nyní pocit, že je jejich zážitek z knih o Harrym Potterovi pošpiněn či rovnou zničen, vzkazuji, že se hluboce omlouvám za bolest způsobenou těmi výroky,‘* dodává.“²³⁷*

Pozoruhodný na této zprávě je nesoulad mezi citovanými tweety herce Radcliffa a způsobem, jak jsou tyto tweety prezentovány v nadpise zprávy. Radcliffe se věnuje problémům trans lidí, herec uvádí čísla o diskriminaci trans lidí, promlouvá o tom, jak bychom se k nim měli chovat. Vyhýbá se osobním komentářům na adresu spisovatelky, dokonce říká, že se nejedná o „boj mezi [ním] a J. K. Rowlingovou“. Nadpis zprávy nicméně tvrdí, že „[představitel] Harryho Pottera se postavil proti Rowlingové“, jeho tweety jsou interpretovány jako útok na spisovatelku, nikoliv obhajoba trans lidí.

Server pak publikoval řadu zpráv, které se věnovaly důsledkům prohlášení J. K. Rowlingové na její život a kariéru. Ze všech zpravodajských serverů má Lidovky.cz největší tendenci čtenáře ujišťovat, že kritici Rowlingové nemohou spisovatelce

---

²³⁷ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 9. 6. 2020.

doopravdy ublížit. Příkladem toho může být prohlášení skupiny spisovatelů, kteří odešli z literární agentury zastupující Rowlingovou:

„[Spisovatelé] teď kvůli výroky J. K. Rowlingové na společnost tlačí, aby dala hlasitě najevo, že s vyjádřeními Rowlingové na adresu transsexuálů nesouhlasí. Někteří se rozhodli společnost opustit úplně.

Fox Fisher, Drew Davies a Uglá Stefanía Kristjónudóttir Jónsdóttirová oznámili, že již déle nehodlají spolupracovat s agenturou reprezentující snad nejznámější britskou spisovatelku J. K. Rowlingovou.

„Svoboda projevu může být udržována jen ve chvíli, kdy odstraníme všechny strukturální nerovnosti, které zabraňují menšinám a znevýhodněným skupinám dosáhnout stejných možností, jakých se těší zbytek, ‘píší spisovatelé v oficiálním prohlášení. Ze společnosti se rozhodli odejít poté, co měli pocit, že se agentura za práva transsexuálů údajně porušovaná výroky její nejznámější autorky nepostaví. Společnost na odchod odpověděla tím, že reprezentuje rozmanité autory všech vyznání, etnicit či sexuálních orientací. Rozhodně prý ale nehodlá nijak ovlivňovat jejich soukromé názory a postoje.“²³⁸

V úryvku se objevují repliky v párové sekvenci výzva – odezva. Spisovatelé vyzývají agenturu, „aby dala hlasitě najevo, že s vyjádřeními Rowlingové na adresu transsexuálů nesouhlasí“.²³⁹ Následuje odezva agentury, která se distancovat od spisovatelky odmítá. Spisovatelé se pokoušejí Rowlingovou kariérně poškodit, ale agentura se jí zastává a spisovatelka zůstává nezasažena.

---

²³⁸ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 23. 6. 2020.

²³⁹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 23. 6. 2020.

Dalším případem, kdy se médium pokouší dát najevo, že kritici nemohou spisovatelce ublížit, je zpráva věnovaná novému seriálu o Harrym Potterovi. Zde jsou prohlášení Rowlingové důvodem, proč si její kritici přejí, aby seriál nebyl finančně úspěšný:

*„Někteří uživatelé na sociálních sítích dávají najevo své **rozhořčení** z chystaného hraného seriálu pro službu HBO Max. Důvodem jsou **transfóbní výroky** spisovatelky J. K. Rowlingové, jenž [!] rozdělily kulturní obec na dva tábory - **jedni se jí zastávali, druzí zatracovali**. V případě seriálu by ale Rowlingová jakožto autorka předlohy získala velkou sumu peněz, což jejím odpůrcům také vadí. ‚Harry Potter byla největší součást mého dětství. Kdyby Rowlingová nebyla taková transfóbní kráva, určitě bych se na ten seriál těšila,‘ napsala na Twitter Sara Clementsová. ‚Pokud je Rowlingová součástí, nechci to,‘ napsal jiný z uživatelů. ‚Tohle všechno znamená, že dostane ještě více peněz a nebude nijak trestaná za svou opakovanou a ubližující transfóbií,‘ myslí si Steph Kyriacou, redaktor queer serveru Pinknews.com.*

Je pravda, že Rowlingová jakožto autor vlastní práva na celou značku a z toho plynoucí tantiémy. Pokud by ale seriál nedopadl, rozhodně by to neznamenal, že by byla Rowlingová odstřižnutá od příjmů, jak si přejí její odpůrci. Spisovatelce stále plynou peníze z filmové ságy, zábavního parku, knih, videoher a masivního prodeje reklamních předmětů.“²⁴⁰

---

²⁴⁰ TOTUŠEK. Lidovky.cz, 26. 1. 2021.

Zpráva připomíná párovou sekvenci prohlášení („transfóbní výroky“²⁴¹) – odsouzením („druzí ji zatracovali“²⁴²). Navazuje na to další párovou sekvencí: oznámení HBO o přípravě nového seriálu o Harry Potterovi a odsouzením tohoto díla kvůli tomu, že by podíl peněz z něj získala Rowlingová. Kritici spisovatelky jsou zobrazení jako neškodní. Citované tweety nevyzývají k bojkotu ani nehrozí žádnou akcí namířenou proti seriálu, pouze projevují rozhořčení, že by spisovatelka měla na seriálu vydělat peníze. Závěr zprávy pak čtenáře ujišťuje, že i kdyby seriál skončil neúspěchem, J. K. Rowlingová bude stále finančně zajištěna.

Server dále publikoval tři zprávy věnované následkům spisovatelčina prohlášení na její život, kterým ujištění, že kritici spisovatelky nejsou nebezpeční, chybí. První z nich je zpráva o konfliktu Rowlingové se spisovatelem Stephenem Kingem:

*„Když jeden z uživatelů Twitteru zatlačil na Kinga, aby se k celé situaci okolo Rowlingové vyjádřil vlastními slovy místo sdílení cizích příspěvků, **napsal spisovatel krátké: ‚Transsexuální ženy jsou ženy.‘***

[...]

*Pro spisovatelku, proti které se postavili například už i všichni hlavní herci z filmového zpracování její knižní ságy, **muselo jít o citelnou ránu.***²⁴³

Zpráva popisuje delší dialogickou síť mezi Kingem, Rowlingovou a jejími kritiky. Jejím vyústěním je nicméně odsouzení spisovatelčiny prohlášení Kingem pomocí věty „Transsexuální ženy jsou ženy“.²⁴⁴ V úryvku si lze všimnout, že této replice je ve zprávě

---

²⁴¹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 26. 1. 2021.

²⁴² TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 26. 1. 2021.

²⁴³ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 1. 7. 2020.

²⁴⁴ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 1. 7. 2020.

prisuzován význam na základě jejího vlivu na Rowlingovou, důležité na ní je to, že byla podle autora zprávy pro spisovatelku „citelnou [ranou]“.²⁴⁵

Server věnoval několik zpráv tomu, jak se od spisovatelky distancovali spolutvůrci značky Harry Potter, například fanouškovské weby těchto knih:

*„Britská spisovatelka J. K. Rowlingová začátkem června rozvířila vody internetu poznámkou na adresu translidí. Jako zatím poslední se **proti ní ostře postavily největší fanouškovské weby její knižní ságy Harry Potter.***

*Sága Harry Potter pomohla mnohým čtenářům překonat těžká období. Sedm knih obsahuje univerzální poselství o tom, jak dobro vítězí nad zlem, pokoro [!] nad pýchou a že se nikdo nemusí stydět za to, že se odlišuje od ostatních. Podle dvou největších fanouškovských webů kouzelnické ságy je přesně to v rozporu s **výroky spisovatelky Rowlingové na adresu translidí.***

*Webové portály Leaky Cauldron (Děravý kotlík) a Mugglenet **oznámily, že nebudou nadále ve svých příspěvcích odkazovat na soukromou webovou stránku spisovatelky, používat její fotografie a psát o věcech s ní spojených, pokud nebudou mít přímou vazbu na svět Harryho Pottera.***²⁴⁶

Webové portály na prohlášení („výroky spisovatelky“²⁴⁷) ve zprávě reaguji odsouzením spisovatelky („se proti ní ostře postavily“²⁴⁸) a důsledky pro spisovatelku („nebudou nadále ve svých příspěvcích odkazovat na soukromou webovou stránku spisovatelky, používat její fotografie a psát o věcech s ní spojených“²⁴⁹).

---

²⁴⁵ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 1. 7. 2020.

²⁴⁶ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 4. 7. 2020.

²⁴⁷ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 4. 7. 2020.

²⁴⁸ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 4. 7. 2020.

²⁴⁹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 4. 7. 2020.

Další zprávou, která se věnuje ostrakizaci spisovatelky spolutvůrci Harryho Pottera, je oznámení o dokumentu o natáčení filmové adaptace knih o Harrym Potterovi: „Dlouho se spekulovalo o zapojení spisovatelky J. K. Rowlingové, autorky knižní předlohy. Ta je dnes velkou částí fanoušků vnímána negativně kvůli svým postojům ke komunitě translidí. Rowlingová se nakonec na speciálu vůbec nepodílela, ale objeví se v něm skrze archivní záběry“.²⁵⁰

Zpráva připomíná párovou sekvenci prohlášení („[postoje] ke komunitě translidí“²⁵¹) – odsouzení („je vnímána negativně“²⁵²) a z něj vyplývá pro spisovatelku důsledek: nepodílí se na HBO seriálu o Harrym Potterovi. Zpráva nedává explicitně najevo, zda se spisovatelka rozhodla natáčení nezúčastnit sama, či zda o tom rozhodli tvůrci seriálu.

Server Lidovky.cz dále rozvíjí dialogickou síť pozitivními reakcemi na prohlášení Rowlingové:

„Skotská spisovatelka Gillian Philipová, známá autorka dětských knížek, na Twitteru **vyjádřila podporu** slavné spisovatelce J. K. Rowlingové, jež je nyní **pod palbou** kritiků a fanoušků za svůj **postoj** k translidem. Firma Working Partners sdružující několik nakladatelství ale Philipovou **téměř okamžitě vyhodila**.“²⁵³

Zpráva připomíná párovou sekvenci prohlášení („postoj k translidem“²⁵⁴) – odsouzení („pod palbou“²⁵⁵) a navazuje na ni replikou, v níž Philipová vyjadřuje Rowlingové

---

²⁵⁰ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 17. 12. 2021.

²⁵¹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 17. 12. 2021.

²⁵² TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 17. 12. 2021.

²⁵³ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 9. 6. 2020.

²⁵⁴ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 9. 6. 2020.

²⁵⁵ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 9. 6. 2020.

podporu, a důsledkem této podpory pro kariéru Philipové, vyhozovem ze zaměstnání. Spisovatelka je za svoji podporu potrestána.

Na severu vyšla také zpráva popisující situaci, kdy se celebrita zastala Rowlingové a potrestána za to nebyla:

„Kromě jiného se Chappelle zmínil i o spisovatelce J. K. Rowlingové, která se stala minulý rok terčem kritiky za poznámky adresované translidem. ‚Jsem na její straně, jsem radikální feministka[!],‘ nechal se slyšet Chappelle.

*Sociální síť zaplavila **kritika** necitlivých vtipů amerického komika. Tři zaměstnanci Netflixu včetně transsexuální softwarové inženýrky Terry Fieldové protestně vpadli neohlášením na meeting vedení služby, za což je Netflix okamžitě suspendoval. To obrátilo nenávistné reakce z Chappella na samotnou firmu. Ta nakonec suspendaci Fieldové zrušila.*

*Netflix za **kontroverzním humorem svého dvorního komika stojí**. ‚Několik z vás se nás ptalo, kde pro nás leží hranice nenávisti. Na Netflixu nepovolujeme tituly, které podle nás podněcují k diskriminaci a nenávisti.[!] The Closer není takovým titulem,‘ napsal výkonný ředitel Netflixu Ted Sarandos v otevřeném dopise zaměstnancům.“²⁵⁶*

Zpráva na párovou sekvenci prohlášení („komentáře adresované translidem“²⁵⁷) – odsouzení („[stala se terčem kritiky]“²⁵⁸) navazuje podporou Chappella kritizované spisovatelce („Jsem na její straně, jsem radikální feministka“²⁵⁹). Dalším tahem je kritika Chappella uživateli sociálních sítí a protest proti jeho pořadu zaměstnanci Netflixu. Síť

---

²⁵⁶ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 15. 10. 2021.

²⁵⁷ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 15. 10. 2021.

²⁵⁸ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 15. 10. 2021.

²⁵⁹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 15. 10. 2021.

je v této zprávě uzavřena podporou Chappella od výkonného ředitele Netflixu, která dává čtenáři najevo, že kritika jeho pořadu nebude mít na komikovu kariéru vliv.

Podobně jako Chappelle i Cleese je zobrazen jako někdo, koho mohou kritici Rowlingové verbálně napadat, ale komu nemohou nijak skutečně ublížit:

*„Cleese sice **nebyl ‚zrušen‘**, ale již několikrát byl terčem kritiky.*

[...]

*Ve stejném roce se Cleese **zastal** spisovatelky J. K. Rowlingové, jež **byla obviněna z transfobie** na základě **poznámek na sociální síti Twitter** . [...] **Okamžitě se na jeho hlavu snesla kritika** ne nepodobné té, kterou si vyslechla Rowlingová.“²⁶⁰*

V ukázce je vytvořena párová sekvence prohlášení spisovatelky („[poznámky] na sociální síti Twitter“²⁶¹) – odsouzení jejími kritiky („byla obviněna z transfobie“²⁶²).

Na to navazuje Cleese replikou obhajoby spisovatelky („zastal [se] spisovatelky“²⁶³) a kritici spisovatelky odsouzením Cleese („[o]kamžitě se na jeho hlavu snesla kritika ne nepodobné té, kterou si vyslechla Rowlingová.“²⁶⁴). To vše je zářmováno větou z předchozího odstavce „Cleese sice nebyl ‚zrušen‘, ale již několikrát byl terčem kritiky“²⁶⁵. Diskuze mezi Cleesem a kritiky Rowlingové je zde předávána jako příklad, kdy byl Cleese kritizován, ale jeho kariéře ukončena nebyla.

Zprávy o Cleesovi a Chapellovi jsou případem, kdy se od sebe zásadně liší způsob, jak stejné události prezentují jinak server Novinky.cz a Lidovky.cz. Oba servery tíhnou k tomu ukazovat kritiky Rowlingové jako agresivní a soustavně usilující

---

²⁶⁰ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 25. 8. 2021.

²⁶¹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 25. 8. 2021.

²⁶² TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 25. 8. 2021.

²⁶³ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 25. 8. 2021.

²⁶⁴ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 25. 8. 2021.

²⁶⁵ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 25. 8. 2021.

o ukončení kariéry jakékoliv celebrity, která se jim znelíbí. Lidovky.cz však mají tendenci ujišťovat čtenáře, že kariéry těchto celebrit nebudou pravděpodobně kritiky nijak zasaženy. Novinky.cz na druhou stranu nechávají situaci otevřenou a důsledek kritiky na kariéru celebrit nezmiňují.

Server Lidovky.cz zveřejnil také články ukazující reakce na spisovatelčiny tweety jako velmi protichůdné. Na spisovatelčino prohlášení navazuje pestrá kombinace replik odsouzení a podpory:

„Výroky Rowlingové rozdělily spisovatele. Vznikly otevřené dopisy na podporu translidí i obhajobu autorky“²⁶⁶

„Transženy jsou ženy.‘ Vznikl nový dopis namířený proti Rowlingové, podepsáni jsou King nebo Atwoodová

Kulturní obec je poslední týdny rozpolcená na dva tábory - jeden hlasitě projevuje svou podporu britské spisovatelce J. K. Rowlingové v jejím ‚boji‘ translidmi, druhý tábor pak své empatie projevuje druhé straně. Pod nejnovějším dopisem na podporu translidí jsou podepsána opravdu velká jména literárního světa.“²⁶⁷

Server Lidovky.cz přisuzuje ze všech zkoumaných serverů spisovatelce nejaktivnější roli v konfliktu. Příkladem toho je následující ukázka ze zprávy o eseji, ve které spisovatelka vysvětluje svůj postoj k trans lidem:

*„J. K. Rowlingová rázně **odpověděla** těm, kteří ji na sociálních sítích **osočovali z transfobie**. Spisovatelka se otevřeně vyhradila proti transsexuálnímu aktivismu a poprosila své fanoušky o pochopení.“²⁶⁸*

---

²⁶⁶ TOTUŠEK. Lidovky.cz, 15. 9. 2020.

²⁶⁷ TOTUŠEK. Lidovky.cz, 12. 10. 2020.

²⁶⁸ TOTUŠEK. Lidovky.cz, 11. 6. 2020.

Spisovatelka zde na repliku svých kritiků, odsouzení („osočovali z transfobie“²⁶⁹) reaguje „[ráznou odpovědí]“²⁷⁰. Adverbium „rázně“ prezentuje spisovatelčinu reakci jako velmi asertivní.

Spisovatelka ve zprávách na serveru Lidovky.cz své kritiky dokonce provokuje, jak lze pozorovat v této ukázce ze zprávy o jejím novém románu:

*„Britská spisovatelka J. K Rowlingová bojovala v minulých několika měsících s aktivisty i fanoušky kvůli svým výrokům o translidech. Nyní znovu přilévá olej do ohně, protože v jejím novém kriminálním románu *Troubled Blood (Nepokojná krev)* je psychopatickým vrahem právě transčlověk.“²⁷¹*

Spisovatelka zde na párovou sekvenci prohlášení (“[výroky] o translidech“) – odsouzení („bojovala s aktivisty i fanoušky“) navazuje svým novým románem. Tím podle zprávy „znovu přilévá olej do ohně“, její kniha je prezentována jako záměrná provokace její kritiků.

Kontroverze kolem spisovatelčiných tweetů je použita jako příklad „kultury rušení“²⁷² v kontextu varování Rowana Atkinsona před ztrátou svobody slova:

„Středověká lůza hledá, koho by upálila.‘ Populární komik Atkinson ostře zkritizoval kulturu rušení

V rozhovoru s The Radio Times se oblíbený herec a komik rozpovídal o kultuře rušení (cancel culture). ‚Musíme zachovat možnost projevit vlastní názor,‘ prohlásil mimo jiné

---

²⁶⁹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 11. 6. 2020.

²⁷⁰ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 11. 6. 2020.

²⁷¹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 9. 6. 2020.

²⁷² TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 7. 1. 2021.

Atkinson.

[...]

Jednou z **obětí kultury rušení** je například i britská spisovatelka J. K. Rowlingová. Ta si kvůli **poznámkám o transsexuálech** vysloužila **kromě nelichotivých přezdívek například i to, že někteří nakladatelé odmítají nadále vydávat její knihy.**²⁷³

Zpráva spisovatelku kvůli důsledkům jejích prohlášení, tj. „[nelichotivým přezdívám]²⁷⁴ a „[tomu], že někteří nakladatelé odmítají nadále vydávat její knihy“²⁷⁵ označuje za „[oběť] kultury rušení“.²⁷⁶ Tím dodává validitu Atkinsonovu varování, dává příklad toho, kdy kultura rušení zasáhla do něčí kariéry. Zároveň tím Rowlingovou staví v daném konfliktu do role napadaného, namísto například do role útočícího (na trans lidi, na aktivismus apod.).

Spisovatelčina slova jsou zapojena do zprávy o úvahách herce Eddieho Redmayna o rolích trans lidí ve filmech:

„Translidi musí hrát jedině translidé. Být Dánskou dívkou byla chyba, přiznává herec Redmayne

[...]

Eddie Redmayne déle zazářil ve filmové sérii *Fantastická zvířata na motivy knih britské spisovatelky J. K. Rowlingové*. Loni se spisovatelkou **nesouhlasil ve věcech translidí**. „Transženy jsou ženy, transmuži jsou muži. Nebinární lidé sem patří,“ sdělil pro magazín *Variety*.²⁷⁷

---

²⁷³ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 7. 1. 2021.

²⁷⁴ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 7. 1. 2021.

²⁷⁵ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 7. 1. 2021.

²⁷⁶ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 7. 1. 2021.

²⁷⁷ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 24. 11. 2021.

Zpráva pojednává o prohlášení herce, že „[t]ranslidí musí hrát jedině translidé“²⁷⁸ a že od něho nebylo správné hrát trans ženu ve snímku *Dánská dívka*. V textu je párová sekvence prohlášení spisovatelky a Redmaynovo odsouzení schováno ve větě: „Loni se spisovatelkou nesouhlasil ve věcech translidí.“²⁷⁹, která naznačuje, že spisovatelka řekla něco, s čím Redmayne nesouhlasil.

Párová sekvence je v textu pozadí pro nová prohlášení Redmayna o trans lidech. Ukazují, že Redmayne je někdo, kdo se dlouhodobě zastává práv trans lidí. Zároveň lze z této zprávy vyčíst, že Redmaynovi nezáleží na trans lidech tolik, aby se kvůli nim vzdal filmové role. V textu se sice Redmayne zastává trans lidí v diskuzi se spisovatelkou, zároveň však s ní spolupracuje na filmové sérii vycházející z jejích knih.

3.4.5. Aktualne.cz

Serveru Aktuálne.cz chybí mezi jednotlivými zprávami o tweetech J. K. Rowlingové konzistence v prezentaci konfliktu. Spisovatelčina prohlášení jsou interpretována jak jako záměrná snaha komentovat politické dění, tak jako nedorozumění mezi ní a jejími kritiky. Server navazuje v dialogické síti na spisovatelčina prohlášení replikami odsouzení a důsledky pro spisovatelku. Spisovatelčina prohlášení a reakce na ně jsou v jedné ze zpráv umístěny do kontextu bojkotu nové knihy Jordana Petersona, a vytvářejí tak paralelu mezi těmito dvěma případy. Na serveru byla také nalezena zpráva, kde na kontroverzi navazuje replika obhajoby genderově fluidní komičky.

---

²⁷⁸ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 24. 11. 2021.

²⁷⁹ TOTUŠEK. *Lidovky.cz*, 24. 11. 2021.

První zpráva o počátku kontroverze kolem tweetů J. K. Rowlingové je následující:

*„Autorka populární kouzelnické série se o prvním červnovém víkendu na Twitteru vyjádřila k titulku novinového sloupku, který se měl věnovat zajištění rovnoprávnosti pro ‚lidi, co menstruuji‘. **‚Lidé, kteří menstruuji? Jsem si jistá, že pro tyhle lidi máme konkrétní pojmenování. Zkuste mi pomoci,‘** okomentovala J. K. Rowlingová s ironií genderově neutrální spojení.*

Jak informoval britský list The Independent, na sociální síti se ihned objevilo mnoho reakcí, které spisovatelku osočovaly z transfobie a upozorňovaly, že ženy nejsou jedinými osobami, které menstruuji.

*‚Trans muži, kteří ještě neprošli pohlavní přeměnou, také menstruuji,‘ napsal jeden z diskutujících. ‚Nebinární lidé, kteří se necítí ani jako muži, ani jako ženy, mohou taky menstruovat. Já jsem naopak 37letá žena s dělohou a menstruaci jsem neměla už deset let. Ženy přece nedefinuje jejich perioda,‘ vyjádřila se k tématu jiná uživatelka. Rowlingová svůj původní tweet následně rozvedla a **odmítla názor, že biologické rozdíly mezi pohlavími neexistují.***

[...]

‚Je úplný nesmysl, že by žena jako já, žena, která s trans lidmi už několik dekád soucítí, těmito lidmi opovrhovala jenom proto, že si myslí, že pohlaví není jen nějaký výmysl.‘²⁸⁰

---

²⁸⁰ Aktualne.cz, 9. 6. 2020.

Dialogická síť zde začíná článkem o rovnoprávnosti „lidí, kteří menstrují“.²⁸¹ Spisovatelka na něj navazuje prohlášením o spojení „lidé, kteří menstrují“,²⁸² které by chtěla nahradit „[konkrétním pojmenováním]“.²⁸³ Zpráva pokračuje replikami odsouzení, citováni jsou tři uživatelé twitteru, kteří s Rowlingovou v této věci nesouhlasí a nazývají ji transfobní. Následuje oprava iniciovaná druhými lidmi, kdy Rowlingová svoje původní prohlášení rozvádí a odmítá, že by nenáviděla trans lidi.

Zpráva nechává obě strany sporu ukázat svoje argumenty. V citovaných tweetech kritiků spisovatelky je vysvětlováno, proč tito lidé považují za vhodnější používat slovní spojení „lidé, kteří menstrují“,²⁸⁴ než substantivum „ženy“. Navzdory tomu, že ani jeden z citovaných tweetů neobsahuje urážky na adresu spisovatelky a jsou neutrální tónem, zpráva jim přisuzuje agresivitu tím, že používá jako ukázky „reakcí, které spisovatelku osočovaly z transfobie“.²⁸⁵ Rowlingová v následující replice odpovídá tvrzením, že rozdíly mezi pohlavím existují, a vysvětlováním, proč si myslí, že z ní toto prohlášení nedělá odpůrce trans lidí.

Prohlášení spisovatelky jsou poté zmíněna ve zprávě o přípravě nové počítačové hry navazující na knihy o Harrym Potterovi:

*„Přestože však nová počítačová hra přináší rozmanitý výběr genderových identit, na který vývojáři jiných her často zapomínají, fanouškům **možná bude vadit, že část příjmů z jejího prodeje poputuje k britské spisovatelce J. K. Rowlingové. Autorka populární***

---

²⁸¹ *Aktualne.cz*, 9. 6. 2020.

²⁸² *Aktualne.cz*, 9. 6. 2020.

²⁸³ *Aktualne.cz*, 9. 6. 2020.

²⁸⁴ *Aktualne.cz*, 9. 6. 2020.

²⁸⁵ *Aktualne.cz*, 9. 6. 2020.

série o kouzelníku Harrym Potterovi, ze které hra vychází, totiž v posledních měsících na adresu trans komunity pronesla **několik nepříliš šikovně formulovaných výroků**.²⁸⁶

Zpráva čtenáře informuje, že si hráči budou moct vytvořit hrací postavu s rysy trans a nebinárních lidí. Autor předjímá, že navzdory tomuto kroku, bude hra považována za problematickou kvůli tomu, že „část příjmů z jejího prodeje poputuje k britské spisovatelce J. K. Rowlingové“, která je kontroverzní kvůli svým prohlášením o transgender komunitě. Zpráva tedy v dialogické síti navazuje na spisovatelčino prohlášení potenciálním důsledkem pro úspěch nového produktu značky Harry Potter.

Zpráva popisuje spisovatelčina prohlášení jako „několik nepříliš šikovně formulovaných výroků“. Tím naznačuje, že mezi spisovatelkou a jejími kritiky došlo k nedorozumění. Spisovatelčiny výrokům je tak odebrána záměrnost, kontroverze, kterou spustily, je podle této zprávy výsledkem omylu.

Server věnoval zprávu i hrozbám vraždou, které spisovatelka dostává:

„Spisovatelka se v minulosti opakovaně vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění transgenderových žen se ženami, které se už s ženskými pohlavními orgány narodily. To jí přineslo spoustu kritiky.

*„Dostala jsem mezitím tolik hrozeb vraždou, že bych si jimi mohla vytapetovat dům,“ napsala 56letá autorka příběhů čarodějnického učně Harryho Pottera v sérii tweetů.*²⁸⁷

Zde zpráva začíná replikou prohlášení („opakovaně [se] vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění transgenderových žen se ženami, které se už s ženskými

---

²⁸⁶ Aktualne.cz, 4. 3. 2021.

²⁸⁷ Aktualne.cz, 25. 11. 2021.

pohlavními orgány narodily“²⁸⁸). Dalším tahem dialogické sítě je pak důsledek na spisovatelčin život: hrozby vraždou.

Lze si povšimnout, že replikám prohlášení je v tomto případě prezentována jako projev politických názorů. Spisovatelka se vyslovuje proti zrovnoprávnění trans a cis žen, dává tím doporučení, jak by měla organizována společnost. Spisovatelčíným replikám v této zprávě je přisuzován jasný politický postoj a jsou čtenáři podávány jako odpor vůči právům trans lidí.

Server zasazuje prohlášení spisovatelky do zprávy informující o novém HBO dokumentu o natáčení Harryho Pottera. Její absence v dokumentu je vnímána jako důsledek jejích komentářů.

*„Měli jsme hrozný účesy. Pořad připomíná výročí Harryho Pottera, **Rowlingovou vynechal***

[...]

*Sama šestapadesátiletá autorka předlohy Rowlingová však v novém pořadu nevystupuje, autoři zařadili pouze záznamy jejích starších vystoupení. **Kvůli svým názorům na to, jak nazývat transgender osoby, se spisovatelka poslední dobou ocitla v nelibosti některých médií.***

*Britský deník The Times se v recenzi pořadu pozastavuje právě nad nápadem uspořádat setkání tvůrců Harryho Pottera bez té, která ságu vymyslela. **„Je to, jako kdyby následník trůnu uspořádal oslavu v Buckinghamském paláci a nepozval královnu,“** srovnává recenzentka.*

---

²⁸⁸ Aktualne.cz, 25. 11. 2021.

„Kde je J. K. Rowlingová, když ji potřebujete nejvíc?“ táže se rovněž anglický list The Telegraph, podle něhož pořad význam Rowlingové umenšuje. Důvod spisovatelčiny absence studia HBO ani Warner Bros. nekomentovala, připomíná britská BBC.

„I mudla dojde k názoru, že prostor, který tento dokument věnuje Rowlingové, je tak malý právě kvůli odporu veřejnosti vůči jejím názorům na trans lidi,“ pokračuje The Telegraph. Mudlové se ve světě Harryho Pottera říká lidem, kteří nemají ani kapku kouzelnické krve. „Ze všeho nejvíc tomu pořadu chybí vhled do toho, proč Harry Potter oslovil tolik čtenářů. A ten mohla upřímně řečeno poskytnout jenom J. K. Rowlingová,“ myslí si The Telegraph.“²⁸⁹

Zpráva navazuje na prohlášení spisovatelky („[názory] na to, jak nazývat transgender osoby“) reakcí „nelibost některých médií“, bez vysvětlení, která média jsou tím myšlena. Nelibost médií je implicitně prezentována jako důvod, proč se spisovatelka neúčastnila natáčení dokumentu. Zpráva naznačuje, že spisovatelka se dokumentu nezúčastnila, protože nebyla pozvána jeho tvůrci, jak lze vyčíst z jejího nadpisu („Rowlingovou vynechal“²⁹⁰).

Prohlášení spisovatelky jsou dána do kontextu citací z recenzí z anglofonních médií. Recenze podporují názor, že spisovatelčina absence souvisí s jejími prohlášeními o trans lidech. Citované texty se shodují, že nepřítomnost Rowlingové je zásadním problémem díla, že je dokument kvůli tomu horší a prázdnější.

Server věnoval také zprávu změně jména budovy školy Boswells kvůli spisovatelčinu prohlášení:

---

²⁸⁹ Aktualne.cz, 30. 12. 2021.

²⁹⁰ Aktualne.cz, 30. 12. 2021.

„Škole vadily **názory Rowlingové, změnila proto název budovy**, která nesla její jméno Škola Boswells ve městě Chelmsford na východě Anglie, která je určena pro děti ve věku 11 až 18 let, změnila název budovy na Holmes - na počest britské atletky Kelly Holmesové.

Rowlingová se v minulosti opakovaně vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění transgenderových žen se ženami, které se narodily s ženskými pohlavními orgány. Aktivisté ji kvůli jejím stanoviskům viní z transfobie.

Ředitel školy Stephen Mansell vysvětlil, že jeho vzdělávací zařízení chce vytvořit ‚živou, inkluzivní a demokratickou komunitu, kde podporujeme studenty, aby se stali nezávislími a sebevědomými občany‘. ‚Na podzim roku 2021 jsme na základě četných žádostí studentů, zaměstnanců i celoškolního hlasování změnili design a název jedné ze školních budov,‘ uvedl.²⁹¹

Zpráva prezentuje tweet Rowlingové a následnou změnu jména budovy jako sekvenci prohlášení – důsledek. Spisovatelčino prohlášení je prezentováno jako politický komentář, spisovatelka se ‚vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění transgenderových žen se ženami, které se narodily s ženskými pohlavními orgány‘²⁹²

Ředitel v citovaném vysvětlení mluví o zájmu studentů, jeho rozhodnutí není prezentované jako motivované nenávisť ke spisovatelce, ale snahou pečovat o školní komunitu.

Kontroverze kolem spisovatelky je použita jako paralela k podobné situaci, jež nastala při vydávání knihy Jordana Petersona:

---

²⁹¹ Aktualne.cz, 5. 1. 2022.

²⁹² Aktualne.cz, 5. 1. 2022.

„Zaměstnanci vydavatelství Penguin Random House kritizují své nadřízené za nápad vydat pokračování knižního bestselleru *12 pravidel pro život* od kanadského profesora a klinického psychologa Jordana B. Petersona. V kanadské pobočce kvůli tomu vedení obdrželo desítky stížností, informoval časopis *Vice*.

[...]

Další kauzu zažila opět Hachette, když vydávala novou pohádkovou knihu od autorky Harryho Pottera J. K. Rowlingové nazvanou *Ikabog*. **Několik zaměstnanců anglické pobočky tehdy pohrozilo, že na knize nebudou pracovat na protest proti autorčiným názorům na transgender komunitu.**²⁹³

Dialogická síť prohlášení („[názory] na transgender komunitu“²⁹⁴) – důsledek („[několik] zaměstnanců anglické pobočky tehdy pohrozilo, že na knize nebudou pracovat“) slouží v textu jako pozadí Petersonova případu, ukazuje, že se v daném nakladatelství podobná situace už jednou nastala. Zpráva prezentuje bojkoty kontroverzních autorů zaměstnanci nakladatelství jako něco v současném literárním průmyslu běžného, nedává tomuto jevu nicméně žádné vysvětlení, ani jej nijak nehodnotí.

Server věnoval jednu zprávu obhajobě spisovatelky zástupcem minority, k níž se Rowlingová vyjadřovala:

„Komička Eddie Izzardová, která sama sebe popisuje jako člověka s genderovou fluiditou, řekla, že **nevěří, že je autorka knih o čaroději Harrym Potterovi transfobní**.

---

²⁹³ *Aktualne.cz*, 26. 11. 2020.

²⁹⁴ *Aktualne.cz*, 26. 11. 2020.

Reagovala tím na **kauzu**, která vznikla loni v červnu poté, co J. K. Rowlingová **napsala**, že **„menstruují jen ženy“**.²⁹⁵

Na párovou sekvenci spisovatelčino prohlášení („J. K. Rowlingová napsala, že ‚menstruují jen ženy‘.“²⁹⁶) – odsouzení jejími kritiky („[kauza]“²⁹⁷) navazuje obhajoba genderově fluidní komičky Eddie Izzardová („nevěří, že je autorka knih o čaroději Harrym Potterovi transfobní“²⁹⁸). Na toto nenavazují další repliky odsouzení komičky kritiky spisovatelky. Zpráva nebyla napsána, aby ilustrovala agresivitu kritiků spisovatelky, ale aby ukázala, že člověk patřící do minority, jejíž práva kritici spisovatelky brání, stojí na straně spisovatelky. Zpráva tak naznačuje, že kritici spisovatelky nerozumí problému a o jejich aktivismus nestojí ani minority, která chtějí pomoci.

3.4.6. Echo24.cz

Server Echo24.cz navazuje na prohlášení spisovatelky o trans lidech sérií zpráv o důsledcích na život a kariéru J. K. Rowlingové. Párová sekvence spisovatelčino prohlášení – odsouzení jejími kritiky je také použita jako část životního příběhu ve zprávě o vydání autorčiny nové knihy. Prohlášení Rowlingové jsou střídavě prezentována jako příspěvek do neosobní, abstraktní diskuze o pohlaví/genderu a jako politický krok proti právům trans lidí. Je otázkou, zda jsou tyto dvě zobrazování vůči sobě ve vztahu kontradikce, nebo zda jsou vzájemně propojené. Na jednu stranu je rozdíl mezi tím, když je tento spor zobrazován jako dialog o abstraktním konceptu, a

---

²⁹⁵ *Aktualne.cz*, 5. 1. 2021.

²⁹⁶ *Aktualne.cz*, 5. 1. 2021.

²⁹⁷ *Aktualne.cz*, 5. 1. 2021.

²⁹⁸ *Aktualne.cz*, 5. 1. 2021.

když je prezentován jako konflikt o práva skupiny lidí, protože první případ odstraňuje z centra pozornosti skupinu lidí, jež výsledek debaty nejvíce zasáhne, kdežto druhý případ tyto lidi zdůrazňuje. Na druhou stranu rozřešení otázky, zda je „pohlaví/gender“ záležitostí biologie, či společenský konstrukt, má významné politické implikace pro práva trans lidí, což může čtenáři těchto zpráv být jasné, i když to není explicitně řečeno. Na základě přesvědčení, že pohlaví je záležitostí biologie, stojí politické postoje, které mají k trans lidem, jak Maya Forstaterová,²⁹⁹ tak J. K. Rowlingová, která ve své eseji napsala:

„Přečetla jsem všechny argumenty týkající se toho, že ženskost nespočívá v těle s pohlavními znaky, a tvrzení, že biologické ženy nemají společné zkušenosti, a také je považuji za hluboce misogynní a zpátečnické. Je také zřejmé, že jedním z cílů popírání důležitosti pohlaví je podkopat to, co někteří vidí jako kruté segregáčnické myšlenku, že ženy mají své vlastní biologické reality nebo – což je stejně ohrožující – sjednocující reality, které je spojí do koherentní politické třídy.“³⁰⁰ (přeložila MK)

Obě tyto ženy chtějí udržovat oddělené prostory pro jedno pohlaví (převlékárny, záchody) na základě biologie, protože mužská těla podle nich představují nebezpečí pro ženská těla v prostorech, kde si lidé sundávají oblečení.³⁰¹ Je tedy otázkou, zda není konflikt prezentován záměrně dvojznačně, aby mířil na dva typy čtenářů: ty, kteří o tematice trans lidí jsou informováni, a ty, kteří nejsou.

První zpráva tematizující kontroverzi je následující:

---

²⁹⁹ FORSTATEROVÁ. *Twitter.com*, 25. 9. 2018.

³⁰⁰ ROWLINGOVÁ. *JKRowling.cz*, 10. 6. 2020.

³⁰¹ FORSTATEROVÁ. *Twitter.com*, 25. 5. 2019.; ROWLINGOVÁ. *JKRowling.cz*, 10. 6. 2020.

„Ženy, nebo ,lidé, kteří menstruuji“? Do sporu se vložila i Rowlingová a **schytala to**
[...]

Spisovatelka se na počátku vyjádřila k **názorovému textu** s názvem *Jak stvořit spravedlivější post-covidový svět pro lidi, kteří menstruuji*, v němž zaznívá věta o tom, že **„přes 1,8 miliardy žen, transsexuálních mužů a nonbinárních jedinců po celém světě zažívá menstruace. Pandemie na tom nic nezměnila“**. K tomu Rowlingová na svém twitterovém účtu **poznamenala: „Lidé, kteří menstruuji. Jsem si jistá, že pro tyto lidi bývalo slovo. Pomozte mi. Wumben? Wimpund? Woomud?“**
[...]

To se ovšem nelíbilo například americké neziskové organizaci GLAAD zabývající se ochranou sexuálních menšin, která spisovatelku **obvinila z vyznávání ,ideologie, jež záměrně zkresluje fakta o genderové identitě a transsexuálních jedincích**, po což v roce 2020 **neexistuje žádná výmluva**. Rowlingovou **odsoudili** ale i jiní uživatelé. **Nazývali ji například ,bohatou bílou ženou, která je pro transsexuály zklamáním**. **Měla by si prý uvědomit, že menstruuji rovněž předělané ženy, které ještě neprošly kompletní transformací, ale už se považují za muže.** Autorka se ovšem **obhajovala** tvrzením, že uznává právo každé trans-osoby žít tak, jak je to pro ni pohodlné. Zároveň ale podle ní **není nenávistné říkat, že její život byl určen tím, že je žena.**³⁰²

Dialogická síť začíná „[názorovým textem] s názvem *Jak stvořit spravedlivější post-covidový svět pro lidi, kteří menstruuji*“. Na ten navazuje prohlášení spisovatelky slovním spojením „lidé, kteří menstruuji“ a odsouzení spisovatelky jejími kritiky. Síť pak

---

³⁰² MAL. *Echo24.cz*, 10. 6. 2020.

uzavírá oprava iniciovaná druhými lidmi, kde spisovatelka vysvětluje svůj postoj k trans lidem a vlastní identitě.

Zpráva uvádí, že v článku, na který Rowlingová reagovala, je vysvětleno, že pojem „lidé, kteří menstruuji“ je použit, protože zahrnuje vedle žen i trans muže a nebinární lidi. Text tak dává najevo, že spisovatelka věděla, že se zapojuje do diskuze o trans lidech. Spisovatelka ve svém prohlášení dává najevo, že lidem, kteří menstruuji, by se mělo říkat „žena“.

Odsouzení jejích kritiků pak zahrnuje repliky jak neziskové organizace GLAAD, která se zabývá problematikou sexuálních menšin, tak nejmenovaných uživatelů Twitteru. Reakce GLAAD je v textu prezentována jak útok na spisovatelku, obviňuje spisovatelku „z vyznávání ,ideologie, jež záměrně zkresluje fakta o genderové identitě a transsexuálních jedincích“.³⁰³ Reakce uživatelů je zobrazena jako kombinace osobního útoku („Rowlingovou odsoudili ale i jiní uživatelé. Nazývali ji například ,bohatou bílou ženou, která je pro transsexuály zklamáním“³⁰⁴) a protiargumentu („menstruuji rovněž předělané ženy, které ještě neprošly kompletní transformací, ale už se považují za muže“³⁰⁵).

V opravě pak J. K. Rowlingová odmítá, že by byla nenávistná vůči trans lidem. Tvrdí, že pouze prohlásila, že „její život byl určen tím, že je žena“.³⁰⁶ Zde spisovatelka mění zásadním způsobem téma diskuze: její kritici jí vyčítají, že kategorizuje všechny lidi, kteří prožívají menstruaci jako „ženy“, čímž zneplatňuje identitu mnoha trans a

---

³⁰³ MAL. *Echo24.cz*, 10. 6. 2020.

³⁰⁴ MAL. *Echo24.cz*, 10. 6. 2020.

³⁰⁵ MAL. *Echo24.cz*, 10. 6. 2020.

³⁰⁶ MAL. *Echo24.cz*, 10. 6. 2020.

nebinárních lidí, spisovatelka však tvrdí, že pouze brání svoje právo identifikovat se jako žena, chápat svůj život skrze svou identitu ženy.

Následuje šest zpráv, kde je na spisovatelčino prohlášení navázáno důsledky pro spisovatelku. Těmi je například odstranění fotek spisovatelky z fanouškovských webů:

„Moderní obrazoborectví: Fanouškovské servery mažou fotky Rowlingové

Dva největší fanouškovské servery Harryho Pottera se rozhodly ze svých stránek smazat fotografie autorky knižní ságy a odkazy na její stránky. Jedná se pokračování sporu Rowlingové o genderu, který se rozhořel v reakci na její texty na sociálních sítích, s lidmi, kteří s její kritikou nesouhlasí. Nyní se proti autorce ohradily [!] i fanoušci, píše The Independent.

Dvě největší fanouškovské stránky Harryho Pottera The Leaky Cauldron a Mugglenet vydaly společné prohlášení, ve kterém odsoudily postoje spisovatelky J. K. Rowlingové. Stránky, které na facebooku dohromady sleduje více než milion lidí, prohlásily, že tyto názory nejsou ‚v souladu s posláním přijetí a podpory, které nalézáme v jejich knížkách a které oslavujeme‘. Stránky tak odsoudily názory autorky, o kterých nedávno informovalo i Echo24, na transgender a označilo je za ‚zraňující, již vyvrácené názory na to jaké to je být transgenderovou osobou‘.

Rowlingová minulý měsíc publikovala tweet, ve kterém se ohradila vůči používání výrazu ‚lidé kteří menstruuji‘ v článku ‚Jak stvořit spravedlivější post-covidový svět pro lidi, kteří menstruuji‘. V reakci na pozdvižení, které tweet na sociální síti vyvolal, publikovala spisovatelka esej o genderu, ve které mimo jiné píše, že ‚odmítá pokleknout před hnutím, které, jak věřím, prokazatelně ubližuje ženám, když se snaží slovo ‚žena‘ vymazat jako politický a biologický pojem.‘

*Nejedná se o první reakci na názory spisovatelky na gender. Spisovatelku kritizovali také z pozic ultralevice například hlavní představitelé série Harry Potter či spisovatel Stephen King, který v reakci na tweet, ve kterém ho spisovatelka chválila, tweetnul že, „všechny trans-ženy jsou ženy“.*³⁰⁷

Nové rozhodnutí fanouškovských serverů je zde prezentována jako důsledek „sporu Rowlingové o genderu [...] s lidmi, kteří s její kritikou nesouhlasí“.³⁰⁸ Autor zprávy používá k popisu odstranění fotografií výraz „moderní obrazoborectví“.³⁰⁹ Slovo „obrazoborectví“ je podle Slovníku spisovného jazyka českého spojeno s náboženstvím, je definováno jako „ničení náboženských obrazů; odpor proti uctívání náboženských obrazů“.³¹⁰ Použitím tohoto slova dává autor najevo, že odstraňování osoby Rowlingové je dramatický zvrat v přístupu fanouškovských stránek k této spisovatelce. J. K. Rowlingová se podle autora zprávy přestala být pro tyto stránky zbožňovanou a uctívanou ženou, která byla pro své fanoušky téměř náboženských symbolem, a stala se nenáviděnou a odmítanou. Autor naznačuje, že fanouškovské stránky se chovají jako náboženští fanatici. Jejich vnímání světa je zobrazeno jako černobílé, spisovatelku prakticky zbožšťovali, dokud se neudělala něco, čím se jim znelíbila, a oni se rozhodli její kult zbořit.

Lze si všimnout, že tato zpráva zobrazuje téma diskuze mezi spisovatelkou a jejími kritiky „gender“³¹¹ a „transgender“.³¹² Její kritici však mluví o trans lidech, weby

---

³⁰⁷ *Echo24.cz*, 3. 7. 2020.

³⁰⁸ *Echo24.cz*, 3. 7. 2020.

³⁰⁹ *Echo24.cz*, 3. 7. 2020.

³¹⁰ „Obrazoborec“ In: *Slovník spisovného jazyka českého*

³¹¹ *Echo24.cz*, 3. 7. 2020.

³¹² *Echo24.cz*, 3. 7. 2020.

ji odsuzují za šíření mýtu, o životech trans lidí, King v reakci na její tweety píše „trans ženy jsou ženy“.³¹³ Spor tak působí dojmem, že spisovatelka se zabývá pouze abstraktními koncepty, kdežto její kritici vnášejí do diskuze minoritu trans lidí. To může být čtenářem interpretováno tak, že spisovatelku trans lidé vůbec nezajímají a její kritici je vnášejí do debaty uměle.

Další tematizovaným důsledkem pro spisovatelku je odstranění jejího jména z budovy anglické školy Seaford Head School:

„Netolerantní‘ Churchill a ‚nevhodná‘ Rowlingová. Uvědomějí studenti přepisují školní budovy

Jména britského válečného premiéra Churchilla a spisovatelky Rowlingové mají zmizet z názvů budov střední školy v jihovýchodní Anglii. Zasloužili se o to žáci Seaford Head School ve východním Sussexu, kteří odstranění iniciovali. Zatímco bývalý předseda vlády podle nich reprezentuje ‚netoleranci a diskriminaci‘, autorka Harryho Pottera se zase nehodí kvůli jejím ‚slovům o transgender komunitě‘. Informoval o tom například list The Telegraph.

[...]

*Churchill byl podle nich osobností, která ‚propagovala rasismus a nerovnost, nespravedlivě věznila a mučila‘. Rowlingová se zase znelíbila, když se ohradila a **zkritizovala náhled na pohlaví jako na sociální konstrukt**. Nyní chtějí dát hlasovat o novém pojmenování pro budovy.“³¹⁴*

---

³¹³ Echo24.cz, 3. 7. 2020.

³¹⁴ JAF. Echo24.cz, 13. 2. 2021.

Spisovatelčina prohlášení jsou v této zprávě charakterizována jako zároveň „[slova] o transgender komunitě“³¹⁵ a „[kritika náhledu] na pohlaví jako na sociální konstrukt“³¹⁶. Spisovatelka zároveň mluví o komunitě lidí a o abstraktním konceptu pohlaví. Lze si všimnout, že „[slova] o transgender komunitě“³¹⁷ jsou ve zprávě napsána v uvozovkách, jedná se o způsob, jak její prohlášení interpretují studenti školy. Oproti tomu „[kritika náhledu] na pohlaví jako na sociální konstrukt“³¹⁸ v uvozovkách není, takto prezentuje prohlášení spisovatelky autor zprávy. Spisovatelka se v této zprávě nevyjadřuje k lidským právům, ale ke způsobu přemýšlení o pohlaví. Tím ji text implicitně prezentuje jako někoho, kdo je trestán za to, že má „nepohodlné“ názory.

Dále je jedna zpráva věnována výhrůžkám smrti jako důsledkům spisovatelčiných prohlášení:

„Přeji vám pěknou bombu ve schránce.‘ Stovky transaktivistů mi vyhrožují smrtí, píše Rowlingová

[...]

Rowlingová na svém Twitteru nyní uvedla, že se kvůli některým svým komentářům stala obětí vážných výhrůžek. ‚Stovky trans aktivistů mi vyhrožovalo,[!] že mě zbijí, znásilní, zavraždí a odpálí,‘ napsala spisovatelka v příspěvku. ‚Přeji vám pěknou bombu ve schránce,‘ napsal uživatel @queerqegaard autorce poté, co se několikrát v uplynulých měsících vyjádřila k trans komunitě.

---

³¹⁵ JAF. *Echo24.cz*, 13. 2. 2021.

³¹⁶ JAF. *Echo24.cz*, 13. 2. 2021.

³¹⁷ JAF. *Echo24.cz*, 13. 2. 2021.

³¹⁸ JAF. *Echo24.cz*, 13. 2. 2021.

*Autorka světa Harryho Pottera je známa kritikou transsexuálů. Kritizuje zejména některé praktiky, kterých se podle ní zneužívá. Nesouhlasí například s tím, že by muži měli mít povoleno používat dámské toalety s tím, že budou říkat, že sami sebe považují za ženu. Rowlingové to vzhledem k ostatním ženám na veřejných toaletách přijde nebezpečné, protože takto by tam, podle ní, mohl vstoupit jakýkoliv muž.*³¹⁹

V této ukázce jsou prohlášení spisovatelky prezentována jako kritika trans lidí. Spisovatelka má podle zprávy problém s konkrétním chováním trans lidí, jejichž práva vnímá jako neslučitelná s právy žen.

Dalším důsledkem spisovatelčina prohlášení, jemuž je věnována na serveru Echo24.cz zpráva, je to, že famfrpálové ligy mění jméno sportu famfrpál:

„Dvě americké famfrpálové ligy mění jméno. Chtějí se distancovat od názorů Rowlingové

*Představitelé dvou amerických soutěží ve famfrpálu plánují změnit název oblíbeného sportu kouzelnického učně Harryho Pottera. Jedním z důvodů jsou kontroverzní vyjádření jeho autorky J. K. Rowlingové, která se v minulosti opakovaně vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění transgenderových žen se ženami, které se narodily s ženskými pohlavními orgány. Sport navíc čelí problémům i kvůli ochranné známce, napsal list The Guardian.*³²⁰

Zde jsou stejně jako ve zprávě o výhrůžkách smrti prohlášení Rowlingové vnímána jako útok na adresu trans lidí. Spisovatelka ve zprávě promlouvá s jasným politickým záměrem a vymezuje se proti právům trans žen.

---

³¹⁹ KAP. Echo24.cz, 22. 7. 2021.

³²⁰ JKR. Echo24.cz, 22. 12. 2021.

Dále je pak jedna zpráva věnována údajnému zastavení ankety o osobnost roku, kterou pořádal časopis The Guardian:

*„Znemožnili jste Rowlingové stát se osobností roku, zlobí se lidé na The Guardian Na sociálních sítích vyvolal skandál článek serveru The Guardian, který se ptal lidí, kdo je jejich osobností roku 2021. Podle kritiků byl totiž hlasovací formulář stažen poté, co největší sympatie získávala spisovatelka J.K. Rowlingová. Kritici na sociálních sítích obviňují server z toho, že nechtěl připustit, aby anketu vyhrála spisovatelka, vůči které levicovní aktivisté vedou **ostrou kampaň kvůli jejím výrokům o pohlaví a transsexuálech**. Mluvčí Guardianu však toto tvrzení popřel, uvedl web Newsweek. Rowlingová se poté objevila v dalším článku mezi vybranými nominovanými osobnostmi.“*³²¹

Zpráva spekuluje, zda byla anketa zrušena kvůli „[levicovým aktivistům]“,³²² kteří odsoudili spisovatelčiny „[výroky] o pohlaví a transsexuálech“.³²³ Rowlingová se v této zprávě vyjadřuje jak k lidským bytostem („[transsexuálové]“),³²⁴ tak k abstraktnímu konceptu („pohlaví“)³²⁵, tato dvě témata jsou zobrazena jako příbuzná. Spisovatelčini kritici jsou zde zobrazeni jako útoční a cíleně se snažící ublížit kariéře Rowlingové, odsouzení je popsáno jako „[ostrá] kampaň“.³²⁶

---

³²¹ LNV. *Echo24.cz*, 31. 12. 2021.

³²² LNV. *Echo24.cz*, 31. 12. 2021.

³²³ LNV. *Echo24.cz*, 31. 12. 2021.

³²⁴ LNV. *Echo24.cz*, 31. 12. 2021.

³²⁵ LNV. *Echo24.cz*, 31. 12. 2021.

³²⁶ LNV. *Echo24.cz*, 31. 12. 2021.

Další důsledek spisovatelčina prohlášení, kterému věnuje server Echo24.cz pozornost, je bojkot spisovatelčiny nové knihy ze strany zaměstnanců nakladatelství Hachette UK:

*„Vydavatel britské spisovatelky Hachette UK, odmítl stížnosti svých pracovníků, kteří nechtěli pokračovat v práci na nové knížce Rowlingové pro děti *The Ickabog*. Část pracovníků vydavatelství práci na knížce odmítala v souvislosti s nedávnými vyjádřeními spisovatelky, uvedl *The Independent*. Jak psal deník Echo24, nedávno se spisovatelka na Twitteru **ohradila vůči pohlaví jako sociálnímu konstrukt**.“³²⁷*

Zde jsou spisovatelčina prohlášení interpretována jako příspěvek do abstraktní diskuze o tom, co je to pohlaví, nikoliv jako politický krok napadající práva trans lidí, či chránící práva žen. Je otázkou, zda tato interpretace spisovatelčiných slov není záměrně dvojsmyslná: v očích méně informovaného čtenáře spisovatelka mluví pouze o způsobu jako definovat pohlaví/gender, čtenář, který zná politické implikace tohoto sporu, ví, že spisovatelka odmítáním „pohlaví jako [sociálního konstrukt]“³²⁸ se vymezuje vůči právům trans lidí. Server Echo24.cz by pak v této používal komunikační metodu tzv. „dog whistle“, totiž. „zakódovanou zprávu předávanou prostřednictvím slov nebo frází, kterým běžně rozumí určitou skupinou lidí, ale ne ostatními“.³²⁹ (přeložila MK) Čtenář, který rozumí diskuzi, jež o trans lidech probíhá, by tak věděl, že její prohlášení mají konkrétní politické implikace pro minoritní komunitu, čtenáři, který se v tomto tématu neorientuje, by se její prohlášení zdála zcela nevinná.

---

³²⁷ *Echo24.cz*, 22. 6. 2020.

³²⁸ *Echo24.cz*, 22. 6. 2020.

³²⁹ „What's the Political Meaning of ‚Dog Whistle‘?“ In: Merriam-Webster Dictionary.

Spisovatelčina prohlášení jsou zapojena i do zprávy o vydání její nové knihy, konkrétně jako jedna z událostí v jejím životním příběhu:

*„Rowlingová vydala první knihu o čarodějnickém uční Harrym Potterovi v roce 1997 a ta ji rázem zařadila mezi nejčtenější světové autory. V poslední době čelila kritice části svých fanoušků, kteří ji **obvinili z nenávisti k transgenderovým osobám na základě jejích poznámek o menstruaci.**“³³⁰*

Kauza je zde shrnuta do jedné věty. Spisovatelčino prohlášení je prezentováno jako „poznámky o menstruaci“.³³¹ Odsouzení, jehož se jí dostalo ze strany jejích kritiků, je popsáno jako „[obvinění] z nenávisti k transgenderovým osobám“.³³² Zpráva naznačuje, že spisovatelka a její kritici mluví každý o jiném tématu, ona o menstruaci, oni o trans lidech. Replika odsouzení je zobrazena jako útok na spisovatelku, Rowlingová kritice „čelí“³³³ a „z nenávisti k transgenderovým osobám“³³⁴ je „[obviňována]“.³³⁵

3.4.7. iDNES.cz

Server iDNES.cz mapuje v prvních dvou zprávách o kontroverzi sérii spisovatelčiných prohlášení a odsouzení jejími kritiky. Následuje trojice zpráv vydaných na Bonuswebu, jež dávají spisovatelčiny tweety do kontextu vydání nové počítačové hry *Hogwarts Legacy*. Bonusweb věnuje zprávy dopadům tweetů na úspěch hry a snaze vývojářů je zmírnit. Zprávy z ostatních rubrik tematizují důsledky spisovatelčiných prohlášení pro její život a kariéru, vytvářejí paralelu mezi

---

³³⁰ *Echo24.cz*, 12. 10. 2021.

³³¹ *Echo24.cz*, 12. 10. 2021.

³³² *Echo24.cz*, 12. 10. 2021.

³³³ *Echo24.cz*, 12. 10. 2021.

³³⁴ *Echo24.cz*, 12. 10. 2021.

³³⁵ *Echo24.cz*, 12. 10. 2021.

spisovatelčinými tweety o trans lidech a kontroverzí kolem antisemitských stereotypech v jejích knihách. Jedna zpráva je věnována ambivalentní replice Ruperta Grinta, který v reakci na spisovatelčina prohlášení řekl, že ji považuje za „tetu, se kterou nesouhlasí“.³³⁶

První zpráva, jež se věnuje tweetům J. K. Rowlingové, je následující:

„*Lidé, kteří menstruuji? Že by ženy? **Rowlingová to schytala. I od Radcliffa***

[...]

*Spisovatelka na Twitteru sdílela komentář s názvem **Vytvořme rovnoprávnější postcovidový svět pro lidi, kteří menstruuji**. Právě označení ‚lidé, kteří menstruuji‘ Rowlingovou **udivilo a ptala se, jestli se pro ně vytvoří i nové slovo, protože to jsou podle ní jednoznačně ženy.***

Kritici tvrdí, že tím devaluje transgender lidi, podle nichž pohlaví jako gender vzniká v mozku a nespojuje vždy s pohlavím fyzickým (v angličtině označovaným jako sex) a kteří se považují za ženy.

*J. K. Rowlingová se později své tvrzení snažila dovysvětlit. Pro ni **je fyzické pohlaví v kategoriích muž a žena důležité**, protože jí usnadňuje život a přemýšlení o něm. Dodala také, že **práva transgender lidí vždy obhajovala a bude se za ně bít i nadále.***

[...]

*Vůči výrokům Rowlingové se ohradil mimo jiné herec Daniel Radcliffe. Napsal rozsáhlý příspěvek pro Projekt Trevor, v něm přiznává, že **spisovatelka může vnímat jeho text jako hádku, ale jemu o nic takového primárně nešlo**. Pouze se odmítá smířit s tvrzením, že transgender ženy nejsou ženy.*

---

³³⁶ iDNES.cz, 22. 11. 2021.

„Transgender ženy jsou ženy. Jakékoli tvrzení o opaku popírá identitu a důstojnost transgender lidí a je proti všemu, co nám říkají profesionálové z řad lékařů, psychologů a dalších pracovníků, kteří jsou v tomto tématu mnohem odborněji způsobilí než Joanne nebo já,“ píše mimo jiné herec v článku.³³⁷

První replikou v dialogické síti je „komentář s názvem Vytvořme rovnoprávnější postcovidový svět pro lidi, kteří menstrují“.³³⁸ Následuje párová sekvence spisovatelčino prohlášení („udivilo a ptala se“³³⁹) a odsouzení od jejích kritiků („Kritici tvrdí“³⁴⁰). Další replikou je spisovatelčina oprava iniciovaná druhými lidmi („J. K. Rowlingová se později své tvrzení snažila dovysvětlit.“³⁴¹). Zpráva je zakončena odsouzením Rowlingové Danielem Radcliffem.

Spisovatelčino prohlášení je zobrazeno jako nezasvěcené udivení člověka, který neví, proč je použita pro ni neznámá fráze „lidé, kteří menstrují“.³⁴² Její kritici spisovatelce v následující replice vysvětlují, že její slova devalvují realitu trans lidí „podle nichž pohlaví jako gender vzniká v mozku a nesouvisí vždy s pohlavím fyzickým“.³⁴³ Rowlingová se brání tvrzením, že jí koncept fyzického pohlaví pomáhá rozumět vlastnímu životu. Konflikt spisovatelky s jejími kritiky je v textu zobrazen, jako konflikt mezi dvěma různými pojetími genderu. Zatímco spisovatelka je prezentována jako tolerantní k druhé straně, v textu tvrdí, „že práva transgender lidí

---

³³⁷ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

³³⁸ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

³³⁹ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

³⁴⁰ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

³⁴¹ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

³⁴² ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

³⁴³ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

vždy obhajovala a bude se za ně bít i nadále“,³⁴⁴ chce pouze žít svůj život podle vlastního pojetí pojmu „pohlaví“, její kritici jsou ukazováni jako agresivní, spisovatelka to od nich „schytala“,³⁴⁵ a jako netolerantní vůči životnímu stylu druhých, protože chtějí Rowlingové vnutit chápání konceptu „pohlaví“, který je jí cizí.

Podobně jako na serveru Lidovky.cz je způsob prezentování repliky Daniela Radcliffa v nesouladu s jejím obsahem. Herec mluví o nutnosti respektovat identitu trans žen a odmítá, že by jeho prohlášení bylo osobním útokem na spisovatelku. Nadpis zprávy jej však interpretuje jako verbální napadení spisovatelky, která to podle jeho autora od Radcliffa „schytala“.³⁴⁶

Následující den vyšla na serveru dlouhá zpráva o spisovatelčině eseji, kde vysvětluje postoje k trans lidem, a o tweetech herců ze série Harryho Pottera, kteří spisovatelčina prohlášení kritizují:

*„Rowlingová se bojí nového transaktivismu. **Herci ji dál kritizují***

[...]

Autorka Harryho Pottera napsala, že se obává nového transaktivismu, proto se rozhodla promluvit. „Především mám charitativní nadaci, která se zaměřuje na řešení sociální deprivace ve Skotsku, hlavní důraz klade na ženy a děti. Také financuji lékařský výzkum roztroušené sklerózy, onemocnění, které se projevuje odlišně u mužů a žen. Je mi jasné už nějakou dobu, že tento nový transaktivismus má (nebo spíš bude mít, pokud budou požadavky vyslyšeny) významný vliv na mnoho problémů, které podporuji, protože nás

---

³⁴⁴ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

³⁴⁵ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

³⁴⁶ ZAR. *iDNES.cz*, 10. 6. 2020.

nutí zrušit legální definici fyzického pohlaví (sex) a nahradit ji mentálním pohlavím (gender),‘ napsala.

„Druhým důvodem je to, že jsem bývalá učitelka a zakladatelka dětské charity, kvůli čemuž se zajímám o vzdělávání a bezpečí dětí. Jako mnoho jiných se hluboce obávám účinků hnutí za práva translidí na obě tyto záležitosti,‘ uvedla s tím, že také ctí svobodu slova.

Znepokojuje ji obrovský nárůst počtu mladých žen, které se snaží podstoupit změnu pohlaví, a také těch, které se po jisté době chtějí vrátit ke svému původnímu pohlaví, protože svého kroku litují.

Podle Rowlingové navíc ve Skotsku zvažují, že k oficiální změně pohlaví postačí prohlášení jedince, že se cítí být jiný, aniž by podstoupil hormonální léčbu nebo operaci.

To podle ní může nahrávat násilníkům, kteří se mohou dostat do dívčích šaten.

„Odmítám se klanět hnutí, které podle mě prokazatelně škodí, když usiluje o narušení definice ‚ženy‘ jako politické a biologické třídy a nabízí krytí predátorům,‘ řekla.

„Stojím po boku statečných žen a mužů, homosexuálů, heterosexuálů a transsexuálů, kteří se staví za svobodu projevu a myšlení, za práva a bezpečnost některých nejzranitelnějších v naší společnosti: mladých homosexuálních dětí, citlivých dospívajících,‘ dodala Rowlingová, která sama byla v mládí sexuálně napadena a během prvního manželství také byla obětí domácího násilí.

[...]

„Transsexuální lidé jsou tím, kým tvrdí, že jsou. A zaslouží si žít svůj život bez toho, aby byli neustále zpochybňováni druhými nebo jim bylo neustále říkáno, že nejsou tím, kým jsou. Chci svým transsexuálním fanouškům říct, že já a mnoho jiných lidí po celém

světě vás vnímáme, respektujeme a milujeme takové, jací jste,‘ reagovala na esej Rowlingové osmadvacetiletá Emma Watsonová, která v sáze o Harry Potterovi hrála Hermionu.

Podle herce Eddieho [!] Redmayna, který hrál čaroděje ve filmu Fantastická zvířata a kde je najít a také transsexuála ve snímku Dánská dívka, je respekt k transgender [!] lidem naším kulturním imperativem.

„Během posledních let se neustále vzdělávám v tomto tématu. Je to neustálý proces. A jako člověk, který spolupracoval s Joanne K. Rowlingovou a členy transkomunity jsem chtěl dát všem zcela jasně najevo, jaký názor zastávám. Nesouhlasím s komentáři Joanne. Transženy jsou ženy, transmuži jsou muži a nebinární identita je zcela platná. Nikdy bych nechtěl mluvit za tuto komunitu, ale vím, že mí drazí transgender přátelé a kolegové jsou už unavení neustálým zpochybňováním jejich identity, což vše navíc velmi často ústí v násilí a ponižování. Chtějí jednoduše žít své životy v klidu a je nejvyšší čas jim to dopřát,‘ reagoval Redmayne.“³⁴⁷

Zpráva vytváří párovou sekvenci prohlášení (spisovatelčina esej) a odsouzení (tweety herců). Spisovatelčina slova jsou podle autora motivována strachem z „transaktivismu“.³⁴⁸ Spisovatelka se neobává populace lidí, ale vzestupu nové politické ideologie.

Oba herci, jak Redmayne, tak Watson, ve svých tweetech tematizují trans lidi. Potvrzují validitu jejich identit, vyjadřují respekt a lásku k nim. To stojí v kontrastu

---

³⁴⁷ ZAR. *iDNES.cz*, 11. 6. 2020.

³⁴⁸ ZAR. *iDNES.cz*, 11. 6. 2020.

s nadpisem zprávy, která prezentuje jejich repliky jako kritiku Rowlingové, nikoliv jako obhajobu trans lidí.

V rubrice Bonusweb byla publikována série na sebe navazujících zpráv, které tematizují vliv prohlášení spisovatelky na vznik a propagaci nové hry ze světa Harryho Pottera *Hogwarts Legacy*. První z těchto zpráv se věnuje snaze spisovatelčiných kritiků hru bojkotovat:

„To si nekoupíme, bouří se aktivisté proti hře ze světa J. K. Rowlingové

[...]

Jednou z nejčastějších otázek týkající [!] se hry je však to, zda se na ní nějak výrazněji podílí autorka J. K. Rowlingová, která stojí za celým tímto kouzelnickým světem a původní knižní sérií o Harrym Potterovi. Známa spisovatelka se v poslední době ocitla pod ostrou palbou internetových aktivistů, kterým se nelíbí její výroky údajně namířené proti transsexuálním lidem.

[...]

Kauza je tedy stále poměrně čerstvá, takže první reakce určité části hráčů jsou poznamenané právě jejími výroky. Vědomi jsou si toho i sami autoři, kteří ihned do FAQ přidali vysvětlení, že autorka se na hře přímo nepodílí, a nejde tak o její nové dílo. Všem je samozřejmě jasné, že z výtěžků bude muset na základě autorských práv dostat náležitý podíl.

Hra má tak převážně pozitivní ohlas u mainstreamových hráčů (kteří se nenechají strhnout podobnými výkřiky aktivistů), ovšem vzhledem k povaze internetu jsou slyšet právě i výkřiky jedinců, kteří se staví proti výroky autorky a nabádají buď k tomu, aby si lidé hru vůbec nekupovali, nebo aby naopak autoři hry co možná nejvíce napěchovali

Hogwarts Legacy postavami s transgender a nebinární sexuální orientací a tuto možnost dali i při vytváření vlastní postavy.

[...]

Hra je nejspíše už z velké části hotová, takže není moc velká šance, že by ji ještě autoři na poslední chvíli celou upravili tak, aby splnila všechny požadavky bojovníků za politickou korektnost. Je ovšem stejně tak možné, že se vývojáři tohoto ohlasu zaleknou a přece jen se pustí alespoň do pár korektních ‚zlepšováků‘, které ovšem budou ve výsledku akorát pro smích.“³⁴⁹

Dialogická síť v této zprávě začíná spisovatelčíným prohlášením („výroky údajně namířené proti transsexuálním lidem“³⁵⁰) a odsouzením jejich kritiků („pod ostrou palbou internetových aktivistů“³⁵¹). Na toto navazuje důsledkem, snahou kritiků hru bojkovat („To si nekoupíme, bouří se aktivisté proti hře ze světa J. K. Rowlingové“³⁵²). Kritici jsou v této zprávě zobrazeni jako agresivní, spisovatelka se podle textu nachází „pod ostrou palbou“³⁵³ jejich kritiky, jejich námitky vůči hře je charakterizován jako „výkřiky“.³⁵⁴

Autor zprávy nečiní rozdíl mezi lidmi, kteří chtějí hru bojkotovat kvůli spisovatelčíným prohlášením, a těm, kdo chtějí, aby ve hře byli transgender a nebinární postavy. Kritikům spisovatelky jsou v textu přisouzeny tyto dva protichůdné zájmy. Na základě toho pak autor spekuluje, že by důsledkem spisovatelčiny kontroverze mohlo

---

³⁴⁹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

³⁵⁰ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

³⁵¹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

³⁵² MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

³⁵³ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

³⁵⁴ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

být zařazení „korektních „zlepšováků“³⁵⁵, totiž větší inkluze trans lidí ve světě hry. Takové změny hry považuje autor za nežádoucí, byly by podle něj „akorát pro smích“.³⁵⁶

Další zpráva na rubrice Bonusweb je věnována zákazu diskutovat o hře na fóru ResetEra:

„Hra ze světa Harryho Pottera dráždí aktivisty, zakázali o ní i diskutovat

Kontroverze okolo hry na motivy příběhů J.K. Rowlingové nebere konce. Internetoví aktivisté tentokrát obvinili jednoho z vývojářů hry za jeho názory vymezující se proti nim a vyhlásili zákaz o této hře zakládat propagační témata.

Proslulé herní fórum Resetera zakázalo všem svým uživatelům (v roce 2018 web překročil počet 40 000 diskutérů) vytvářet nové propagační diskuze o hře Hogwarts Legacy. To znamená žádné poutání nových trailerů, žádné debaty o chystaných herních prvcích a mechanismech a žádný ‚hype‘ neboli zkrátka těšení se na hru.
[...]

*Administrátoři Resetery tuto stopku diskusí o hře zdůvodňují nejenom přítomností konzervativního vývojáře, ale i samotnou autorkou knižní ságy o Harry Potterovi J. K. Rowlingovou, se kterou má také celá řada hráčů a internetových aktivistů problém. Spisovatelka na Twitteru sdílela loni komentář s názvem Vytvořme rovnoprávnější postcovidový svět pro lidi, kteří menstruuji. Právě označení ‚lidé, kteří menstruuji‘ **Rowlingovou udivilo a ptala se, jestli se pro ně vytvoří i nové slovo, protože to jsou podle ní jednoznačně ženy. Za to si ovšem vysloužila kritiku od aktivistů za práva transsexuálů.***³⁵⁷

---

³⁵⁵ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

³⁵⁶ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 25. 9. 2020.

³⁵⁷ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 2. 3. 2021.

V této zprávě navazuje na spisovatelčino prohlášení („udivilo a ptala se“³⁵⁸) důsledkem, zákazem fóra ResetEra vytvářet propagační diskuze. V textu si lze všimnout nesouladu mezi obsahem zákazu a jeho prezentací. Zákaz platí pouze na propagaci hry, ale nadpis („Hra ze světa Harryho Pottera dráždí aktivisty, zakázali o ní i diskutovat“³⁵⁹) implikuje, že o hře byly zakázány veškeré diskuze. ResetEra, zde kategorizovaná jako aktivisté, je prezentována jako někdo, kdo omezuje svobodu slova.

Poslední ze zpráv na Bonuswebu se věnuje inkluzi trans postav ve hře Hogwarts Legacy:

*„Hra ze světa Harryho Pottera **couvla před aktivisty**. Těm je to stále málo
Poté, co se na internetu objevilo **pozdvížení ohledně výroků J. K. Rowlingové** a také konzervativního vývojáře pracujícího na hře Hogwarts Legacy, se její autoři rozhodli uklidnit **rozhněvanou skupinu hráčů** a přidat do hry inkluzivní tvorbu postavy.*

*Jak si však z nedávné minulosti vybavujeme, i pokud této volbě věnují autoři opravdu důkladnou péči, a přihodí navíc třeba dokonce i možnost nastavit si, jaké bude mít vaše postavička genitálie (Cyberpunk 2077), stále se najde někdo, komu to není dost. No a vzhledem k tomu, že se Hogwarts Legacy uchýlilo pouze k jednoduchému prohození vzhledu a hlasu postavičky, tak je **oheň stále na střeše**.*

Přesně takový názor se objevil například v tomto textu na známém herním serveru Kotaku. Ten vychází z přesvědčení, že vyobrazení postavy vzhledem typickým pro jedno pohlaví, ovšem hlasem toho druhého, jen přispívají ke stereotypizaci transsexuálů. Hry se pak dále „proviňují“ tak, že vám sice dovolí vytvořit si herní postavičku se společnými

---

³⁵⁸ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 2. 3. 2021.

³⁵⁹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 2. 3. 2021.

prvky obou pohlaví, jenže pak se k vám po zbytek hry chovají stejně ‚binárně‘, což prý ve výsledku ničí požitek lidí, kteří chtějí hrát za transsexuálního avatara. [...]

Na situaci je poměrně úsměvné, že text na takto významném herním webu píše právě transsexuální muž, který by takové prvky ve hře chtěl, ovšem přiznává, že není fanoušek Harryho Pottera a hru hrát nechce. A co zákaz diskusí na herním fóru Resetera? Ten i přes inkluzivní novinku zůstává. To tak nějak shrnuje ‚publikum‘, které aktuálně do Hogwarts Legacy nejvíce kope a kterým se autoři snaží co nejvíce vyjít vstříc.³⁶⁰

Dialogická síť v této zprávě začíná spisovatelčíným prohlášením („[výroky] J. K. Rowlingové³⁶¹) a odsouzení jejími kritiky („pozdvížení“³⁶²). Na toto reagují vývojáři přidáním inkluzivním postav do hry. Dalším „tahem“ je pak odsouzení změn textem na serveru Kotaku a absence zrušení zákazu diskutovat o hře na webu ReserEra.

Krok vývojářů hry je podle autora zprávy motivován snahou uklidnit kontroverzi kolem spisovatelky Rowlingové, nikoliv jako např. snaha získat si transgender zákazníky, nebo aktivismus za práva trans lidí. Inkluze trans postav je kategorizována jako „[couvnutí] před aktivisty“³⁶³ a snaha o to „uklidnit rozhněvanou skupinu hráčů“.³⁶⁴ Kritici spisovatelky jsou tak vnímáni jako vlivní, schopni zastrašit vývojáře a donutit je, aby jim přizpůsobili rozpracovanou hru.

---

³⁶⁰ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

³⁶¹ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

³⁶² MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

³⁶³ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

³⁶⁴ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

Přidání možnosti hrát za trans postavy je zobrazeno jako neefektivní pokus o uklidnění situace, inkluzivní změny na hře jsou kritiků „stále málo“.³⁶⁵ Kritici jsou v textu zobrazeni jako agresivní („[rozhněvaná skupina] hráčů“³⁶⁶) a nevděční, cokoliv, co pro ně vývojáři udělali jim „není dost“.³⁶⁷ Autor zprávy vybírá jako ukázkou těchto kritiků komentátora webu Kotaku, který přiznává, že ačkoliv hru kritizuje, zájem hrát ji nemá. Inkluzivní změny jsou tak vykresleny jako zcela zbytečné, lidé, kteří by o ně stáli, nejsou fanoušky *Hogwarts Legacy*.

Zprávy mimo rubriku Bonusweb se pak věnují všem možným důsledkům spisovatelčinych prohlášení. Jedním z nich je to, že J. K. Rowlingová dostává hrozby smrti:

„Spisovatelce Rowlingové hrozí smrtí kvůli názoru na transgender osoby

*Britská spisovatelka J. K. Rowlingová dostává nejen dopisy od fanoušků, ale také obálky, v nichž jí odesílatelé hrozí smrtí. Autorka knih o Harrym Potterovi se v minulosti opakovaně **vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění transgenderových žen se ženami, které se už s ženskými pohlavními orgány narodily.***

To jí přineslo spoustu kritiky.

„Dostala jsem mezitím tolik hrozeb vraždou, že bych si jimi mohla vytapetovat dům,“ napsala 56letá autorka příběhů čarodějnického učně Harryho Pottera v sérii tweetů.“³⁶⁸

---

³⁶⁵ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

³⁶⁶ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

³⁶⁷ MARTINŮ. *iDNES.cz*, 5. 3. 2021.

³⁶⁸ *iDNES.cz*, 22. 11. 2021.

Spisovatelčino prohlášení je zde prezentováno jako politický čin. Spisovatelka se ve zprávě vyjadřuje proti „společenskému a právnímu zrovnoprávnění transgenderových žen se ženami, které se už s ženskými pohlavními orgány narodily“.³⁶⁹

Jedna zpráva byla věnována i přejmenování Famfrpálu:

„Famfrpál v USA přijde o své jméno. Kvůli Rowlingové i ochranné známce

*Oblíbený sport kouzelnického učedníka Harryho Pottera famfrpál změní název. Podle představitelů jeho dvou předních amerických soutěží jsou jedním z důvodů **kontroverzní názory jeho autorky J. K. Rowlingové**, původní anglický název quidditch je navíc majetkem studia Warner Bros.“³⁷⁰*

Zpráva navazuje na spisovatelčina prohlášení („kontroverzní názory jeho autorky J. K. Rowlingové“³⁷¹) důsledkem, změnou jména famrpálu.

Na serveru vyšla zpráva, která spojuje spisovatelčinu nepřítomnost v HBO dokumentu o natáčení filmů o Harrym Potterovi s jejími prohlášeními o trans lidech.

„Rowlingová chybí kvůli výrokům o trans? Potterův speciál sklízí kritiku

Televizní speciál s herci a herečkami z populárních filmů o mladém kouzelníkovi Harrym Potterovi ještě před svou premiérou vyvolal u kritiků rozporuplné recenze.

Mnozí přitom upozornili na absenci autorky knižní předlohy J.K. [!] Rowlingové.

***Spekuluje se o tom, že spisovatelka nedostala pozvání na natáčení, protože její výroky o ‚translidech‘ rozdělují veřejné mínění.** Rowlingová se ve speciálu neobjevuje s herci a je k vidění pouze v archivních videoklipech*

---

³⁶⁹ *iDNES.cz*, 22. 11. 2021.

³⁷⁰ *iDNES.cz*, 21. 12. 2021.

³⁷¹ *iDNES.cz*, 21. 12. 2021.

[...]

Zatímco někteří z herců, jako například Coltrane, se o Rowlingové ve svých rozhovorech zmiňují, spisovatelka se ve speciálu objevuje pouze ve videoklipech z roku 2019. Britský deník *The Times* pořad označil za „okouzující, i když občas přeslazené shledání“, v němž však „chybí“ zásadní „přísada“-Rowlingová. „Kde je J. K. Rowlingová, když ji nejvíce potřebujeme?“ ptá se britský list *The Telegraph*, který ve své recenzi dal speciálu pouze dvě z pěti hvězdiček. Filmové studio Warner Bros a streamingová firma HBO nepřítomnost Rowlingové nezdůvodnily. Sloupkařka *The Times* Carol Midgleyová dala speciálu čtyři hvězdičky. Poukázala přitom na nostalgické záběry a vřelý vztah mezi herci. Zdůraznila ovšem, že nepřítomnost Rowlingové pokládá za zásadní, a dodala, že někdejší dětští herci spisovatelce v mnohém vděčí za svou kariéru. Podle ní to působí podobně, jako kdyby mladí členové britské královské rodiny pořádali slavnost v Buckinghamském paláci, ale nepozvali královnu. Ed Power z listu *The Telegraph* poznamenal, že Rowlingová se objevuje jen v krátkých klipech. „Její důležitost je bagatelizována,“ poznamenal. „Dokonce i mudla (v knížkách o kouzelnickém učni Potterovi výraz pro lidi bez schopnosti čarovat - pozn. red) by usoudil, že nedostatek času, který Rowlingové v tomto dokumentu věnovali, má co dočinění s veřejnou kritikou, které se jí dostalo od hvězd z této ságy v reakci na její názory na translide,“ dodal.³⁷²

Zde jsou spisovatelčina prohlášení („výroky o „translidech“³⁷³) zapojena do kontextu

---

³⁷² *iDNES.cz*, 30. 12. 2021.

³⁷³ *iDNES.cz*, 30. 12. 2021.

zprávy o HBO dokumentu pojednávajícím o natáčení adaptace knih o Harrym Potterovi. Rowlingová se na dokumentu nepodílela a zpráva nabízí jako potenciální vysvětlení její nepřítomnosti kontroverzi kolem jejích tweetů („Spekuluje se o tom, že spisovatelka nedostala pozvání na natáčení, protože její výroky o ‚translidech‘ rozdělují veřejné mínění“³⁷⁴). Zpráva nenabízí žádné jiné vysvětlení, než že autorka nebyla k natáčení pozvána.

Stejně jako v obdobné zprávě na serveru Aktualne.cz,³⁷⁵ je i tento text doplněn citacemi filmových kritiků z anglofonních médií. Ve všech vybraných recenzích je spisovatelčina nepřítomnost vnímána jako zásadní nedostatek dokumentu. V jedné je tento fakt interpretován také skrze „její názory na trans lidi“.³⁷⁶

Spisovatelčina prohlášení o trans lidech jsou zapojena do kontextu s dalšími kontroverzemi spojenou s J. K. Rowlingovou:

„Rowlingová čelí další kritice. Vadí ‚židovští‘ skřeti se zahnutým nosem

Spisovatelka J. K. Rowlingová se v posledních týdnech stala znovu terčem kritiky. Při příležitosti dvacátého výročí premiéry filmové ságy o Harrym Potterovi natočené podle jejích knih, [!] se připomínaly její výroky, které urážely transgender komunitu. V izraelských novinách se pro změnu zaměřili na údajný antisemitismus v jí vytvořeném kouzelnickém světě..“³⁷⁷

Zpráva vytváří paralelu mezi spisovatelčinými výroky o trans lidech a antisemitskými stereotypy v knihách o Harrym Potterovi. Spisovatelka je ve zprávě zobrazena jako

---

³⁷⁴ iDNES.cz, 30. 12. 2021.

³⁷⁵ Aktualne.cz, 30. 12. 2021.

³⁷⁶ iDNES.cz, 30. 12. 2021.

³⁷⁷ TBC. iDNES.cz, 5. 1. 2022.

někdo, kdo je soustavně kritizován za netolerantní postoje k menšinám, ať už se jedná o trans lidi či židovskou komunitu. Zpráva je vytvořena neutrálními prostředky, spisovatelka není zobrazena ani jako opakovaný útočník, ani jako opakovaná oběť.

Server věnoval zprávu i tomu, jak herec Rupert Grint mluvil o svém rozporuplném vztahu ke spisovatelce:

„Grint: Výroky o trans lidech? Rowlingovou vnímám jako tetu, s níž nesouhlasím

[...]

Rupert Grint, který v celkem osmi filmech ztvárnil knižní postavu Ronalda Weasleyho, se vůči slovům Rowlingové vymezil poté, co se opakovaně vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění transgenderových žen se ženami, které se už s ženskými pohlavními orgány narodily.

„J. K. Rowlingovou přirovnávám k takové své tetě. Nemusím nutně souhlasit se vším, co moje teta říká, ale pořád je to moje teta. Je to ošemetné,“ řekl herec listu Sunday Times.“

³⁷⁸

Zde je na spisovatelčino prohlášení („opakovaně vyslovila proti společenskému a právnímu zrovnoprávnění“³⁷⁹) navázáno poněkud neobvyklou replikou odsouzení. Grint v textu dává najevo, že spisovatelčiny postoje k trans lidem nesdílí, je-li ona proti zrovnoprávnění trans žen s cis ženami, on je pro. Zároveň však zdůrazňuje, že spisovatelka je stále důležitým člověkem v jeho životě, je pro něj jako teta. Zpráva jediným případem v našem korpusu, kdy je tematizována kritika spisovatelky, která odsuzuje její prohlášení, ale nikoliv ji samotnou.

---

³⁷⁸ *iDNES.cz*, 22. 11. 2021.

³⁷⁹ *iDNES.cz*, 22. 11. 2021.

3.5. Diskuze k výsledkům získaným metodou DMS

Viděli jsme, že původní prohlášení spisovatelky byla interpretována medií různými způsoby. Server Novinky.cz je konzistentně zobrazoval jako vtip o jazyce, Lidovky.cz zase jako politickou reakci na inkluzi trans lidí ve společnosti. Server Aktualne.cz nebyl konzistentní v tom, zda se jedná o záměrný tah v politické diskuzi, či o pouhé nedorozumění. Echo24.cz je chápal jako příspěvek do abstraktní diskuze o tom, co je to pohlaví a gender, i jako příspěvek do velmi konkrétní politické diskuze o trans lidech. Serveru iDNES.cz jakákoliv konzistence v interpretaci spisovatelčiných prohlášení chyběla, v jednotlivých zprávách byly tweety prezentovány jako politický tah, divení se korektnímu jazyku i jako projev strachu z nové ideologie.

Navazující repliky odsouzení Rowlingové jejími kritiky byly oproti tomu nejčastěji prezentovány jako útok na spisovatelku, nikoliv jako například obhajoba trans lidí, a to i v případě, kdy daný kritik ve své replice tematizoval především práva trans lidí, či explicitně řekl, že jeho replika není zamýšlena jako snaha o vytvoření konfliktu mezi ním a spisovatelkou. Vyjma serveru Lidovky.cz, který interpretuje mnohé chování spisovatelky jako provokaci jejích kritiků, je Rowlingová stavěna do defenzivní role. Spisovatelka se v podání pokouší obhajovat sebe a svoje původní prohlášení, neútočí na svoje kritiky, nesnaží se vyvolat jejich reakce.

Navazují-li na původní párovou sekvenci prohlášení – odsouzení repliky obhajující spisovatelku, jsou typicky doplněny replikami odsouzení ze strany spisovatelčiných kritiků. Tato odsouzení jsou typicky vnímána jako projev agrese vůči celebritě s „nevhodnými“ názory. Zkoumané zpravodajské servery tak budují obraz reality, v níž jsou celebrity v neustálém ohrožení před rozzlobeným a útočným davem

lidí na internetu, který je netolerantní vůči lidem s jinými politickými postoji a pokouší se těmto lidem zničit kariéru.

Obraz světa, kde jsou celebrity ohroženy politicky radikálním davem, pokud mají v něčem odlišné názory, je potvrzován i zprávami, které vytvářejí paralelu mezi tweety Rowlingové a kontroverzemi jiných celebrit, a také těmi, které používají kritiku namířenou na J. K. Rowlingovou jako příklad cancel culture. Rowlingová je zde zobrazována jako pouze jeden z mnoha případů, kdy kariéra slavného a úspěšného jedince byla poškozena lidmi bojujícími za práva menšin. V centru pozornosti českého diskurzu tak stojí lidé, kteří jsou úspěšní a bohatí. Je to jejich kariéra, klid a bezpečí, o co se zajímají české zpravodajské servery.

Kdo je z tohoto diskurzu vynechán, je minorita, k jejímž právům se spisovatelka vyjadřuje. Diskurz se nezabývá tím, kdo tito lidé jsou, jaké jsou jejich životní podmínky, jaká práva a právní omezení mají. Média se nevěnují tomu, jak jsou jejich životy zasaženy tweety spisovatelky, ale jak je spisovatelčina kariéra zasažena aktivismem za práva trans lidí. Tento aktivismus se pak musí jevit čtenářům těchto zpráv jako něco destruktivního, jako hrozba pro populární umělce, možná dokonce jako hrozba pro umění a kulturu jako takovou.

Na serveru iRozhlas.cz byla publikována zpráva, která stojí v kontrastu s texty ze zkoumaných serverů. V ní jsou tweety spisovatelky zapojeny do kontextu eroze práv trans lidí v západním světě. Zpráva popisuje nově zavedené legislativní kroky namířené proti trans lidem v Maďarsku a USA, vzestup transfobní rétoriky konzervativních politiků v Polsku a diskriminaci trans Američanů a specificky trans Afroameričanů.

Ten, kdo je zprávou vykreslován jako ohrožený a potřebující ochranu tak nejsou celebrity, ale trans lidé.

V kontextu zavádění zákonů namířených proti trans lidem a replik, kde o dopadu těchto legislativních změn na životy trans lidí promlouvají jak organizace za práva trans lidí, tak i jedna maďarská trans žena, získávají prohlášení spisovatelky větší váhu. Spisovatelka je v textu chápána jako někdo mocný, ve zprávě je napsáno: „Podobný komentář ze strany populární osobnosti (spisovatelku sleduje na sociální síti Twitter více než 14 milionů uživatelů) přitom může značný vliv“. Spisovatelčina slova se zde stávají činem, mají vliv na svět, který posouvají k většímu nepřátelství vůči trans lidem. Rowlingová zde není postavena do řady celebrit, jejichž kariéry ublížily jejich konzervativní názory, ale do řady lidí, kteří chtějí vytvořit méně rovnou společnost pro trans lidi.³⁸⁰

Tato kapitola bakalářská práce potvrdila Leudarův postřeh, že v masmediálním diskurzu novinář je spoluautorem každé repliky, kterou daný článek předává čtenářům.³⁸¹ Aspekt spoluautorství, jehož význam tato práce zdůraznila je kontext dalších replik, do kterého je daná replika umístěna. Ten, jak se ukazuje, má významný vliv na to, zda bude daná replika prezentována jako obrana, či agrese, a daný mluvčí jako útočník či napadený.

---

³⁸⁰ ROHÁČKOVÁ. *iRozhlas.cz*, 17. 6. 2020.

³⁸¹ LEUDAR. 2022, s. 10 – 23.

4. Závěr

Tato bakalářská práce se věnovala tomu, jak zprávy na nejčtenějších českých zpravodajských serverech zpracovaly kontroverzi kolem tweetů spisovatelky J. K. Rowlingové o trans lidech. Hlavními motivacemi pro napsání této práce byly – jak bylo řečeno v úvodu – jednak politická aktuálnost tématu trans lidí, jednak nedostupnost tweetů a jiných textů s kauzou spojených běžnému českému čtenáři. Způsob, jak je konflikt mezi spisovatelkou a jejími kritiky prezentován na nejčtenějších zpravodajských serverech, je tedy významný, protože má potenciál formovat postoj české veřejnosti k této menšině, a také protože pro značnou část české veřejnosti jsou tyto internetové stránky hlavním, či dokonce jediným zdrojem informací o těchto událostech.

Pomocí metody ČKA bylo zjišťováno, jak jsou kategorizováni Rowlingová a její kritici. Ukázalo se, že J. K. Rowlingová je kategorizována nejčastěji jako „spisovatelka“, dále je jí pak kategorizací přisuzována různá míra zapojenosti do politického dění, od nezájmu o politiku (server Novinky.cz), až po politickou angažovanost (servery Lidovky.cz a Echo24.cz). Její kritici spadali nejčastěji do následujících kategorií: „politicky angažovaní“, „fanoušci“, „spolutvůrci značky Harryho Pottera“, a „kolegové z literárního průmyslu“ a v některých případech zase sledujeme snahu o neutralizaci či vynechání kategorii. Pomocí zařazení Rowlingové a jejích kritiků do určitého souboru kategorií servery vytvářely určitý obraz daného konfliktu. Při výzkumu byly nalezeny následující způsoby jeho prezentace: mezilidské drama mezi celebritami („spisovatelka“ a „spolutvůrci značky Harryho Pottera“, „spisovatelka“ a „lidé z literárního průmyslu“), újma na kariéře J. K. Rowlingové

(„spisovatelka“ a „spolutvůrci značky Harryho Pottera“, „spisovatelka“ a „lidé z literárního průmyslu“), cancelling („spisovatelka“ a „fanoušci“, „politicky angažovaná Rowlingová“ a „politicky angažovaní“), a vnášení politiky do apolitické sféry kultury a umění („spisovatelka“ a „politicky angažovaní“). Kritici spisovatelky jsou naopak jen v několika výjimečných případech kategorizováni jako „trans lidé“. Kategorie „trans člověk“ je užívána pouze v citacích a parafrázích toho, co řekla spisovatelka či její kritici. Genderová minorita, která stojí v jádru konfliktu, tak není zobrazena jako aktivní participant konfliktu a stává se v textu zpráv pouhým tématem, o kterém druzí diskutují.

Metoda DMS zjišťovala, jak byla párová sekvence spisovatelčino prohlášení a odsouzení jejími kritiky ve zprávách zobrazována, jaké repliky na něj navazovaly a do jakých kontextů bylo umisťováno. Ukázalo se, že zatímco způsob, jak zprávy prezentovaly spisovatelčino prohlášení, se lišil, tedy její tweety byly chápány jako vtip, jako politická reakce atd., odsouzení jejími kritiky bylo konzistentně zobrazované jako útok na spisovatelku. Další „tahy“ dialogické sítě pak tíhly k tomu umisťovat spisovatelku do role oběti: často jsou jimi další repliky odsouzení spisovatelky jejími kritiky a zásahy do spisovatelčiny kariéry (přejmenování famfrpálu, absence Rowlingové v dokumentu *Návrat do Bradavic* atd.). Role spisovatelky jako oběti je utvrzována i tím, že zprávy ji dávají do paralely s různými jinými celebritami, jež byly kritizovány za nesnášenlivost vůči minoritám, či ji používají jako ukázkou kultury rušení. Nejčtenější zpravodajské servery tak vytváří obraz světa, kde jsou celebrity v ohrožení bojem za práva minorit, a vynechávají jakékoliv nesnáze, kterým musejí ve svém životě čelit právě ty minority, o kterých vedou druzí diskuzi.

Zkoumané reflexe tweetů J. K. Rowlingové o trans lidech na českých serverech se tak ukázaly být velmi neotevřené perspektivě trans lidí. Trans lidé nejsou zobrazeni jako lidé s vlastními potřebami, nadějemi a problémy, ale jako abstraktní téma do diskuze. Boj za jejich práva se tak nejeví jako něco užitečného či potřebného. Boj za práva trans lidí je navíc důvodem, proč je podle těchto serverů ohrožena kariéra mnoha celebrit, a tím i kultura a umění jako takové. Takovýto aktivismus se tedy může snadno jevit čtenáři zkoumaných zpráv jako něco ze své podstaty destruktivního a nebezpečného.

Tato práce má význam především pro novináře a žurnalisty. Ukazuje, jak je při psaní o konfliktu, především o společensky citlivém konfliktu, který se týká minorit, důležité zapojit hlasy všech stran, kterých se daný spor týká. Je-li konflikt zobrazován jako diskuze majoritní společnosti, dochází k tomu, že lidé patřící do menšinových komunit působí jako téma, o kterém se diskutuje, nikoliv jako skupina lidí s vlastními zájmy a potřebami. Pokud je většina mediální pozornosti věnována negativním důsledkům, jež má diskuze o právech minorit na životy a kariéry celebrit, může tato diskuze působit jako něco, co by lidé neměli vést, protože to ubližuje umělcům a umění. Tato práce je také přínosem k oboru analýzy diskurzu, konkrétně k metodě dialogické mediální sítě. Ukazuje význam přínosu novináře jako spoluautora replik. Novinář má velký vliv na to, jak bude daná replika dána do širšího kontextu a interpretována. Práce je také podnětem pro učitele češtiny na středních školách, kterým prezentuje postup, jakým mohou se svými žáky analyzovat novinové zprávy. Naše práce ukazuje, jak nacházet v tomto typu textů strategie reprezentace menšin, které nemusí být při letném čtení zřejmé.

5. Bibliografie

Zprávy

BERG a SUB. Grint: Výroky o trans lidech? Rowlingovou vnímám jako tetu, s níž nesouhlasím. [online]. In: *Revue.iDNES.cz*. 2022. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/revue/spolecnost/rupert-grint-weasley-harry-potter-rowling-trans-sexualita.A220127_083112_lidicky_sub. [cit. 10. 1. 2024].

DRAKE, Daniel. Aktivisté zveřejnili adresu Rowlingové. Nic nezákonného, uzavřela policie. [online]. In: *Novinky.cz*. 17. 1. 2022. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/clanek/aktiviste-zverejnili-adresu-rowlingove-nic-nezakonneho-uzavrela-policie-40384256>. [cit. 10. 1. 2024].

DRAKE, Daniel. Představitel Luciuse Malfoye se zastal Rowlingové. [online]. In: *Novinky.cz*. 23. 1. 2022. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/clanek/predstavitel-luciuse-malfoye-se-zastal-rowlingove-40384872>. [cit. 10. 1. 2024].

DRAKE, Daniel. Škola odstranila z názvu jméno Rowlingové kvůli jejímu názoru, že existují pohlaví. [online]. In: *Novinky.cz*. 4. 1. 2022. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/clanek/skola-odstranila-z-nazvu-jmeno-rowlingove-kvuli-jejimu-nazoru-ze-existuji-pohlavi-40382952>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Anti-transgender harpyje. Člen Monty Pythonů obviněn z transfobie. [online]. In: *Novinky.cz*. 23. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/filmy-serialy/557144-anti-transgender-harpyje-clen-monty-pythonu-obvinen-z-transfobie.html>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Člověk, který menstruuje? Jsem žena, směje se Rowlingová korektnímu jazyku. [online]. In: *Novinky.cz*. 8. 6. 2020. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/541910-clovek-ktery-menstruuje-jsem-zena-smeje-se-rowlingova-korektnimu-jazyku.html>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Držitel Nobelovy ceny Ishiguro: Autoři se cenzurují, bojí se lynče korektnosti. [online]. In: *Novinky.cz*. 1. 3. 2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/566304-drzitel-nobelovy-ceny-ishiguro-autori-se-cenzuruji-boji-se-lynce-korektnosti.html>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Famfrpál se v USA přejmenuje, protože Rowlingová má nesprávné názory. [online]. In: *Novinky.cz*. 21. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/clanek/famfrpal-se-v-usa-prejmenuje-protoze-rowlingova-ma-nespravne-nazory-40381820>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Herci slaví 20 let Harryho Pottera. Rowlingovou nepozvali. [online]. In: *Novinky.cz*. 29. 12. 2021. Dostupné

z: <https://www.novinky.cz/kultura/filmy-serialy/clanek/herci-slavi-20-let-harryho-pottera-rowlingovou-nepozvali-40382405>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Lidé podezírají The Guardian, že zastavil anketu, protože Rowlingová měla být osobností roku. [online]. In: *Novinky.cz*. 31. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/clanek/lide-podeziraji-the-guardian-ze-zastavil-anketu-protoze-rowlingova-mela-byt-osobnosti-roku-40382564>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Rowlingová se prodává méně. Může to souviset s výroky o transsexuálech. [online]. In: *Novinky.cz*. 17. 7. 2020. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/545462-rowlingova-se-prodava-mene-muze-to-souviset-s-vyroky-o-transsexualech.html>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Sacharinový reunion, píšou kritici pořadu o díle Rowlingové bez Rowlingové. [online]. In: *Novinky.cz*. 30. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/filmy-serialy/clanek/sacharinovy-reunion-pisou-kritici-poradu-o-dile-rowlingove-bez-rowlingove-40382529>. [cit. 10. 1. 2024].

DVOŘÁK, Stanislav. Vtipkoval o translidech, hájil Rowlingovou. Komik Chappelle je nový nepřítel aktivistů. [online]. In: *Novinky.cz*. 7. 10. 2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/filmy-serialy/clanek/vtipkoval-o-translidech-hajil-rowlingovou-komik-chappelle-je-novy-nepritel-aktivistu-40374148>. [cit. 10. 1. 2024].

Famfrpál v USA přijde o své jméno. Kvůli Rowlingové i ochranné známce. [online]. In: *Zpravy.iDNES.cz*. 21. 12. 2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/spojene-staty-americke-zmena-nazev-famfrpal-nazor-spisovatelka-rowlingova.A211221_125545_zahranicni_misl. [cit. 10. 1. 2024].

Firma vydá novou knihu Jordana Petersona, zaměstnanci kvůli tomu plakali. [online]. In: *Aktualne.cz*. 26. 11. 2020. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/firma-vyda-novou-knihu-psychologa-peterson-12-pravidel-spor/r~eb5bd1422fd811eb9d470cc47ab5f122/>. [cit. 10. 1. 2024].

Hra ze série Harryho Pottera potěší trans lidi. Budou v ní postavy nejasného pohlaví. [online]. In: *Aktualne.cz*. 4. 3. 2021. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/hra-ze-serie-harryho-pottera-potesi-trans-lidi-budou-v-ni-po/r~e25dc4c27c1511eb9cafac1f6b220ee8/>. [cit. 10. 1. 2024].

„Hrozí mi vraždou.“ J. K. Rowlingová čelí výhrůžkám za názory na transgender osoby. [online]. In: *Aktualne.cz*. 15. 11. 2021. Dostupné z: <https://zena.aktualne.cz/celebrity/jk-rowlingova-se-potyka-s-vyhruzkami-smrti-od-transsexualnic/r~84f54bca4d0211ecad06ac1f6b220ee8/>. [cit. 10. 1. 2024].

JAF. „Netolerantní“ Churchill a „nevhodná“ Rowlingová. Uvědomějí studenti přepisují školní budovy. [online]. In: *Echo24.cz*. 13. 2. 2021. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/SkAad>. [cit. 10. 1. 2024].

JKR. Dvě americké famfrpálové ligy mění jméno. Chtějí se distancovat od názorů Rowlingové. [online]. In: *Echo24.cz*. 22. 12. 2021. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/SZ2tf>. [cit. 10. 1. 2024].

KAP. „Přeji vám pěknou bombu ve schránce.“ Stovky transaktivistů mi vyhrožují smrtí, píše Rowlingová. [online]. In: *Echo24.cz*. 22. 7. 2021. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/SSQNc>. [cit. 10. 1. 2024].

LNV. Znemožnili jste Rowlingové stát se osobností roku, zlobí se lidé na The Guardian. [online]. In: *Echo24.cz*. 31. 12. 2021. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/SBKDK>. [cit. 10. 1. 2024].

MAL. Ženy, nebo „lidé, kteří menstruuji“? Do sporu se vložila i Rowlingová a schytala to. [online]. In: *Echo24.cz*. 10. 6. 2020. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/SPdRL>. [cit. 10. 1. 2024].

MARTINŮ, Ondřej. Hra ze světa Harryho Pottera couvla před aktivisty. Těm je to stále málo. [online]. In: *Bonusweb.idnes.cz*. 5. 3. 2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hry/magazin/hogwarts-legacy-aktiviste-transgender.A210303_152337_bw-magazin_oma. [cit. 10. 1. 2024].

MARTINŮ, Ondřej. Hra ze světa Harryho Pottera dráždí aktivisty, zakázali o ní i diskutovat. [online]. In: *Bonusweb.idnes.cz*. 3. 3. 2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hry/magazin/hogwarts-legacy-kontroverzni-diskuse.A210228_215516_bw-magazin_oma. [cit. 10. 1. 2024].

MARTINŮ, Ondřej. To si nekoupíme, bouří se aktivisté proti hře ze světa J. K. Rowlingové. [online]. In: *Bonusweb.idnes.cz*. 25. 9. 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hry/magazin/hogwarts-legacy-jk-rowlingova-harry-potter-hra.A200923_111307_bw-magazin_oma. [cit. 10. 1. 2024].

Měli jsme hrozné účesy. Pořad připomíná výročí Harryho Pottera, Rowlingovou vynechal. [online]. In: *Aktualne.cz*. 30. 12. 2021. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/meli-jsme-hrozne-ucesy-harry-potter-navrat-do-bradavic-hbo/r~b949627e697911ecbc3f0cc47ab5f122/>. [cit. 10. 1. 2024].

Menstruuji jen ženy, napsala Rowlingová na Twitter. Podle kritiků byla diskriminační. [online]. In: *Aktualne.cz*. 9. 6. 2020. Dostupné z: <https://zena.aktualne.cz/celebrity/menstruuji-jen-zeny-napsala-rowlingova-na-twitter-podle-krit/r~422ece28a97b11ea9c800cc47ab5f122/>. [cit. 10. 1. 2024].

Moderní obrazoborectví: Fanouškovské servery mažou fotky Rowlingové. [online]. In: *Echo24.cz*. 3. 7. 2020. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/Szu22>. [cit. 10. 1. 2024].

Rowlingová chybí kvůli výrokům o trans? Potterův speciál sklízí kritiku. [online]. In: *Kultura.iDNES.cz*. 30. 12. 2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/special-harry-potter-20-let-rowlingova-absence.A211230_130306_filmvideo_ts. [cit. 10. 1. 2024].

ROHÁČKOVÁ, Kristina. ‚Lidé, kteří menstruuji.‘ Autorka Harryho Pottera rozvířila debatu o právech trans osob. [online]. In: *Irozhlás.cz*. 2020. Dostupné z: https://www.irozhlás.cz/zivotni-styl/spolecnost/j-k-rowling-transgender-harry-potter-kritika-lidska-prava-madarsko-polsko-usa_2006171008_kro. [cit. 14. 1. 2024].

Rowlingová vydala novou knihu pro děti. Prý nejlepší od Vězně z Azkabanu. [online]. In: *Echo24.cz*. 12. 10. 2021. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/SgrLc>. [cit. 10. 1. 2024].

Spisovatelce Rowlingové hrozí smrti kvůli názoru na transgender osoby. [online]. In: *Revue.iDNES.cz*. 22. 11. 2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/j-k-rowlingova-hrozby-smrti-nazor-transgender.A211122_202214_lidicky_misl. [cit. 10. 1. 2024].

Škole vadily názory Rowlingové, změnila proto název budovy, která nesla její jméno. [online]. In: *Aktualne.cz*. 5. 1. 2022. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/anglicka-skola-zmenila-nazev-budovy-pojmenovane-po-j-k-rowli/r~f9fd513e6e2611ec98380cc47ab5f122/>. [cit. 10. 1. 2024].

ŠTĚPÁNEK, Jakub. Do Rowlingové si kvůli sexuálním menšinám rýpl další herec z Harryho Pottera. [online]. In: *Novinky.cz*. 30. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/koktejl/clanek/do-rowlingove-si-kvuli-sexualnim-mensinam-rypl-dalsi-herc-z-harryho-pottera-40382466>. [cit. 10. 1. 2024].

TBC. Rowlingová čelí další kritice. Vadí „židovství“ skřeti se zahnutým nosem. [online]. In: *Kultura.iDNES.cz*. 5. 1. 2022. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/rowlingova-harry-potter-antisemitismus.A220105_110148_filmvideo_tbr. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Boj proti hyperkorektnosti. V nové sérii John Cleese vyzpovídá „oběti“ cancel culture. [online]. In: *Lidovky.cz*. 25. 8. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/pop-kultura/boj-proti-hyperkorektnosti-v-nove-seriii-john-cleese-vyzpovida-obeti-cancel-culture.A210825_142455_ln_popkultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Černoši, transexuálové a ukradená tajná data Netflixu. O co jde v kauze Chappelle. [online]. In: *Lidovky.cz*. 19. 10. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/pop-kultura/cernosi-translide-a-ukradena-data-podle-uniklych-cisel-si-na-sebe-hra-na-olihen-vydelala-vice-nez-ct.A211018_143526_ln_popkultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Harrymu Potterovi přibyly vrásky. HBO láká na kouzelný návrat do Bradavic. [online]. In: *Lidovky.cz*. 17. 12. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/harrymu-potterovi-pribyly-vrasky-hbo-laka-na-kouzelnny-navrat-do-bradavic.A211216_144306_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Jejich vagína je speciální, zažertoval komik. Translidé nyní hodlají proti Netflixu protestovat. [online]. In: *Lidovky.cz*. 15. 10. 2021. Dostupné

z: https://www.lidovky.cz/pop-kultura/jejich-vagina-je-specialni-zazertoval-komik-translide-nyni-hodlaji-proti-netflixu-protestovat.A211014_152128_ln_popkultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Kasparov či autorka Pottera. Slavní volají po svobodě slova, transsexuální redaktorka si stěžuje na signatáře. [online]. In: *Lidovky.cz*. 9. 7. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/ohrozeni-svobody-slova-umelci-akademici-i-aktiviste-v-otevrenem-dopise-varuji-pred-kulturou-ruseni.A200708_100607_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Menstruují transsexuálové? Autorka Harryho Pottera Rowlingová čelí hněvu aktivistů kvůli komentáři na Twitteru. [online]. In: *Lidovky.cz*. 8. 6. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/mluvit-pravdu-neznamena-nenavidet-fanousci-se-pustili-do-rowlingove-kvuli-transfobnimu-komentari.A200608_114513_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Menstruují transsexuálové? Představitel Harryho Pottera se postavil proti Rowlingové. [online]. In: *Lidovky.cz*. 9. 6. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/menstruuji-transsexualove-predstavitel-harryho-pottera-se-postavil-proti-rowlingove.A200609_110941_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Od Rowlingové se kvůli transfobním poznámkám distancují i největší fanouškovské weby Harryho Pottera. [online]. In: *Lidovky.cz*. 5. 7. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/od-rowlingove-se-kvuli-transfobnim-poznamkam-distancuji-i-nejvetsi-fanouskovske-weby-harryho-pottera.A200703_143049_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Pokračování Harryho Pottera v režii HBO? Fanouškům vadí, že by z něj mohla mít peníze „transfobka“ Rowlingová. [online]. In: *Lidovky.cz*. 26. 1. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/pokracovani-harryho-pottera-v-rezii-hbo-fanouskum-vadi-ze-by-z-nej-mohla-mit-penize-transfobka-rowli.A210126_144425_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Postavil se za Rowlingovou. Teď je komik John Cleese pod palbou kritiky kvůli transfobii. [online]. In: *Lidovky.cz*. 24. 11. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/postavil-se-za-rowlingovou-ted-je-komik-john-cleese-pod-palbou-kritiky-kvuli-transfobii.A201124_105011_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Rowlingová se pustila do kritiků. Sama bych uvažovala o změně pohlaví, přiznala a požádala o pochopení. [online]. In: *Lidovky.cz*. 11. 6. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/rowlingova-se-pustila-do-kritiku-sama-bych-uvazovala-o-zmene-pohlavi-priznava.A200611_103403_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Soubor literárních titánů. Rowlingová se kvůli výroky proti translidem rozkmotřila s Kingem. [online]. In: *Lidovky.cz*. 1. 7. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/souboj-literarnich-titanu-rowlingova-se-kvuli-vyrokum-proti-translidem-rozkmotrila-s-kingem.A200630_142110_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Spisovatelé odcházejí z agentury zastupující i Rowlingovou. Vádí jim její výroky o transsexuálech. [online]. In: *Lidovky.cz*. 24. 6. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/spisovatele-odchazeji-z-literarni-agentury-zastupujici-i-rowlingovou-vadi-jim-jeji-vyroky-o-transsex.A200623_113515_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Stojím za Rowlingovou, napsala známá spisovatelka. Zaměstnavatel ji následně vyhodil. [online]. In: *Lidovky.cz*. 8. 7. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/stojim-za-rowlingovou-napsala-znama-spisovatelka-zamestnavatel-ji-nasledne-vyhodil.A200707_130153_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. „Středověká lůza hledá, koho by upálila.“ Populární komik Atkinson ostře zkritizoval kulturu rušení. [online]. In: *Lidovky.cz*. 7. 1. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/stredoveka-luza-hleda-koho-by-upalila-herc-rowan-atkinson-ostre-zkritizoval-kulturu-ruseni.A210107_141545_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Translidi musí hrát jediné translidé. Být Dánskou dívkou byla chyba, přiznává herec Redmayne. [online]. In: *Lidovky.cz*. 24. 11. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/translidi-musi-hrat-jedine-translide-byt-danskou-divku-byla-chyba-priznava-herc-redmayne.A211123_130017_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Transvestita jako psychopatický vrah? Autorka Harryho Pottera Rowlingová vyvolala svou novou knihou další bouři. [online]. In: *Lidovky.cz*. 15. 9. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/rowlingova-si-neda-pokoj-jeji-nova-kniha-je-pod-palbou-kritiky-kvuli-pribehove-lince-proti-translide.A200915_115121_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. „Transženy jsou ženy.“ Vznikl nový dopis namířený proti Rowlingové, podepsáni jsou King nebo Atwoodová. [online]. In: *Lidovky.cz*. 12. 10. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/transzeny-jsou-zeny-pod-novym-kulturnim-otevrenym-dopisem-jsou-podepsani-king-nebo-atwoodova.A201012_112424_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

TOTUŠEK, Jaroslav. Výroky Rowlingové rozdělily spisovatele. Vznikly otevřené dopisy na podporu translidí i obhajobu autorky. [online]. In: *Lidovky.cz*. 1. 10. 2020. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/vyroky-rowlingove-rozdelily-spisovatele-vznikly-otevrene-dopisy-na-podporu-translidi-i-obhajobu-auto.A201001_111429_ln_kultura_jto. [cit. 10. 1. 2024].

Zaměstnanci vydavatelství chtěli bojkotovat Rowlingovou kvůli jejím názorům na transgender. [online]. In: *Echo24.cz*. 23. 6. 2020. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/SGnTU>. [cit. 10. 1. 2024].

ZAR. Lidé, kteří menstrují? Že by ženy? Rowlingová to schytala. I od Radcliffa. [online]. In: *Revue.iDNES.cz*. 10. 6. 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/j-k-rowlingova-transgender-zena-menstruace-vyroky-omluva-daniel-radcliffe-transexual.A200609_093507_lidicky_zar. [cit. 10. 1. 2024].

ZAR. Rowlingová se bojí nového transaktivismu. Herci ji dál kritizují. [online]. In: *Revue.iDNES.cz*. 12. 6. 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/j-k-rowlingova-transgender-vyroky-domaci-nasili-emma-watsonova-eddie-redmayne.A200611_115452_lidicky_zar. [cit. 10. 1. 2024].

„Ženy si, stejně jako trans lidi, prošly peklem.“ Komička se zastala Rowlingové. [online]. In: *Aktualne.cz*. 5. 1. 2021. Dostupné z: <https://zena.aktualne.cz/genderove-fluidni-komicka-izzard-se-zastala-rowlingove/r~09ecb2a84e9111ebaabd0cc47ab5f122/>. [cit. 10. 1. 2024].

Sekundární zdroje

BÁČOVÁ, Petra. Polovina dospělých se dál vzdělává. In: *czso.cz* [online]. 28. 2. 2018. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/polovina-dospelych-se-dal-vzdelava>. [cit. 7. 11. 2023].

CONTRAPPOINTS. J. K. Rowling. In: *Youtube.com* [online]. 26. 1. 2021. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=7gDKbT_l2us&t=2671s. [cit. 7. 11. 2023].

ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: Institut sociálních vztahů, 1997. ISBN 80-85866-21-8.

ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008, ISBN 978-80-7106-961-4.

FITZGERALD, Richard. Membership categorization analysis. In: TRACY, Karen, ILIE, Cornelia, SANDEL, Todd. *The International Encyclopedia of Language and Social Interaction*. John Wiley & Sons, [online]. 2015. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/9781118611463.wbielsi018>. [cit. 10. 9. 2023].

FORSTATEROVÁ, Maya. [Some people believe...] In: *Twitter.com* [online]. 25. 5. 2018 [cit. 7. 11. 2023]. Dostupné z: <https://x.com/MForstater/status/1044588721423638529?s=20>.

FORSTATEROVÁ, Maya. [Some transgender people...] In: *Twitter.com* [online]. 3. 9. 2018 [cit. 7. 11. 2023]. Dostupné z: <https://twitter.com/MForstater/status/1132176625058107392>.

FORSTATEROVÁ, Maya. [Yes I think that...] In: *Twitter.com* [online]. 25. 9. 2018 dostupné z: <https://x.com/MForstater/status/1044588721423638529?s=20>. [cit. 7. 11. 2023].

HAGREN, Karin Idevall. Membership categorisation analysis. In: *Handbook of Pragmatics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2020, 23, s. 41 – 56.

HAVLÍK, Martin. Diskurzivní praktiky křesťanských kazatelů při konstituování standardního relačního páru „my“ – „oni“. *Slovo a slovesnost*. [online]. 2009, 2. s. 83 – 99. Dostupné z: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=201436>. [cit. 10. 9. 2023].

HOFFMANNOVÁ, Jana, HOMOLÁČ, Jiří, CHVALOVSKÁ, Eliška, JÍLKOVÁ, Lucie, KADERKA, Petr, MAREŠ, Petr a MRÁZKOVÁ, Kamila. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia, 2016. ISBN 978-80-200-2566-1.

HOMOLÁČ, Jiří. „Dialogická mediální síť“. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/DIALOGICK%C3%81%20MEDI%C3%81LN%C3%8D%20S%C3%8D%C5%A4> [cit. 26. 4. 2023].

HOMOLÁČ, Jiří. „Ukázková rasová vražda“ (Vražda Tibora Berkiho v českém tisku). In: HOMOLÁČ, Jiří, KARHANOVÁ, Kamila, NEKVAPIL, Jiří. *Obraz Romů ve středoevropských masmédiích po roce 1989*. Brno: Doplněk, 2003. s. 103 – 123.

HOMOLÁČ, Jiří, KARHANOVÁ, Kamila, NEKVAPIL, Jiří. *Obraz Romů ve středoevropských masmédiích po roce 1989*. Brno, Praha: Doplněk, 2003.

HOMOLÁČ, Jiří a KARHANOVÁ, Kamila. „Tajná zpráva české vlády“. Analýza jedné politické a mediální události In: HOMOLÁČ, Jiří, KARHANOVÁ, Kamila, NEKVAPIL, Jiří. *Obraz Romů ve středoevropských masmédiích po roce 1989*. Brno: Doplněk, 2003. s. 103 – 123.

HOMOLÁČ, Jiří a MRÁZKOVÁ, Kamila. A skirmish on the Czech political scene: The glocalization of Greta Thunberg’s UN Climate Action Summit speech in the Czech media. *Discourse Context & Media*. [online]. 2021, 44, Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2021.100547>. [cit. 10. 9. 2023].

KAČMÁR, Tomáš. Konečně řešení, pindík a pipinka Trikolóry. Politici opět lákají bizarními slogany. [online]. *cnn.iprima.cz*. 27. 9. 2020. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/konecne-reseni-pindik-a-pipinka-trikolory-uchazeci-o-senat-ukazuji-bizarni-plakaty-10003>. [cit. 2024-01-14].

KUPCOVÁ, Eva. Lesbický pár, v němž je jedna z žen trans, žije úplně všedně. Až na pár výjimek. [online]. In: *Aktualne.cz*. 20. 8. 2023. Dostupné z: <https://zena.aktualne.cz/lesbicky-par-kde-jedna-z-zen-je-trans-zije-uplne-vsedne-az-na/r~b9f901c03b7811eea9eeac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-01-14].

- KOŠLEROVÁ, Anna. Konec povinných kastrací pro úřední změnu pohlaví v Česku, oznámilo ministerstvo spravedlnosti. [online]. In: *Irozhlás.cz*. 30. 3. 2023. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/transgender-pravo-kastrace-pohlavi-lide-ministerstvo-spravedlnosti-dvorak_2303301000_ank. [cit. 2024-01-14].
- LEUDAR, Ivan. Reporting political arguments. In: NEKVAPIL, Jiří a LEUDAR, Ivan. *Dialogical Network. Using the Past in Contemporary Research*. Londýn: Routledge, 2022. s. 8 – 23.
- LEUDAR, Ivan HAYES, Jacqueline a kol. Hostility themes in media, community and refugee narratives. *Discourse and Society*. 2008, 19(2), s. 187 – 221.
- MAHLEROVÁ, Julie. Udělal jsem obrovskou chybu. Jsem kluk, který se nechal předělat na holku. [online]. In: *Zpravy.iDNES.cz*. 20. 5. 2023. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/daniel-black-transgender-gay-trans-detranzice.A230517_135818_lidicky_kori. [cit. 2024-01-14].
- MARTIN, James R. Positive Discourse Analysis: Solidarity and Change. *Revista canaria de estudios ingleses*. 2004, 49, s. 179 – 200.
- Maya Forstater: Woman loses tribunal over transgender tweets*. [online]. In: BBC.com. 19. 12. 2019. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-50858919> [cit. 2024-01-14].
- MILBURN, Trudy a HANSEN, Alan. Membership Categorization Analysis. *The International Encyclopedia of Communication Research Methods*, [online]. 2017, Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/9781118901731.iecrm0150>. [cit. 10. 9. 2023].
- MINÁŘOVÁ, Eva. Žurnalistický styl. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/ŽURNALISTICKÝ_STYL. [cit. 26. 4. 2023].
- MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2979-4.
- Největšími sociálními sítěmi v Česku zůstávají YouTube a Facebook. In: [online]. *MediaGuru.com*, 27. 2. 2023. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2023/02/nejvetsimi-socialnimi-sitemi-v-cesku-zustavaji-youtube-a-facebook/> [cit. 26. 4. 2023].
- NEKVAPIL, Jiří a LEUDAR, Ivan. Reflection 1. In: *Dialogical Network. Using the Past in Contemporary Research*. Londýn: Routledge, 2022.
- NEKVAPIL, Jiří a LEUDAR, Ivan. Masmediální utváření dialogických sítí a politické identity: případ Demokratické strany Sudety. *Slovo a slovesnost*. 1998, 59, s. 30 – 52.

NEKVAPIL, Jiří a LEUDAR, Ivan. O českých masmédiích z etnometodologické perspektivy: romská identita v dialogických sítích. *Slovo a slovesnost*. 2003, 64, s. 161 – 192.

NEKVAPIL, Jiří a LEUDAR, Ivan. Presentace událostí 11. 9. 2001: Bush, bin Ládín a jiní v interakci. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. 2006, 38, s. 483 – 499.

NEKVAPIL, Jiří a LEUDAR, Ivan. Sekvenční struktury v mediálních dialogických sítích. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. 2002, 42, s. 353 – 377.

NEKVAPIL, Jiří a LEUDAR, Ivan. Znovu k 11. 9. 2001: Jak se „dělá historie“ v politickém diskurzu. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*. 2010, 46, s. 619 – 642.

NEKVAPIL, Jiří. „Členská kategorizační analýza“. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. dostupné z: [https://www.czechency.org/slovník/ČLENSKÁ KATEGORIZAČNÍ ANALÝZA](https://www.czechency.org/slovník/ČLENSKÁ_KATEGORIZAČNÍ_ANALÝZA). [cit. 26. 4. 2023].

NEKVAPIL, Jiří. „Konverzační analýza“. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/KONVERZA%C4%8CN%C3%8D%20ANAL%C3%9DZA> [cit. 26. 4. 2023].

NEKVAPIL, Jiří. „Párová sekvence“. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/P%C3%81ROV%C3%81%20SEKVENCE> [cit. 26. 4. 2023].

NEKVAPIL, Jiří. „Opravná sekvence“. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/OPRAVN%C3%81%20SEKVENCE>. [cit. 26. 4. 2023].

„Obrazoborec“ In: HAVRÁNEK, Bohuslav a VÁCHA, Jaroslav. (ed.) *Slovník spisovného jazyka českého*. Praha: Academia, 1971.

projektu [online]. SPIR, 2016. Dostupné z: <https://www.netmonitor.cz/o-projektu>. [cit. 14. 4. 2023].

REYNOLDS, Edward a FITZGERALD, Richard. Challenging Normativity: Re-appraising Category Bound, Tied and Predicated Feature. In: *Advances in Membership Categorization Analysis*. Londýn: SAGE Publication Ltd, 2015. s. 99 – 123.

ROMANO, Aja. Is J.K. Rowling transphobic? Let's let her speak for herself. [online]. In: *Vox.com*. 16. 3. 2023. Dostupné z: <https://www.vox.com/culture/23622610/jk-rowling-transphobic-statements-timeline-history-controversy>. [cit. 2024-01-14]

ROWLINGOVÁ, Joanne Kathleen. [Dress however you please...] In: *Twitter.com* [online]. 19. 12. 2019 Dostupné z: https://x.com/jk_rowling/status/1207646162813100033?s=20. [cit. 7. 11. 2023].

ROWLINGOVÁ, Joanne Kathleen. ['People who menstruate.'...] In: *Twitter.com* [online]. 6. 6. 2020 Dostupné z: https://x.com/jk_rowling/status/1269382518362509313?s=20. [cit. 7. 11. 2023].

ROWLINGOVÁ, Joanne Kathleen. [If sex isn't real...] In: *Twitter.com* [online]. 7. 6. 2020 Dostupné z: https://x.com/jk_rowling/status/1269389298664701952?s=20. [cit. 7. 11. 2023].

ROWLINGOVÁ, Joanne Kathleen. J.K. Rowling Writes about Her Reasons for Speaking out on Sex and Gender Issues. [online]. *jkrowling.com*, 2020. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/opinions/j-k-rowling-writes-about-her-reasons-for-speaking-out-on-sex-and-gender-issues/>. [cit. 7. 11. 2023].

SACKS, Harvey. *Lectures on Conversation*. Cornwall: Blackwell Publishing, [online]. 1995. dostupné z: <https://archive.org/details/HarveySacksLecturesOnConversationVolumesIIITheEstateOfHarveySacks1995/page/n1/mode/2up>. [cit. 10. 9. 2023].

SERANO, Julia. Why All The Anti-Trans Arguments Are Bogus. [online]. In: *Currentaffairs.com*, 22. 11. 2021. Dostupné z: <https://www.currentaffairs.org/2021/11/why-all-the-anti-trans-arguments-are-bogus>. [cit. 7. 11. 2023].

TITLBACH, Filip. [Velvyslanec kardiánala Duky...] In: *Twitter.com* [online]. 29. 9. 2021. Dostupné z: <https://twitter.com/filipitlrbach/status/1443322559160799235>. [cit. 7. 11. 2023].

VOPÁLENSKÁ, Lucie a RYCHNOVSKÁ, Anna. Lenka Králová: Českému pohledu na trans* osoby nejvíce škodí sexualizace tématu. [online]. In: *ČRo - plus.cz*. 14. 4. 2023. Dostupné z: <http://plus.rozhlas.cz/lenka-kralova-ceskemu-pohledu-na-trans-osoby-nejvice-skodi-sexualizace-tematu-8972331>. [cit. 14. 1. 2024]

WATSON, Rod. De-reifying Categories. In: *Advances in Membership Categorization Analysis*. Londýn: SAGE Publication Ltd, 2015. s. 23-51.

WATSON, Rod. The Preservation of Victim and Motive in Discourse: The Case of Police Interrogations and Interviews. *Criminology: An International Journal*. 1983, 8(1-2). s. 31 – 52.

„What's the Political Meaning of ‚Dog Whistle‘?“ In: *Merriam-Webster Dictionary* [online]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/wordplay/dog-whistle-political-meaning>. [cit. 14. 1. 2024].

„What it means to get canceled.“ In: *Merriam-Webster Dictionary* [online]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/wordplay/cancel-culture-words-were-watching>. [cit. 14. 1. 2024].

6. Seznam příloh

Příloha 1: Seznam patnácti nejčtenějších českých zpravodajských serverů podle projektu Netmonitor